Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonComercial 3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) **license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format
Adapt — remix, transform, and build upon the material

2667

511(076)
Р-87

371(076)
Р-98

17

ԵՐՐՈՐԴ ՏՊՐԻ

ԹԻՒԲԱՆԱԿԱՆ

ՕՐԻՆԱԿՆԵՐ ԵՒ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

ԱՄԲՈՂՋ ԵՒ ԱՆԻԱՆԱԿԱՆ ԿԱՄԱՒՈՐ ՄԵԾՈՒԹԵԱՆ

ԹԻԵՐՈՎ

ՏԱՐՐԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

Գ. Ի. 25 Կ.Պ.

Փոխադրեց

Մ. ՍԱՄՈՒԷԼԵԱՆ

ТИФЛИСЪ
Электропечатня А. М. Тарумова, Б.-Ванкская № 2.
1907

511(07)
Թ-87
Ե10
Հ9-ՍԱ
12 SEP 2006
20 MAY 2010

ԵՐՐՈՐԴ ՏՊԲԻ

40

ԹԻՒԲԱՆԱԿԱՆ

ՕՐԻՆԱԿՆԵՐ ԵՒ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

ԱՄԲՈՂՋ ԵՒ ԱՆԻԱՆԱԿԱՆ ԿԱՄԱԻՈՐ ՄԵԾՈՒԹԵԱՆ

ԹԻԵՐՈՎ

9233

ՏԱՐՐԱԿԱՆ ԴԳՐՈՑՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

Փոխադրեց

Մ. ՍԱՄՈՒԷԼԵԱՆ

ՊԵՏԱԿԱՆ-ՀԱՆՐԱՅԻՆ
Հ. Հ.
ԳՐԱԴԱՐԱՆ

ԹՖԼԻՍ
Տպարան Ա. Մ. Թաւումեանցի, Մեծ-Վաճի փողոց
1907

2667

Գ. ՏԱՐԻ

I. ՕՐԻՆԱԿՆԵՐ ԵՒ ԽՆԴԻՐՆԵՐ ԿՇՄԱՒՈՐ ՄԵԾՈՒԹԵԱՆ ԹՒԵՐՈՎ

1. ԳՈՒՄԱՐՈՒՄՆ

1 3156+4323 4402+2376 2116+3412
4124+3715 2531+7030 4008+3270
5070+3208 4516+2351 7504+2010

2 5376+4225 3456+5822 3596+9645
4345+2229 7325+8144 7864+4596
3467+2271 4617+2548 8349+9756

3 24765+39617 76008+38996 846547+389716
39644+57788 47080+53764 863516+400215
63789+96037 69004+39716 417209+700906

4 76516+49312+57646 96516+37058+66474
39749+95109+73007 70080+39651+27364
65739+90088+47364 46516+90029+76764

5 46436+97658+73209+35468

6 76708+70039+41396+835

7 30205+96721+12504+78540

8 5364+8567+9644+6376+8212

9 98164+43568+70020+36519+20020

10 184361+465360+966860+470002+56401

11 3256519+4020312+5064070+4027031

12 5406071+460078+35+700742+105

13 10+15123+311+200104+4708

14 40021+32+320+21607+73407

15 8765-ին ավելացնել 7386: 3704-ին ավելացնել 8740: 75046-ը և 18565-ը միասին դումարել:

16 Ո՞ր թվից պէտք է հանել 7308, որպէսզի ըստացւի 18746:

17 5705 և 3963 թիւերի դումարին ավելացնել 9364:

---

18 Մի քաղաքում կայ 4965 բնակիչ, իսկ միւսում 7645: Ընդամենը քանի՞ բնակիչ կայ երկու քաղաքում:

19 Մի զօրաբանակում կային՝ 18756 հետևակ, 9647 հեծելազօր և 853 թնդանօթաձիգ զինուորներ: Ընդամենը քանի՞ զինուոր կար ամբողջ զօրաբանակում:

20 Քարաշէն տուն շինելու համար առաջին անգամ բերին 58400 աղիւս, երկրորդ անգամ 28759, իսկ երրորդ անգամ 37417: Ընդամենը քանի՞ աղիւս բերին այդ շինութեան համար:

21 Ճանապարհորդն երկաթուղու գնացքով անցաւ 3207 վերստ տարածութիւն, շոգենաւով 846 վերստ և ձիով 215 վերստ: Ընդամենը քանի՞ վերստ նա անցաւ:

22 Կապալառուն առաջին ամսում վճարեց բանուորներին 8046½ ռուբլի, երկրորդ ամսում 12030, երրորդ ամսում 15504 և չորրորդ ամսում 2201 ռուբլի: Ընդամենը

քանի՞ ռուբլի վճարեց նա իր բանուորներին 4 ամսւայ ընթացքում:

23 Ալափն ունէր 5460 փութ ցորեն, 3246 փ. գարի, 7864 փ. հաճար և 2406 փ. վարսակ: Ընդամենը քանի՞ փութ հացահատիկ նա ունէր:

24 Հինգ հոգի միասին առևտրական ընկերութիւն հիմնեցին. դրամագլուխ կազմելու համար առաջինը տւեց 164756 ռուբլի, երկրորդը 47264 ռ., երրորդը 97546 ռ., չորրորդը 80515 ռ. և հինգերորդը 64317 ռուբլի: Ընդամենը քանի՞ ռուբլի նրանք տւին դրամագլուխ կազմելու համար:

25 Տանտէրը մի տանից ստանում է 3715 ռուբլի զուտ արդիւնք, իսկ միւս տանից 1897 ռուբլի աւելի: Որքա՞ն արդիւնք է ստանում տանտէրը 2 տանից միասին:

26 Ալափը ծախեց 4564 փութ գարի և 3217 փ. աւելի ցորեն: Քանի՞ փութ ցորեն նա ծախեց:

27 Փայտի պահեստում կային՝ 5846 սաժէն հաճարի, 3216 սաժէն աւելի թխկի և նրանից 4965 սաժէն աւելի բոխի փայտ: Ընդամենը քանի՞ սաժէն փայտ կար պահեստում:

28 Մի քաղաքում կայ 12346 բնակիչ, իսկ միւսում 5716-ով աւելի: Ընդամենը քանի՞ բնակիչ կայ երկու քաղաքում:

29 Կալւածատէրը գնեց 3 կալւածք. առաջինն արժէր 25347 ռուբլի, երկրորդը 15716 ռ. աւելի, իսկ երրորդը այնքան, որքան արժէին առաջինը և երկրորդը միասին: Որքա՞ն գնեց նա 3 կալւածքը:

30 Մի մարդ մեռնելիս իր ունեցած կարողութիւնը կտակեց բաժանել հետևեալ կերպով. աղջկան տալ 17344 ռուբ., որդուն 2653 ռուբլի աւելի, կնոջը այնքան, որքան աղջկան և տղին միասին, իսկ զանազան բարե-

զործական նպատակների 5700 ռուբ.: Որքան կարողութիւն նա ունէր:

31 Վաճառականն ունէր 5416 ռուբլու ապրանք. այդ ապրանքի ծախելուց նա 1517 ռուբլի վաստակեց: Որքանով ծախեց նա իր ապրանքը:

32 Վաճառականը իր ապրանքը 8746 ռուբլով ծախեց և 596 ռուբլի պնաս կրեց: Որքան արժէր նրա ապրանքը:

33 Մի մարդ տուն գնեց. գնելիս նա վճարեց 32546 ռուբլի և 8376 ռուբլի էլ պարտ մնաց: Որքան արժէր նրա գնած տունը:

34 Երկու շոգենաւ պտիս են իրար հանդէպ. առաջինը օրական անցնում է 256 վերստ, իսկ երկրորդը 297: Ինչ տարածութեան վրայ են մօտենում նրանք մի օրւայ մէջ:

35 Առևտրականը 4 նաւով ալիւր ստացաւ. առաջին նաւում կար 46517 փութ, երկրորդում 12941 փութ աւելի, երրորդում այնքան, որքան կար առաջին երկուսում միասին, իսկ չորրորդում կար 7857 փութ երկրորդից աւելի: Ընդամենը քանի փութ ալիւր նա ստացաւ:

36 Հինգ եղբայր միասին ժառանգութիւն ստացան. աւագ եղբայրը ստացաւ 8412 ռուբլի, իսկ ամեն մի հետեւեալ կրասերը նախորդից 75 ռուբլի աւելի: Քանի ռուբլի ստացան նրանք միասին:

37 Ամն 5 օր ճանապարհորդութիւն արաւ. առաջին օրը նա 216 վերստ տարածութիւն անցաւ, իսկ ամեն մի հետեւեալ օրը նախընթաց օրից 27 վերստ պակաս: Քանի վերստ տարածութիւն նա անցաւ 5 օրում:

2. ՀԱՆՈՒՄՆ

38	4963—3251	9646—1978	8640—3709
	7592—4365	4373—2748	9500—7647
	5416—2378	7860—4912	9302—8216
39	25764—12906	20564—17776	43002—17156
	38769—25675	30400—15275	52175—16480
	46213—39768	84769—13500	90084—46312
40	8000—2416	70000—34864	40000—1516
	7000—4702	80001—25642	30002—5764
	9000—8946	30102—15749	40500—4603
41	168305—53217	680346—315217	4000000—2056070
	100101—90909	300207—156446	3002010—1109646
	400200—49705	746702—372909	7001200—3008491
42	167438—72964—34617	1002010—416254—479009	
	835610—471656—176728	3000410—107562—864763	
	507002—178419—246359	4085200—1478035—964725	
43	(4512+918)—(2541+348)	(898—369)+(915—463)	
	(5946—427)—(2001—456)	(596+896)—(701+319)	
	(7964—461)+(8796—848)	(4636—846)—(965—415)	
44	(56010—34796)+(30002—16511)—(29745—16998)		
	(40003—29846)—(60100—54565)+(84351—79631)		
	(90105—66518)+(30010—15217)—(34246+2748)		

45 7356-ը քանիսով աւելի է 2164-ից:

46 8745-ը քանիսով պակաս է 12125-ից:

47 Որքան պէտք է հանել 48764-ից, որպէսզի 27384 ստացւի:

48 Ոքքան պէտք է աւելացնել 25376-ին, որպէսզի 40000 ստացւի։

49 Երեք թւերի գումարը հաւասար է 86317-ի. մի գումարելին 34512-է, երկրորդը 14327-ով պակաս։ Գտնել երրորդ գումարելին։

50 Երեք թւերի գումարը հաւասար է 63316-ի. գումարելիներից մէկը 14764-է, երկրորդը 36316։ Գտնել երրորդ գումարելին։

---

51 Խանութում կար 4711 ֆունտ ալիւր. մի ամսւայ ընթացքում ծախեցին 1529 ֆունտ։ Ոքքան ալիւր մնաց խանութում։

52 Կալւածատէրը խոտհարքից ստացաւ 8640 փութ խոտ. 2364 փութը նա պահեց իր անասունների համար, իսկ մնացածը ծախեց։ Ոքքան խոտ նա ծախեց։

53 Մի զօրաբանակում կար 45216 զինւոր. պատերազմի ժամանակ սպանւեց 2357 մարդ։ Քանի մարդ մնաց զօրաբանակում։

54 Գործարանում 464255 փութ քարածուխ կար. մի ձմեռւայ ընթացքում գործածեցին 396542 փութ։ Ոքքան քարածուխ մնաց գործարանում։

55 Մի մարդ 46300 ռուբլով մի քարաշէն տուն գնեց և 12356 ռուբլով մի փայտաշէն տուն։ Քանիսով պակաս արժէր փայտաշէն տունը քարաշէնից։

56 Եղբայրը հօր մահից յետոյ ստացաւ 8364 ռուբլի, իսկ քոյրը 15646 ռուբլի։ Քանի ռուբլով եղբայրը պակաս ստացաւ քրոջից։

57 Ամբարում կար 12376 փութ ցորեն և 8319 փ. գարի։ Քանիսով ցորենը գարուց աւելի էր։

58 Ճանապարհորդն երկաթուղու գնացքով անցաւ 4896 վերստ, իսկ նաւով 980 վերստ պակաս։ Ընդամենը քանի վերստ ճանապարհ նա անցաւ։

59 Վաճառականը գնեց 4967 փութ բրինձ, 1318 փութ պակաս չամիչ և 542 փութ չամիչից պակաս աղ։ Քանի փութ աղ նա գնեց։

60 Ստիճանաւորն առաջին տարին ստացաւ 1500 ռուբլի ռոճիկ և 1284 ռուբլի ծախսեց, երկրորդ տարին նա ստացաւ 1800 ռուբլի և 1118 ռուբլի ծախսեց։ Քանի ռուբլի նա երկրորդ տարին աւել խնայեց։

61 Խանութում կար 3 արկղ ձու. առաջինում կար 817 հատ, երկրորդում 342-ով աւելի, իսկ երրորդում 648 հատ պակաս, քան թէ առաջին երկուսի մէջ միասին։ Ընդամենը քանի ձու կար խանութում։

62 Մի քաղաքում կար 46316 բնակիչ, երկրորդում 15349 բնակիչ պակաս, իսկ երրորդում 36456 բնակիչ պակաս, քան թէ առաջին երկուսում միասին։ Ընդամենը քանի բնակիչ կար երեք քաղաքում։

63 Տանտէրը մի տանից ստանում է տարեկան 13705 ռուբլի, իսկ երկրորդից 1546 ռուբլի պակաս. առաջին տան վրայ տարեկան ծախսում էր 4416 ռուբլի, իսկ երկրորդի վրայ 1518 ռուբլի։ Ոքքան մաքուր արդիւնք էր ստանում նա տարեկան երկու տանից։

---

3. ԲԱԶՄԱՊԱՏԿՈՒՄՆ

ա. Բազմապատկումն միանիշ թւերի վրայ

64

432×2	496×2	763×7	459×8
213×3	572×3	847×7	975×9
102×4	654×4	963×8	987×8

65 | | | | |
|---|---|---|---|
| 3716×3 | 5215×5 | 8517×7 | 7987×8 |
| 7912×4 | 4968×6 | 5212×7 | 6376×9 |
| 9644×4 | 9739×6 | 8307×8 | 9367×9 |

66 | | |
|---|---|
| (4346×7)—(3274×4) | (59104×4)—(31462×6) |
| (8749×8)—(5427×9) | (65416×9)—(46325×8) |
| (7981×5)—(4676×6) | (54725×8)—(45676×7) |

67 Գինեվաճառն ունէր 7 տակառ գինի. իւրաքանչիւրում կար 564 շիշ: Ընդամենը քանի՞ շիշ գինի նա ունէր:

68 Զօրաբանակը բաղկացած էր 9 գնդից. իւրաքանչիւր գնդում կար 1680 մարդ: Ընդամենը քանի՞ զինուոր կար այդ զօրաբանակում:

69 Վարպետը մի օրում պատրաստում է 1840 աղիւս: Քանի՞ աղիւս կարող է նա պատրաստել 8 օրում:

70 Կալածատէրը մի օրավարից ստացաւ 738 փութ հաճար, իսկ միւսից 6 անգամ աւելի: Ընդամենը քանի՞ փութ հաճար ստացաւ նա երկու օրավարից:

71 Ճանապարհորդը առաջին շաբաթին անցաւ 786 վերստ տաքածուխին, իսկ երկրորդ շաբաթը 4 անգամ աւելի: Քանի՞ վերստ տաքածուխին անցաւ նա երկու շաբաթում:

72 Գնեցին 7 ձի, հատը 129 ռուբլով և 9 կով, հատը 56 ռուբլով: Որքա՞ն փող ծախեց գնողը:

73 Կալածատէրը ծախեց 9 դեսեատին անտառ, դեսեատինը 411 ռուբլով. ստացած փողերով նա 4 ձի գնեց, հատը 156 ռուբլով: Որքա՞ն փող մնաց նրա մօտ:

74 Գիւղացին ցանեց 116 փութ հաճար և 293 փ. վարսակ: Որքա՞ն հացահատիկ ստացաւ նա, եթէ հաճարի բերքը 1—7 է, իսկ վարսակինը 1—4:

75 Ալափն ունէր 516 փութ գաբի, 4 անգամ աւելի վարսակ և նրանից 9 անգամ աւելի ցորեն: Ընդամենը քանի՞ փութ հացահատիկ նա ունէր:

բ. Բազմապատկումն դասակարգային թուերի վրայ

76 | | | | |
|---|---|---|---|
| 48×10 | 56×100 | 64×1000 | 72×10000 |
| 256×10 | 348×100 | 138×1000 | 465×10000 |
| 170×10 | 320×100 | 520×1000 | 180×10000 |

77 | | | | |
|---|---|---|---|
| 34×20 | 89×50 | 37×400 | 74×5000 |
| 58×30 | 73×90 | 49×800 | 84×8000 |
| 65×40 | 96×70 | 53×900 | 78×9000 |

78 Գործարանում բանում էին 10 տղամարդ և 30 կինմարդ. իւրաքանչիւր տղամարդը ամսական ստանում էր 24 ռուբլի, իսկ կինմարդը 16 ռուբլի: Որքա՞ն էին ստանում նրանք ամսական:

79 Մի քաղաքում 4712 բնակիչ կայ, իսկ միւսում 76 անգամ աւելի: Քանի՞ բնակիչ կայ երկրորդ քաղաքում:

80 Ալափը գնեց 40 վագօն եգիպտացորեն, իւրաքանչիւր վագօնում կար 724 փ. այդ ապրանքը կայարանից տեղափոխելու համար նա վարձեց 600 սայլ և ամեն մի սայլի վրայ բարձեց 37 փութ: Որքա՞ն եգիպտացորեն մնաց կայարանում:

81 Տունն ունի 30 բնակարան, իւրաքանչիւրից տարեկան ստացւում է 325 ռուբլի արդիւնք: Որքա՞ն մաքուր արդիւնք կստացվի տարեկան, եթէ նորոգութեան և այլ մանր ծախսերի վրայ գնում է 3712 ռուբլի:

82 Վաճառականը դրծ ապրանքից գնեց 90 թոփ քաթան, իւրաքանչիւրը 16 ռուբլով. այդ ապրանքը գնելիս նա 786 ռուբլի բեհ տուեց։ Քանի՞ ռուբլի պարտ մնաց գործատիրոջ։

83 9 վերստ տարածութեան վրայ պէտք է երկաթուղու գիծ շինէին. բանուորներն աշխատեցին 20 օր, շինելով օրական 148 սաժէն տարածութիւն, յետոյ 7 օր, օրական 196 վերստ։ Որքա՞ն տարածութիւն մնաց առանց շինելու։

84 Մի տան շինութեան համար առաջին անգամ բերին 70 սայլ աղիւս, իւրաքանչիւրում 164 հատ, իսկ երկրորդ անգամ 300 սայլ, իւրաքանչիւրում 124 հատ։ Ընդամենը որքա՞ն աղիւս բերին շինութեան համար։

85 Կալւածատէրը 60 դեսեատին հող վարել տուց և իւրաքանչիւրում ցանել տուց 9 չետվերիկ գարի։ Քանի՞ չետվերիկ գարի նա ստացաւ, եթէ բերքը 1—6 էր։

գ. Բազմապատկումն երկնշան թուերի վրայ

86	89×17	96×48	87×79	75×56
	93×18	76×85	63×98	96×96
	35×57	54×72	85×58	64×89
87	564×37	846×92	713×68	845×25
	904×36	371×57	916×76	564×38
	814×48	756×39	864×59	625×48
88	7325×24	9674×37	6516×34	8634×45
	3709×36	7648×29	9840×56	3768×75
	8715×45	9716×47	7904×91	8124×58

89	(465×63)—(246×68)	(932×76)—(6463+7346)
	(964×75)+(376×96)	3256+68956—(736×57)
	(768×74)—(517×67)	(14317—6844)×(875—789)

90 Երկաթուղու գնացքը մի րոպէում անցնում է 318 սաժէն տարածութիւն։ Որքա՞ն տարածութիւն կանցնի նա 45 րոպէում։

91 Գիրքն ունի 76 երես. ամեն մի երեսի վրայ 48 տող կայ։ Քանի՞ տող կայ ամբողջ գրքում։

92 Վաճառականը գնեց 516 փութ շաքարաւազ և 15 անգամ աւելի աղ։ Քանի՞ փութ աղ նա գնեց։

93 Որքա՞ն են վճարելու 78 բանուորին 4 ամսւայ աշխատանքի համար, եթէ իւրաքանչիւրն ամսական ստանում էր 24 ռուբլի։

94 Մխիթարեանց մեքենան մի րոպէում պատրաստում է 78 մեխ։ Քանի՞ մեխ կը պատրաստի մի ժամում 6 հատ նոյն տեսակի մեքենան։

95 Աստիճանաւորն ամսական ստանում է 227 ռուբլի ռոճիկ, իսկ ծախսում 98 ռուբլի։ Որքա՞ն փող կը խնայի նա մի տարում։

96 Ա. քաղաքից մինչև Բ. քաղաքը 2316 վերստ տարածութիւն է. ճանապարհորդը Ա. քաղաքից դուրս եկաւ և 17 օր, օրական 89 վերստ տարածութիւն անցնում։ Քանի՞ վերստ մնաց նրան մինչև Բ. քաղաք հասնելը։

97 Դալալը գնեց 46 ձի, իւրաքանչիւրը 96 ռուբլով։ Որքա՞ն նա վաստակեց, եթէ բոլորը 4800 ռուբլով ծախեց։

98 Գնեցին 96 փութ շաքար, փութը 6 ռուբլով և վճարեցին 6 հատ հարիւր ռուբլիանոց։ Որքա՞ն փող յետ ստացաւ շաքար գնողը։

99 Կալածատէրը ծախեց 25 կով, իւրաքանչիւրը 37 ռուբլով և 95 ոչխար, իւրաքանչիւրը 4 ռուբլով։ Այդ փողերից նա 1200 ռուբլին վճարեց պարտատիրոջը։ Որքան փող մնաց նրա մօտ։

100 Գիւղական համայնքն ունի 727 դեսեատին արօտատեղ, 17 անդամ ունի վարելահող, նրանից 146 դեսեատին պակաս անտառ։ Ընդամենը քանի՞ դեսեատին հող ունի այդ համայնքը։

101 Առևտրականը մէկին պարտ էր 876 ռուբլի, իսկ միւսին 15 անդամ ունի. 20000 ռուբլով նա ծախեց իր տունը և վճարեց պարտքերը, իսկ մնացած փողերը յանձնեց բանկին։ Քանի՞ ռուբլի նա յանձնեց բանկին։

դ. Բազմապատկումն բազմանշան թուերի վրայ

102	816×356	731×314	917×512	865×416
	364×457	437×868	569×648	950×218
	348×573	816×512	964×176	398×891
103	7364×468	6562×374	8489×764	3516×2317
	8316×564	7210×738	7357×589	4364×3579
	9540×547	9200×879	4648×789	7856×4595
104	2×684	8×675	35×247	58×457
	4×864	6×315	93×836	84×378
	9×716	7×496	43×512	67×598
105	463×302	509×307	1728×706	8014×3015
	843×507	907×505	5014×209	3026×4009
	715×608	405×307	7008×708	8007×6009

106	23×180	35×1700	250×3700	4300×3040
	56×470	40×2300	320×9400	8700×5060
	49×760	57×8600	470×3500	2500×1070

107	25×13×44	13×46×52	16×17×18×19
	37×28×46	64×36×80	25×36×47×58
	53×64×76	37×48×59	38×47×56×65
	41×25×30	65×74×83	80×71×62×53

108 563-ը վերցնել 705 անգամ։

109 47 և 56-ի արտադրեալը ունեցնել 27 անգամ։

110 Ո՛ր թիւը պակասցնելու ենք 147 անգամ, որպէսզի 863 ստացւի։

---

111 Վաճառականը գնեց 156 ֆունտ սուրճ առաջին տեսակից, ֆունտը 68 կոպէկով և 39 ֆունտ երկրորդ տեսակից, ֆունտը 47 կոպէկով։ Որքա՞նով նա գընեց բոլոր սուրճը։

112 Երկու վաճառական իրար հետ ապրանք փոխանակեցին. առաջինը ունէր 528 չետվերտ ցորեն, չետվերտը 12 ռուբլով, երկրորդը 786 չետվերտ հաճար, չետվերտը 7 ռուբլով։ Նրանցից ո՞րն է փող վճարելու իր ապրանքի պակասը լրացնելու համար։

113 Վաճառականը գնեց 43 թոփ 48 արշինանոց մահուդ, արշինը 3 ռուբլով. բոլոր մահուդը նա ծախեց 7000 ռուբլով։ Որքա՞ն փող նա վաստակեց։

114 Կալածատէրը ծախեց 12 ձի, իւրաքանչիւրը 75 ռուբլով, 35 կով, իւրաքանչիւրը 48 ռուբլով և 127 ոչխար, իւրաքանչիւրը 4 ռուբլով. ծախած փողերով նա գնեց 36 դեսեատին գետին, դեսեատինը 72 ռուբլով։ Որքա՞ն փող մնաց նրա մօտ հող գնելուց յետոյ։

115 Կալածատէրը ժողովեց մի մարգագետնից 256 փութ խոտ. երկրորդից 5 անգամ աւելի, երրորդից 736 փութ պակաս, քան թէ առաջին և երկրորդից միասին, իսկ չորրորդ մարգագետնից այնքան, որքան առաջին և երրորդից միասին: Որքա՞ն խոտ ժողովեց բոլոր մարգագետիններից:

116 Ոմն իր ունեցած փողերի մի տասնուհինգերորդականով գնեց մի տուն: Որքա՞ն փող ունէր նա, եթէ տունն արժէր 5730 ռուբլի:

117 Վաճառականը գնեց՝ 364 փութ շաքար, փութը 6 ռուբլով, 276 ֆունտ թէյ, ֆունտը 3 ռուբլով և 427 փութ ալիւր, փութը 2 ռուբլով: Որքա՞ն փող մնաց վաճառականի մօտ, եթէ մեզ յայտնի է, որ իր ունեցած փողերի մի ութերորդականը վճարեց թէյի:

---

4. ԲԱԺԱՆՈՒՄ

ա. Բաժանումն միանիշ թուի վրայ

118	6842:2	5498:2	5412:4	7256:8
	9636:3	8965:5	3732:6	4536:9
	8488:4	7362:3	6524:7	8412:6
119	73452:2	84725:5	53292:4	17549:7
	80463:3	70344:8	17635:5	45216:8
	73516:4	41265:9	53244:6	36738;9

120 (64728:4)+(56345:5) (546×38)—(64188:9)
(37251:3)—(25768:8) (346×37)—(75642:6)
(63648:5)—(34725:5) (63441:7)+(38728:8)

Հ.Ս.Խ.Հ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
C.C.P.A. Публичная Библиотека
7/XI 1922
Ստացվեց արժէքը
ՄՅԱՍՆԻԿՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ

121 2862 ռուբլով 9 ձի գնեցին: Որքա՞ն արժէր իւրաքանչիւրը:

122 Որդին հօրից ստացաւ 12350 ռուբլի գումարից. հինգերորդ մասը նա վճարեց իր պարտատէրերին: Որքա՞ն փող մնաց նրա մօտ:

123 Վաճառականը 12384 ռուբլու ապրանք գնեց. ծախելուց նա վաստակեց իր ամբողջ ապրանքի մի ութերորդականին հաւասար: Որքա՞նով ծախեց նա ամբողջ ապրանքը:

124 Վաճառականը ծախեց 385 փութ շաքար, փութը 6 ռուբլով. փողերի մի երրորդականը նա վճարեց իր պարտատիրոջ, իսկ մի եօթերորդականով գնեց թէյ: Որքա՞ն փող մնաց վաճառականի մօտ:

ՊՈՒՄ
9933

125 Կալածատէրը մի կալածքից 4264 փութ ցորեն ժողովեց, իսկ միւսից 8 անգամ պակաս: Որքա՞ն ցորեն նա ժողովեց երկու կալածքից:

126 Ճանապարհորդը 1728 վերստ տարածութիւն անցաւ. սրանից՝ մի հինգերորդականը նա ոտքով անցաւ, վեցերորդ մասը՝ ձիով, իսկ մնացածը՝ երկաթուղով: Քանի՞ վերստ անցաւ նա երկաթուղով:

127 Խանութում կար 4728 ֆունտ ալիւր. մի ութերորդականը ծախեցին մէկի վրայ, իսկ մնացածի երրորդ մասը ծախեցին միւսի վրայ: Որքա՞ն ալիւր մնաց խանութում:

128 Վաճառականը մի կալածատէրից գնեց 6345 փութ գարի, իսկ միւսից՝ 5 անգամ պակաս. բոլոր գարին երկաթուղու 9 վագոնով ուղարկեց մի ուրիշ քաղաք: Քանի՞ փութ գարի մտաւ ամեն մի վագոնում:

129 26 վագոնով հայցահատիկ բերին, իւրաքանչիւրում 644 փութ. բոլոր գարին 8 օրւայ մէջ ցատար-

կեցին։ Օրական քանի՞ փութ հացահատիկ էին գոտաբերում։

130 Մահուդի արշինն արժէ 6 ռուբլի. քանի՞ արշին նոյն տեսակի մահուդից կարելի է գնել 3096 ռուբլով։

131 Կառքի յետին անիւի շրջագիծը 6 արշին է, իսկ առաջինի՝ 4 արշին։ Քանի՞ պտոյտ աւելի կանի առաջին անիւը 4248 արշին տարածութեան վրայ։

բ. Բաժանումն երկնցած թուերի վրայ

132	5460:30	6150:50	42480:90	93120:60
	7840:40	9420:60	67150:50	15750:50
	7350:50	6440:70	74240:80	56700:90
133	9492:21	10974:31	14637:41	18309:51
	9072:21	13485:31	18573:41	23715:51
	12432:21	18445:31	24436:41	30549:51
134	36417:61	45085:71	52164:81	42679:91
	38552:61	54457:71	60507:81	57785:91
	46604:61	60421:71	66015:81	69433:91
135	3276:21	22287:51	36936:81	39032:82
	7688:31	34404:61	78624:91	46584:72
	4902:43	52398:71	35420:92	54250:62
136	21197:41	10998:13	28728:63	41968:43
	31876:52	17319:23	27931:53	49848:93
	23871:73	18348:33	37267:83	50176:64

137	29128:44	38340:54	38124:54	50904:72
	55796:74	43176:84	25160:34	37989:63
	19152:24	33664:64	78960:94	35520:74
138	6194:19	42238:49	48505:89	25088:98
	15689:29	54984:79	59616:69	15768:18
	28704:39	38763:59	72864:99	20574:27
139	31056:48	52972:68	58266:78	40948:58
	14392:28	35616:48	41412:68	51680:68
	33988:58	83790:98	21280:38	16968:28
140	10489:17	17577:27	24012:36	54720:76
	24087:37	47302:67	51414:66	36984:46
	61944:87	49280:77	72842:86	86688:96
141	20160:35	429825:75	280876:43	456232:56
	334536:53	261948:83	306304:64	598424:76
	462489:93	189024:24	336816:36	670752:96

142	(48807:87)—(24462:54)	(746×25)—(56642:86)
	(50490:66)+(52923:69)	(40464:48)—(53580:76)
	(73341:87)—(63210:98)	(70752:88)—(36248:46)
143	(34884:54)—(25424:56)	(61770:87)—(38550:75)
	(26256:48)+(43143:73)	(44326:74)+(10920:24)
	(59220:84)—(32853:47)	(55986:62)—(43885:67)

144 Բանւորներին կերակրելու համար 12 օրում գործածեցին 756 փութ հաց։ Օրական քանի՞ փութ հաց էին գործածում։

145 42 միատեսակ թոփերում կայ 2352 արշին չիթ։ Քանի՞ արշին չիթ կար իւրաքանչիւր թոփում։

146 442 ռուբլու հաճար գնեցին, փութը 61 կոպէկով։ Քանի՞ փութ հաճար գնեցին։

147 Երկաթուղու գնացքը մի կայարանից 48 ժամում հասաւ միւս կայարան, անցնելով ժամը 35 վերստ տարածութիւն։ Քանի՞ ժամում նա կանցնի հակառակ ուղղութեամբ, եթէ մի ժամում անի 28 վերստ։

148 Խանութում կար 2520 փութ ալիւր. մի ամսում ծախեցին ալիւրի մի տասնևութերորդականը, միւս ամսում ամբողջի մի տասնուհինգերորդականը։ Քանի՞ փութ ալիւր մնաց խանութում։

149 Վաճառականը ծախեց 551 արշին մախմուր, արշինը 12 ռուբլով. ստացած փողերով նա մահուդ գընեց, արշինը 95 կոպէկով։ Քանի՞ արշին մահուդ նա գնեց։

150 67 հատ զրքերի կազմերի համար վճարեցին 10 ռուբ. 72 կոպէկ։ Որքա՞ն կարժենայ 104 նոյն տեսակի կազմերը։

151 Ճանապարհորդն անցաւ 7164 վերստ տարածութիւն. ամբողջ ճանապարհի մի տասներկուերորդականը նա անցաւ երկաթուղու, մի երեսունևվեցերորդականը՝ շոգենաւով, իսկ մնացածը՝ ձիով։ Քանի՞ վերստ ճանապարհ անցաւ նա ձիով։

152 Ւագ որդին հօրից 8766 ռուբլի ստացաւ, իսկ փոքրը 18 անգամ պակաս։ Որքա՞ն փող ստացան երկուսը միասին։

153 24 ֆունտ սուրճի համար վճարեցին 13 ռուբ. 44 կոպէկ։ Որքա՞ն պէտք է վճարել 15 ֆունտ սուրճի համար։

154 Մէկը խանութից գնեց 37 արշին քաթան 9 ռուբլի 69 կոպէկով, իսկ միւսը նոյն արժողութեամբ՝ 18 ռ. 98 կոպէկով։ Քանի՞ արշին քաթան գնեց միւսը։

155 Երկաթուղու գնացքը 18 ժամում անցաւ 684

վերստ տարածութիւն։ Քանի՞ ժամում կանցնի նա 2546 վերստ տարածութիւնը։

156 Գործարանի մի տարւայ մուտքը 846752 ռուբլի է, իսկ ծախքը 629516 ռուբլի։ Որքա՞ն արդիւնք է ըստանում գործարանն ամսական։

157 12 բանուոր 36 օրում կատեցին 31104 խուրձ ցորեն։ Քանի՞ խուրձ էր կատում օրական մի բանուորը։

158 Անտառում կտրատեցին 24768 ծառ, որոնցից մի տասնևերկուերորդականը լաստանի էր, մի տասնևութերորդականը կեչի, իսկ մնացածը՝ սօսի։ Քանի՞ հատ սօսի ծառ կտրատեցին։

159 Ամբարում պահած կար 196952 փութ ցորեն և նրանից 56 անգամ պակաս գարի։ Քանի՞ փութ գարի կար ամբարում։

գ. Բաժանումն բազմանիւան թուերի վրայ

160	37600:400	98400:600		864800:800
	28800:300	43200:900		724000:400
	57500:500	53600:800		636000:600
161	18952:412	51211:61	55616:704	41702:719
	18025:515	69918:813	39641:809	42642:618
	48506:614	24141:619	34390:905	32825:505
162	14580:324	21996:423	53755:827	53976:635
	23576:421	30508:526	69600:725	54535:839
	32674:527	26788:724	62866:731	83482:938
163	21836:412	37215:827		40066:598
	24726:317	26152:934		194798:563
	56693:623	14773:187		457968:812

164	146914:493	191981:391	212135:7315
	191475:575	358801:599	347968:5437
	432306:846	135525:5421	508032:8064
165	848:8	14736:48	595680:85	50655:165
	627:3	60225:75	616693:77	242284:476
	1228.4	66364:94	882392:98	697483.769
166	23400:6	417100:43	2500:500	333000:3700
	37600:8	358900:37	7800:300	256000:6400
	22500:9	248400:69	18900:900	756000:8400
167	(59128:778)—(29824:466)	(31185:567)+(55556:731)
	(27324:594)+(52779:723)	(38410:835)—(33411:903)
	(24795:551)—(20254:779)	(37240:760)+(66143:859)
168	(31034:526)+(41832:747)	(18900:525)×(38291:649)
	(31191:843)—(17864:616)	(29435:841)×(34888:712)
	(43560:660)—(35088:731)	(73602:87):(16326:907)

169 *Կալածատէրը* 136 *դեսեատինից ստացաւ* 11696 *փութ եղիպտացորեն։ Ոչքան եգիպտացորեն ստացաւ նա միջին թւով իւրաքանչիւր դեսեատինից։*

170 *Նմն ունէր* 9573 *ռուբլի. նա գնաց մի քանի դեսեատին անտառ, դ' սեսատինը* 218 *ռուբլով. նրա մօտ մնաց* 1507 *ռուբլի։ Քանի՞ դեսեատին անտառ նա գնեց։*

171 *Խանութպանը ծախեց* 126 *փութ ալիւր, փութը* 1 *ռուբլի* 75 *կոպէկով. ստացած փողերով նա գնեց թէյ, ֆունտը* 2 *ռուբլի* 25 *կոպէկով։ Քանի՞ ֆունտ թէյ նա գնեց։*

172 *Երկաթուղու գնացքների համար* 448592 *ռուբլով վագոններ գնեցին, իւրաքանչիւրը* 8464 *ռուբլով։ Քանի՞ վագոն գնեցին։*

173 *Դրագարանում կային* 56256 *հայերէն և* 3516 *ռուսերէն գրքեր։ Քանի՞ անգամ ռուսերէն գրքերը պակաս էին հայերէնից։*

174 *Մի քաղաքում կային* 280364 *բնակիչ, իսկ միւսում՝* 14756։ *Քանի՞ անգամ առաջին քաղաքի բնակիչները աւելի էին երկրորդից։*

175 *Երկու վաճառական միասին մախմուր գնեցին. առաջինը* 512 *արշին մախմուրին վճարեց* 4608 *ռուբլի, իսկ երկրորդն իր գնած մախմուրին վճարեց* 6615 *ռուբլի։ Քանի՞ արշին մախմուր գնեցին նրանք միասին։*

176 *Մեքենան* 15 *ժամում պատրաստում է* 108765 *մեխ։ Քանի՞ ժամում նա կը շինի* 174024 *մեխը։*

177 *Գործարանատէրը* 8 *գնողի վրայ ծախեց* 20640 *ռուբլու մահուդ, արշինը* 5 *ռուբլով։ Քանի՞ արշին մահուդ ստացաւ իւրաքանչիւր գնողը։*

178 35 *մշակ* 48 *օրում փորեցին* 20160 *արշին երկարութեամբ արխ։ Քանի՞ արշին կը փորէ օրական մի մշակը։*

179 *Վաճառականն ունէը* 66096 *ռուբլի. այդ փողի մի տասնեօթերորդականով նա գնեց մի քանի թոփ մահուդ, թոփը* 48 *արշին։ Քանի՞ թոփ մահուդ նա գնեց, եթէ արշինն արժէր* 3 *ռուբլի։*

180 *Ոմն տարեկան ստանում է* 3000 *ռուբլի։ Առճիկ. ամեն մի* 85 *օրում նա ծախսում է* 425 *ռուբլի։ Ո՞րքան փող է խնայում նա տարեկան։*

181 *Երեք հոգի միացան առևտրական ընկերութիւն կազմելու* 10000 *ռուբլի դրամագլխով. առաջինը տւեց* 7560 *ռուբլի, իսկ երկրորդը* 12 *անգամ պակաս։ Ո՞րքան փող տւեց երրորդ ընկերը։*

---

5. ԶՈՐՍ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆ

182 (576×13)+(846×15)
183 (783×28)—(849×18)
184 (8416+12319)—(136×13)
185 (8745:5)+(3712:4)
186 (37115:65)+(72675:85)
187 (65254:79)—(75563:97)
188 (61332:76)—(61789:91)
189 (714×46)+(77517:99)
190 (57211:77)+(44550:66)+(61462:79)
191 (37895:53)+(61256:76)—(86063:89)
192 (24563:29)—(48032:79)+(32912:88)
193 (43808:74)—(59415:699)—(59204:779)
194 (707×83)—(51350:65)—(58941:59)
195 (370×207)—(22374:66)—(30632:56)
196 (407×720)—(350×509)—(43212:78)
197 (564×702)—(164756+148916)—(48762:86)
198 (62901:87)+(800020—296316)—(740×507)
199 (1900:76)×(1824:48)
200 (14804+11648):(1564—786)
201 (232×169):(417+259)
202 (117×193):(978—399)
203 (96052:236)—(3137—2741)
204 (724×84)—(976×35)
205 8694:[4096—(1458+2316)]
206 18072:[6013—(23×65)]
207 [3845:(1012—243)]×158
208 (3375×627):(1125×99)
209 (432:16)+(943:23)—23
210 [(764×32)—(286×64)]:192

211 [(448×48)+(216×24)]:96
212 6179+(29932:28)—(16864:68)
213 15316—[(73×84)+(8379:171)]
214 6144:[(48×32)—(56×24)]
215 [(42615:45)—(27216:36)]×23
216 [(45243:9)—(34216:8)]:25
217 (75×12)+(64×25)—(15×47)
218 [(27216:36)+(9875:25)]×32
219 25200:[2871—(36×36)]
220 46×27×35—2156
221 (6048×78)—(5937×64)
222 [(46752:487)+(15322:326)]×8
223 (1256×375)—[(264×309)—17849]
224 (7721415:7839)+(35×89)
225 (28348—15619)×466—3718008
226 (62904:12)—(64755:15)+(184×29)
227 22324224:64:78:86
228 6528:(1296:[351:(169:13)])
229 51102:(5134:[28992:(46752:487)])—(51×29)

1.

230 *Խանութպանն ունէր 24 տակառ սուրճ, իւրաքանչիւրում 16 փութ, և էլ 43 տակառ, իւրաքանչիւրում 18 փ.: Ընդամենը քանի փութ սուրճ նա ունէր:*

231 *Գործարանում բանում էին 386 տղամարդ և 75 կինմարդ. ամեն մի տղամարդն ամսական ստանում էր 32 ռուբլի, իսկ կինմարդը—18 ռուբլի: Որքա՞ն էին բոլոր բանւորները ամսական:*

232 Երիք եղբայրք միասին մի տուն գնեցին. աւագ եղբայրը տւեց 18546 ռուբլի. միջնակը 2720 ռուբլի պակաս, իսկ փոքրը 4 անգամ նրանցից պակաս։ Ո՞րքանով գնեցին նրանք այդ տունը։

233 Գինեվաճառն ունէր 473 վեդրօ գինի. գինու մի մասն ածեց 48 հատ 6 վեդրանոց տակառների մէջ, իսկ մնացած գինին ածեց 5 վեդրանոց տակառների մէջ։ Քանի 5 վեդրանոց տակառների մէջ լցրեց նա մնացած գինին։

234 2796 ռուբլով գնեցին 36 ձի, իւրաքանչիւրը 45 ռուբլի արժողութեամբ և մի քանի կով, հատը 28 ռուբլով։ Քանի կով գնեցին։

235 Ճամբանաւորը տարեկան ստանում է 1200 ռ. ռոճիկ. առաջին կիսամեակում նա ամսական ծախսում էր 96 ռուբլի։ Որքան է ծախսելու նա երկրորդ կիսամեակի ամեն մի ամսում։

236 Բանւորներին կեբակրելու համար 45 օրում գործածեցին 2736 փութ հաց. առաջին 27 օրում օրական գործածեցին 56 փութ։ Քանի փութ հաց էին օրական գործածում մնացած ժամանակայ ընթացքում։

237 Խանութպանը գնեց 168 փութ շաքար, փութը 5 ռուբլով. 24 ռուբլի էլ նա ճանապարհածախս տւեց։ Քանիսով ծախելու է նա շաքարի փութը, որպէսզի 144 ռուբլի վաստակէ։

238 Հիւանդանոցի համար 358 ռուբլով գնեցին 15 փութ միս, փութը 6 ռուբլով, 34 փութ շաքար, փութ 7 ռուբլով և մի քանի ֆունտ թէյ, ֆունտը 2 ռուբլով։ Քանի ֆունտ թէյ գնեցին։

239 Ճշակերան իր տետրի մէջ արտագրելու էր 204 երես. առաջին 6 օրում նա արտագրեց օրական 18 երես, իսկ մնացած օրերը օրական 24 երես։ Քանի օրում նա վերջացրեց իր արտագրութիւնը։

2.

240 Երկաթուղու գնացքը 4 ժամում անցաւ 84 վերստ տարածութիւն։ Քանի վերստ կանցնի նա 7 ժամում, եթէ նա նոյն արագութեամբ շարժւի։

241 25 ֆունտ չամիչն արժէ 3 ռուբլի 75 կոպէկ։ Որքան կարժենայ 64 ֆունտ չամիչը։

242 28 ֆունտ սուրճի համար վճարեցին 16 ռուբ. 80 կոպէկ։ Որքան են վճարելու 3 փութ 11 ֆունտ սուրճի համար։

243 17 ֆունտ թէյը գնեցին 38 ռուբլի 25 կոպէկով։ Ո՞րքանով կը գնեն 25 ֆունտ թէյը։

244 57 ռուբլով տալիս են 16416 գրիչ։ Քանի հատ գրիչ կը տան 18 ռուբլով։

245 Երկաթուղու գնացքը 12 ժամում անցաւ 516 վերստ տարածութիւն։ Քանի ժամում կանցնի նա 731 վերստ տարածութիւնը, եթէ նոյն արագութեամբ շարժւի։

246 56 ֆունտ կապին արժէ 10 ռուբլի 64 կոպէկ։ Քանի ֆունտ կապին կարելի է գնել 16 ռուբլի 15 կոպէկի։

247 12 բանւոր 15 օրում վերջացրին իրանց գործը։ Քանի օրում նոյն գործը կը վերջացնի մի բանւորը։

248 24 վարպետ 130 օրում վերջացրին մի շինութիւն։ Քանի օրում նոյն գործը կը վերջացնեն 30 բանւորը։

249 15 ներկարար 3 օրում ներկեցին մի տուն։ Քանի ներկարար նոյն տունը կը ներկէ 6 օրում։

250 Մի գիրքն ունի 520 երես, իւրաքանչիւր երեսում կայ 48 տող։ Քանի երես կունենայ գիրքը, եթէ ամեն մի երեսում լինի 40 տող։

251 Մի զօրավարի համար գնեցին 48 օրւայ պաշար. այդ պաշարից օրական 560 փ. էին սպառում։ Քանի

օր կը բաւականանայ նոյն պաշարը. եթէ օրական սպառնն 672 ֆունտ։

252 Դործարանում տղամարդ բանւորներին՝ վճարեցին 5211 ռուբլի, իսկ կինմարդ բանւորներին՝ 2043 ռուբ. պակաս. իւրաքանչիւր տղամարդը ստացաւ 27 ռուբլի, իսկ իւրաքանչիւր կինմարդը 18 ռուբլի։ Քանի հոգի էր բանում դործարանում։

253 Կալւածատէրը, կամենալով 3750 ռուբ. պարտք վճարել, ծախեց 456 չհասվերտ ցորեն։ Ոըքանով նա ծախեց ցորենի չհասվերտն, եթէ իր պարտքը տալուց յետոյ նրա մօտ մնաց 354 ռուբլի։

254 Մի շինուածեան համար առաջին անգամ բերին 118 սայլ աղիւս, իւրաքանչիւրում 150 հատ, երկրորդ անգամ 256 սայլ, իւրաքանչիւրում 125 հատ աղիւս. բոլոր աղիւսը 25 կոյտի բաժանեցին։ Քանի՞ աղիւս կար իւրաքանչիւր կոյտում։

3.

255 Երկաթուղու գնացքը 32 րոպէում անցնում է 27 վերստ։ Քանի՞ վերստ տարածութիւն կանցնի 25 ժամ 4 րոպէում, եթէ գնացքը ընթանայ նոյն արագութեամբ։

256 Վաճառականը 345 ռուբլու գարի գնեց. իւրաքանչիւր 12 փութին նա վճարեց 5 ռուբլի 75 կոպէկ։ Ոըքա՞ն գարի նա գնեց

257 Դործարանում պատրաստեցին 876 ինքնաեռ։ Ոըքա՞ն ծանրութիւն ունէին բոլոր ինքնաեռները, եթէ իւրաքանչիւր 6 հատը 53 ֆունտ էր։

258 Դինեվաճառն ունէր 450 տակառ գինի իւրաքանչիւր տակառում կար 36 վեդրօ. բոլոր գինին նա ա-

ծեց 8 վեդրանոց տակառների մէջ։ Քանի՞ տակառի մէջ ածեց նա բոլոր գինին։

259 Ճանապարհորդը 11200 վերստ տարածութիւնն անցաւ 28 օրում. վերադառնալիս նա 7 օրով ուշ հասաւ իր տեղը։ Քանի՞ վերստ նա օրական պակաս էր անցնում վերադառնալիս։

260 Խանութի բերին 56 տակառ շաքար. իւրաքանչիւր տակառում կար 15 փութ. մի եօթերորդ մասը ծախեցին փութը 6 ռուբլի 20 կոպէկով, իսկ մնացածի փութը՝ 6 ռուբլի 50 կոպէկով։ Ոըքա՞ն վաստակեց ծախողը, եթէ բոլոր շաքարը նա գնել էր 5040 ռուբլով և 37 ռուբլի 50 կոպէկ էլ ճանապարհի ծախս էր տւել։

261 Վաճառականը գնեց 185 փութ խոզ, փութը 12 ռուբլով. ճանապարհածախս վճարեց 25 ռուբլի 50 կոպէկ։ Ոըքա՞նով նա պէտք ծախի խոզի փութը. որպէսզի բոլորից 400 ռուբլի վաստակի։

4.

262 Սուրէնն ունէր 72 ընկոյզ. եօթ իններորդականը նա կերաւ։ Քանի՞ ընկոյզ մնաց նրա մօտ։

263 Փայտի պահեստում կար 8568 սաժէն վառելափայտ. եօթ երեսունևվեցերորդ մասը բոխի փայտ էր, իսկ մնացածը հաճարի։ Քանիսով հաճարի փայտը բոխիից աւելի էր

264 Խանութում կար 512 ֆունտ սուրճ. ինը տասվեցերորդականը ծախեցին, ֆունտը 56 կոպէկով, իսկ մնացածի ֆունտը 52 կոպէկով։ Քանիսով ծախեցին բոլոր սուրճը։

265 Ճամբանաւորը տարեկան ստանում է 2400

ռուբլի. ռոճկի երեք ուխերորդականը ծախսում էր սրընդի վրայ, հինգ տասնվեցերորդականը՝ ընակարանի և հօթ քառասունուխերորդականը՝ մանր ծախսերի, իսկ մնացածը խնայում էր։ Քանի՞ ռուբլի էր նա խնայում տարեկան։

266 Վաճառականը փոխանակեց 126 փութ շաքար, փութը 6 ռուբլով, 344 ֆունտ թէյի հետ։ Ըրքանով է նա ծախելու թէյի ֆունտը, որպէսզի 104 ռուբլի վաստակի։

267 Երկու վաճառական իրար հետ ապրանք փոխանակեցին. առաջին վաճառականը առեց 56 արշին սև մահուդ, արշինը 3 ռուբլի 50 կոպէկով, և 48 արշին կարմիր մահուդ, արշինը 5 ռ. 20 կոպէկով, իսկ երկրորդ վաճառականը առեց 42 արշին մետաքսէ կտոր, արշինը 9 ռուբլի 20 կոպէկով։ Ո՛ր վաճառականը որքան փող է դրնելու իր ապրանքի վրայ պակասը լրացնելու համար։

268 3826 ռուբլով գնեցին 56 դիւժին աթոռ, ճանապարհածախս գնաց 236 ռուբլի. աթոռները տեղափոխելու ժամանակ 15 հատը կոտրեց։ Ըրքանով պէտք է ծախեն աթոռի հատը, որպէսզի 537 ռուբլի վաստակեն։

269 Ճանապարհորդն անցաւ 1722 վերստ տարածութիւն. 168 վերստ տարածութիւնը նա ձիով անցաւ, անելով 7 վերստ մի ժամում, իսկ մնացած ճանապարհն անցաւ երկաթուղիով, անելով մի ժամում 42 վերստ։ Քանի՞ ժամում նա անցաւ ամբողջ ճանապարհը։

5.

270 Աշակերտուհին կարդաց 16 երես, որը կազմում է ամբողջ գրքի մի երրորդ մասը։ Քանի՞ երես ունէր գիրքը։

271 Խանութպանը ծախեց 215 հատ աթոռ, որոնք

կազմում էին խանութում գտնուած բոլոր աթոռների հինգ ուխերորդականը։ Քանի՞ աթոռ կար խանութում։

272 Երկու կազմարար յանձն առան կազմելու մի գպրոցի բոլոր գրքերը. առաջին կազմարարը կազմեց բոլոր գրքերի հօթ տասնուհինգերորդական մասը, իսկ երկրորդը՝ մնացած 824 գիրքը։ Քանի՞ հատ գիրք կար գրադարանում։

273 Գալաժատէրը ծախեց 2592 չեմվերտ հաճար, չեմվերտը 5 ռուբլով։ Ստացած փողերի հինգ տասնուհերորդականը նա վճարեց իր պարտատիրոջ, մնացածի չորս իններորդականով նա մի տուն գնեց, իսկ մնացորդը պահ տուեց բանկում։ Ըրքան փող նա բանկում պահ տուեց։

274 Խանութպանը գնեց 525 ֆունտ իւղ. իւրաքանչիւր 8 ֆունտին նա վճարեց 2 ռուբլի, իսկ իւրաքանչիւր 10 ֆունտ իւղը նա ծախեց 3 ռուբլով։ Ըրքան նա վաստակեց բոլոր իւղից։

275 Գալլը գնեց 63 ձի, իւրաքանչիւր 7 հատը 360 ռուբլով, իսկ իւրաքանչիւր 9 հատը նա ծախեց 512 ռուբլով։ Ըրքան փող նա վաստակեց։

276 Երկու բանուոր 876 ծառ կտրեցին և դրա համար ստացան 131 ռուբլի 40 կոպէկ. առաջին բանուորը կտրեց 417 ծառ։ Ըրքան փող ստացաւ երկրորդ բանուորը։

277 Պատերազմին մասնակցում էին 3 դունդ զինուորներ, իւրաքանչիւրը 3200 մարդուց բաղկացած. մի բառասունուխերորդականը սպանուեց, երկու տասնհինգերորդականը վիրաւորուեց, իսկ մի վաթսուներորդականը գերի բնկաւ։ Քանի՞ զինուոր մնաց զօրաբանակաւում։

278 Պղնձագործն ունէր 1443 ֆունտ պղինձ, որի մի երեսունևեօթերորդականից նա ինքնաեռներ շինեց. ինքնաեռների համար գործադրուած պղնձից 17 անգամ

աւելի պղինձ գործածեց թաւանները շինելիս, իսկ մնացած պղնձից նա շինեց կաթսաներ, իւրաքանչիւրը 19 ֆունտից։ Քանի կաթսայ նա շինեց։

279 Հորս քաղաքում 50000 բնակիչ կայինն. առաջին քաղաքում կային 14768 մարդ, երկրորդում՝ 816-ով պակաս, իսկ երրորդում 4 անգամ պակաս, քան թէ առաջին և երկրորդում միասին։ Քանի՞ բնակիչ կար չորրորդ քաղաքում։

280 Տունն ունի 4 բնակարան. առաջին բնակարանից ամսական ստանում են 149 ռուբլի, երկրորդից՝ 13 ռուբլի պակաս, երրորդից՝ 3 անգամ առաջին և երկրորդ բնակարաններից միասին պակաս, իսկ չորրորդ բնակարանից՝ 56 ռուբլի։ Որքա՞ն մաքուր արդիւնք է տալիս այդ տունը տարեկան, եթէ նրա տարւայ ծախքը հաւասար է 1516 ռուբլու։

6.

281 8 ֆունտ, ֆունտը 6 կոպէկանոց ալիւրը խառնեցին 4 ֆունտ, ֆունտը 3 կոպէկանոց ալիւրի հետ։ Որքա՞ն արժէ խառնուրդի մի ֆունտը։

282 Խանութպանը խառնեց 157 ֆունտ, ֆունտը 36 կոպէկանոց սուրճը 471 ֆունտ, ֆունտը 48 կոպէկանոց սուրճի հետ։ Որքա՞նով է նա ծախելու խառնուրդի ֆունտը, որպէսզի ոչ մնասի և ոչ էլ վաստակի։

283 Խառնեցին 3 տեսակ թէյ՝ 95 ֆունտ, ֆունտը 2 ռուբլի 50 կոպէկանոց, 40 ֆունտ, ֆունտը 2 ռուբլի 20 կոպէկանոց և 30 ֆունտ, ֆունտը 1 ռուբլի 80 կոպէկանոց։ Որքա՞ն արժէ խառնուրդի ֆունտը։

284 Գինեվաճառը խառնեց 58 շիշ, շիշը 80 կոպէկանոց գինին. 175 շիշ, շիշը 64 կոպէկանոց գինու հետ։

Որքա՞ն կը վաստակի նա, եթէ խառնուրդի շիշը ծախի 78 կոպէկով։

285 Խառնեցին 38 փութ, փութը 2 ռուբլի 40 կոպէկանոց ալիւրը 49 փութ, փութը 1 ռուբլի 80 կոպէկանոց ալիւրի հետ։ Որքա՞նով են ծախելու խառնուրդի փութը, որպէսզի 16 ռուբլի 35 կոպէկ վաստակեն։

286 Վաճառականը խառնեց 3 տեսակ ծխախոտ՝ 24 ֆունտ, ֆունտը 2 ռուբլիանոց, 15 ֆունտ, ֆունտը 1 ռուբլի 80 կոպէկանոց և 50 ֆունտ, ֆունտը 1 ռուբլի 50 կոպէկանոց։ Որքա՞նով է ծախելու խառնուրդի ֆունտը, որպէսզի 19 ռուբլի 10 կոպէկ վաստակի։

287 Խառնեցին 47 փութ, փութը 1 ռուբլի 40 կոպէկանոց եգիպտացորենը 58 փութ, փութը 1 ռուբլի 12 կոպէկանոց եգիպտացորենի հետ։ Որքա՞նով ծախեցին խառնուրդի փութը, եթէ բոլորից 10 ռուբլի 1 կոպէկ մնաս կրեցին։

288 Գասող մեքենան մի ժամում կատում է 640 խուրձ ցորեն։ Քանի՞ օրում կը կասէ նոյն մեքենան 512 դէզ ցորենը, որի իւրաքանչիւրում կայ 60 խուրձ և եթէ մեքենան աշխատէ օրական 8 ժամ։

289 Կալւածատէրը ծախեց 180 դեսեատին անտառ, դեսեատինը 240 ռուբլով։ Մնացած փողերով նա գնեց մի քանի դեսեատին վարելահող, դեսեատինը 56 ռուբլով և մի տուն 11280 ռուբլով։ Քանի՞ դեսեատին վարելահող նա գնեց։

290 Տնկարանում կարգերով տնկած են 2703 ծառ. 36 կարգերի իւրաքանչիւրում կայ 48-ական ծառ, իսկ մնացած կարգերի իւրաքանչիւրում կայ 9-ով պակաս, քան թէ առաջին կարգերի իւրաքանչիւրում։ Քանի՞ կարգ ծառ կայ տնկարանում։

7.

291 Վաճառականը գնեց մի թոփ մահուդ, արշինը 2 ռուբ. 80 կոպէկով. մահուդի արշինը 3 ռուբ. 15 կոպէկով ծախելուց նա 19 ռուբլի 60 կոպէկ վաստակեց։ Քանի արշին մահուդ կար այդ թոփում և քանիսով ծախեց վաճառականը բոլոր մահուդը։

292 Դալալը գնեց մի քանի ձի, իւրաքանչիւրը 91 ռուբլով. հատը 75 ռուբլով ծախելուց նա բոլոր ձիերից 1248 ռուբ. վնաս կրեց։ Որքանով նա գնեց բոլոր ձիերը։

293 Գնեցին մի տակառ գինի, շիշը 64 կոպէկով. շիշը 78 կոպէկով ծախելուց 79 ռուբլի 10 կոպէկ վաստակեցին։ Որքանով ծախեցին բոլոր գինին։

294 Հարչին Փոնտը 52 կոպէկով բուրդ գնեց. Փունտը 61 կոպէկով ծախելուց նա 81 ռուբլի վաստակեց։ Որքանով ծախեց նա բոլոր բուրդը։

295 Տանտէրը իւր տունը 75000 ռուբլով գրաւ դրեց բանկում. այդ պարտքը նա վերջացնելու է վճարելով բանկին տարեկան որոշ գումար։ Քանի ռուբլի պարտք էր վճարում նա տարեկան բանկին, եթէ 19 տարուց յետոյ մնաց վճարելու 7170 ռուբլի։

296 36 վերշոկ շրջապատ ունեցող անիւը 729 պտոյտ արաւ մի որոշ տարածութեան վրայ։ Քանի պտոյտ կանի նոյն տարածութեան վրայ նրանից 9 վերշոկ պակաս շրջապատ ունեցող անիւը։

297 Գործարանում աշխատում էին 728 բանուոր. հինգ տասներկերորդականը տղամարդիկ էին, երեք եօթերորդականը կանայք, իսկ մնացածը պատանիներ։ Քանի պատանի էր աշխատում։

8.

298 Երկու աշակերտ միասին 80 կոպ. տետրակներ գնեցին. առաջին աշակերտը վերցրեց 5 տետրակ, իսկ երկրորդը՝ մնացած 11 հատը։ Որքան վճարեց իւրաքանչիւրը այդ տետրակների համար։

299 Երեք բանուոր միասին 45 ռուբլի 60 կոպէկ ստացան։ Որքան փող ստացաւ իւրաքանչիւր բանուորը, եթէ առաջինը աշխատել է 12 օր, երկրորդը՝ 18 օր, իսկ երրորդը՝ 27 օր։

300 Երեք կապալառու միասին մի գործարանի համար 9113 ռուբլու վառելափայտ մատակարարեցին. առաջին կապալառուն տուց 171 սաժէն, երկրորդը՝ 316 սաժէն, իսկ երրորդը՝ 214 սաժէն։ Քանի ռուբլի ստացաւ իւրաքանչիւր կապալառուն իր մատակարարած փայտի համար։

301 Երկու մարդ 538 դեսեատին հող գնեցին. առաջինը վճարից 16182 ռուբլի, իսկ երկրորդը՝ 30624 ռ.։ Քանի դեսեատին հող գնեց իւրաքանչիւրը։

302 Երեք հողի միասին 863 դեսեատին անտառ գնեցին. առաջինը վճարէց 88138 ռուբլի, երկրորդը՝ 65024 ռուբլի, իսկ երրորդը՝ 66040 ռուբլի։ Քանի դեսեատին հասաւ իւրաքանչիւրին։

303 Գասող մեքենան առաջին օրը բանից 6 ժամ, իսկ երկրորդ օրը՝ 8 ժամ։ Օրական քանի խուրձ էր կատում մեքենան, եթէ երկրորդ օրը 1280 խուրձ աւելի կատից առաջին օրից։

304 Տան շինութեան վրայ 3 վարպետ էր աշխատում. առաջինը բանից 64 օր, երկրորդը՝ 56 օր, իսկ երրորդը՝ 93 օր։ Որքան փող ստացաւ իւրաքանչիւրը իր

աշխատութեան համար, եթէ երկրորդը 62 ռուբ. 90 կ. պակաս ստացաւ։

305 Երկու կապալառու մի գործարանի վրայ գերանները ծախեցին. առաջինը իր ծախած գերանների համար ստացաւ 1440 ռուբլի, երկրորդը՝ 1222 ռ. 50 կ.։ Քանի գերան ծախեց իւրաքանչիւր կապալառուն, եթէ երկրորդը 87-ով առաջինից պակաս էր ծախել։

9.

306 Երկու տղայ միասին 517 ընկոյզ ունէին. երբ առաջինը 19 ընկոյզը կերաւ, նրանց երկուսի մօտ մնաց հաւասար թւով ընկոյզներ։ Քանի ընկոյզ ունէր իւրաքանչիւրը։

307 Երկաթուղու վարչութիւնը ապրանքատար և մարդատար գնացքների համար գնեց 3719 վագոններ. ապրանքատար վագոնները 2145-ով մարդատար վագոններից աւելի էին։ Քանի՞ վագոն գնեց երկաթուղու վարչութիւնը իւրաքանչիւր տեսակից։

308 2191 ռուբլով գնեցին 2 թոփ զանազան տեսակ մահուդներ. առաջին թոփը 7 ռուբլով թանկ արժէր։ Քանի՞ արշին էր իւրաքանչիւր թոփը, եթէ առաջին թոփի արշինն արժէր 7 ռ., իսկ երկրորդինը՝ 4 ռ.։

309 Երեք անտառում 11806 ծառ կար. երբ որ առաջին անտառից կտրեցին 164 ծառ, իսկ երկրորդից 506 հատ, այն ժամանակ երեք անտառումն էլ հաւասար թւով ծառեր մնաց։ Քանի՞ ծառ կար իւրաքանչիւր անտառում։

310 Երեք ատաճանաւոր միասին տարեկան ստանում են 4400 ռուբլի ռոճիկ. առաջինը ստանում էր երկրորդից 50 ռուբլի աւելի, իսկ երրորդը 270 ռուբլի երկրորդից աւելի։ Որքա՞ն է ստանում իւրաքանչիւրը։

311 Կապալառուն փայտի պահեստի համար մատակարարից 2536 սաժէն փայտ. հաճարի փայտը թեղուց 752 սաժէնով պակաս էր, իսկ կեչին հաճարից 508 սաժէնով պակաս էր։ Քանի՞ սաժէն փայտ մատակարարից նա իւրաքանչիւրը տեսակից։

312 Ա-ն և Բ-ն միասին 8142 ռուբլի ունէին. Ա-ն 102 ռուբլի Բ-ից պակաս ունէր։ Ա-ն իր փողերով կալւածք գնեց, դեսեատինը 67 ռուբլով, Բ-ն իր ունեցած փողերի մի երրորդ մասը ուեց պարտատիրոջ, իսկ մնացածը բանկում դրեց։ Քանի՞ դեսեատին հող գնեց Ա-ն և որքա՞ն փող դրեց բանկում Բ-ն։

313 Երեք եղբայր 50100 ռուբլի ժառանգութիւն ստացան. այդ գումարը նրանք այնպէս բաժանեցին, որ ամեն մի աւագ եղբայրը իր հետևեալ կրտսերից 2500 ռ. պակաս ստացաւ։ Որքա՞ն փող հասաւ իւրաքանչիւրին։

314 Երեք երեխայ միասին 1017 թիթեռ բռնեցին. եթէ առաջինը բռնէր 8-ով, երկրորդը 28-ով, իսկ երրորդը 21-ով պակաս, այն ժամանակ նրանք հաւասար թւով թիթեռներ կունենային։ Քանի՞ թիթեռ բռնեց իւրաքանչիւրը։

315 Ա-ն և Բ-ն միասին ունէին 8735 ռուբլի. եթէ Ա-ն ունենար 295 ռուբլի աւելի, իսկ Բ-ն 2192 ռուբլի աւելի, այն ժամանակ նրանց փողերը հաւասար թւով կը լինեն։ Որքա՞ն փող ունէր իւրաքանչիւրը։

316 Խառնեցին երկու տեսակ գինի. առաջին տեսակից վերցրին 3 քառատուն վեդրանոց տակառ, տակառը 350 ռուբլիանոց, իսկ երկրորդից՝ 5 երեսուն վեդրանոց, տակառը 240 ռուբլիանոց։ Որքա՞նով են ծախելու խառնուրդի մի 3 վեդրանոց տակառը, որպէսզի 180 ռ. վաստակեն։

317 Տէրը իր ծառային վարձել էր տարեկան 192

ռուբլով. 9 ամից յետոյ նա իր տիրոջից ստացաւ 100 ռուբլի փող 1-ին քանի արշին, արշինը 4 ռուբլիանոց մահուդ։ Քանի արշին մահուդ նա ստացաւ։

10.

318 1624 վեդրօ պարունակող ջրամբարը ունի 2 խողովակ. առաջին խողովակով մի րոպէում լցվում է 16 վեդրօ ջուր, երկրորդով՝ 13 վեդրօ։ Քանի րոպէում կը լցւի ջրամբարը, եթէ 2 խողովակն էլ միաժամանակ բանան։

319 Ջրհորում կար 7695 վեդրօ ջուր. այդ ջուրը հանելու համար դրին 2 ջրհան. առաջին ջրհանով մի ժամում դուրս է թափւում 116 վեդրօ, իսկ երկրորդով՝ 397 վեդրօ։ Քանի ժամում կը հանեն բոլոր ջուրը 2 ջրհանով միասին։

320 Երկու կազմարար միասին կազմելու էին 884 դիրք. առաջին կազմարարը իւրաքանչիւր 3 օրում կազմում էր 84 դիրք, իսկ երկրորդը իւրաքանչիւր 4 օրում՝ 96 դիրք։ Քանի օրում նրանք կը կազմեն բոլոր դրքերը, եթէ միասին աշխատելու լինին։

321 Մոսկվայից մինչև Վարշավա 1224 վերստ է. այդ քաղաքներից իրար հանդէպ միաժամանակ դուրս եկան երկու գնացք։ Առաջինը մի ժամում անցնում էր 29 վերստ տարածութիւն, իսկ երկրորդ գնացքը մի ժամում անցնում էր 39 վերստ։ Քանի ժամից յետոյ նրանք իրար կը հանդիպեն։

322 Պետերբուրգից մինչև Օդեսսա 1824 վերստ է. այդ քաղաքներից միաժամանակ իրար հանդէպ դուրս եկան երկու գնացք։ Առաջին գնացքը ամեն մի 8 ժամում

անցնում էր 392 վերստ տարածութիւն, իսկ երկրորդը՝ 22 վերստ նրանից պակաս։ Քանի ժամից նրանք իրար կը հանդիպեն։

323 Մոսկվայից մինչև Կիև 960 վերստ է. այդ քաղաքներից միաժամանակ դուրս եկան երկու գնացք. Մոսկվայից դուրս եկաւ արագընթաց գնացք, որը մի ժամում անցնում էր 57 վերստ, իսկ Կիևից դուրս եկաւ մարդատար գնացք, որը մի ժամում անցնում էր նրանից 18 վերստ պակաս։ Կիևից ինչ տարածութեան վրայ նրանք իրար կը հանդիպեն։

324 Հաշտարխան քաղաքից մինչև Նիժնի-Նովգորօդ քաղաքը 2164 վերստ տարածութիւն է. այդ քաղաքների նաւահանգիստներից միաժամանակ դուրս եկան երկու շոգենաւ և մի քանի օրից նրանք իրար հանդիպեցին Սարատով քաղաքում։ Հաշտարխանից քանի վերստ տարածութեան վրայ է գտնւում Սարատովը, եթէ Նիժնի-Նովգորօդից դուրս եկած շոգենաւը մի օրում անցնում էր 321 վերստ տարածութիւն, իսկ Հաշտարխանից դուրս եկածը՝ 220 վերստ։

325 Մի զօրաբանակում կային 18360 մարդ, որոնցից 11 տասնևութերորդականը հետևակ, 17 եօթանասունևերկուերորդականը հեծելազօր, իսկ մնացածը թնդանօթաձիգ զինուորներ էին։ Քանի թնդանօթաձիգ զինուոր կար այդ զօրաբանակում։

11.

326 5 մեքենան 17 րոպէում շինում են 10880 մեխ։ Քանի մեխ կը շինի մի մեքենան մի րոպէում։

327 12 բանուորը 8 օրում աշխատեցին 76 ռուբլի 80 կոպէկ։ Որքան կաշխատեն 7 բանուորը մի օրում։

328 25 ջուլհակը 14 օրում գործում են 2450 արշին շալ։ Քանի արշին շալ կը գործեն 48 ջուլհակը 7 օրում։

329 46 մարդ կերակրելու համար 38 օրում ծախսեցին 1311 ռուբլի։ Որքան կը ծախսեն 75 օրում 80 մարդ կերակրելու համար։

330 24 մարդ կերակրելու համար 48 օրում ծախսեցին 1152 ռուբլի։ Քանի մարդ կը կերակրեն 2304 ռուբլով 64 օրում։

331 12 հնձւոր 5 օրում, բանելով օրական 11 ժամ, հնձեցին 5280 խուրձ։ Քանի հնձւոր է հարկաւոր, որպէսզի 8 օրում, բանելով օրական 12 ժամ, հնձեն 11520 խուրձ։

332 18 մեքենան 16 օրում, օրական 14 ժամ բանելով, հեռագրաթել պատրաստեցին։ Քանի մեքենան նոյն հեռագրաթելը կը պատրաստէ, եթէ բանի 14 օր, օրական 12 ժամ։

333 ճանապարհորդը ձիով անցաւ 576 վերստ տարածութիւն 6 օրում, օրական 12 ժամ, իսկ մնացած ճանապարհը նա անցաւ երկաթուղով 5 օրում, օրական 21 ժամ։ Ընդամենը քանի վերստ ճանապարհ նա անցաւ, եթէ երկաթուղու գնացքը 6 անգամ արագ էր շարժւում ձիուց։

334 Նաւամատոյցում կանգնած էր ցորենով բարձած մի արագաստանաւ։ 18 բանւոր 6 օրում, բանելով օրական 8 ժամ, հանեցին 36288 փութ ցորեն. այդ բանւորներից 8 հոգին հեռացան և մնացած բանւորները վերջացրին սկսած գործը 3 օրում, բանելով օրական 10 ժամ։ Քանի փութ ցորեն կար արագաստանաւում։

335 Եթէ դալալը ծախէ իր ունեցած ձիերի հատը 56 ռուբլիով, նա իր ծախսը կը հանէ, իսկ եթէ ծախէ

հատը 71 ռուբլով, այն ժամանակ կը վաստակի 540 ռուբլի։ Քանի ձի ունէը դալալը։

336 Վաճառականը հաշուել էր, որ եթէ մահուդի արշինը ծախի 6 ռուբլի 20 կոպէկով, նա ամբողջ թուփից կը վաստակի 57 ռուբլի 60 կոպէկ, բայց նա մահուդի արշինը պէտք է ծախէր 5 ռուբլի 80 կոպէկով, որպէսզի ամբողջ թուփից վաստակի 38 ռուբլի 40 կոպ.։ Քանի արշին մահուդ կար ամբողջ թուփում։

337 Խանութպանը հաշուել էր, որ եթէ ունեցած լապտերների հատը ծախէ 2 ռուբլի 80 կոպէկով, 22 ռ. 40 կոպ. կը վաստակի, իսկ եթէ նոյն լապտերների հատը 2 ռուբլի 10 կոպէկով ծախէ, այն ժամանակ 16 ռ. 80 կոպէկ վնաս կը կրի։ Քանի լապտեր ունէր խանութպանը։

338 Վաճառականը հաշուել էր, որ եթէ նա իր ունեցած 370 արշին մահուդը ծախի որոշ գնով, նրան 96 ռուբլի փող կը պակասի իր պարտքը վճարելու համար. եթէ նոյն գնով ծախի 450 արշին մահուդը, նրա մօտ պարտք վճարելուց յետոյ կը մնայ 224 ռուբլի։ Որքան պարտք ունի վաճառականը։

12.

339 Ուշակերտը 84 կոպէկով գնեց հաւասար թւով մատիտներ և տետրակներ. մի տետրակին նա վճարեց 5 կոպէկ, իսկ մի մատիտին՝ 7 կոպէկ։ Քանի տետրակ և քանի մատիտ նա գնեց։

340 Կալածատէրը ծախեց 1343 ռուբլով մի քանի ձի և նոյն թւով կովեր. իւրաքանչիւր ձին նա ծախեց 44

ռուբլով, իսկ իւրաքանչիւր կովը՝ 35 ռուբլով։ Քանի՞ ձի և քանի կով նա ծախեց։

341 Խանութպանը ծախեց 3 միաչափ թոփ մետաքս 1326 ռուբ. 34 կոպ։ Առաջին թոփի արշինը ծախեց 12 ռուբլի 50 կոպ., երկրորդի արշինը՝ 8 ռուբ. 60 կոպ., իսկ երրորդի արշինը՝ 7 ռուբ. 12 կոպ.։ Քանի՞ արշինից էր իւրաքանչիւր թոփը։

342 Ձորս մեքենան, բանելով օրական որոշ ժամեր, շինում են 383048 մեխ։ Քանի՞ ժամ էր բանում օրական իւրաքանչիւր մեքենան, եթէ առաջինը մի ժամում շինում է 2357 մեխ, երկրորդը 5316, երրորդը 8417 և չորրորդը 5246 մեխ։

343 Ջրհորում կար 1190 վեդրօ ջուր. 2 ջրհան պրծին բոլոր ջուրը հանելու համար, որոնցից մէկը 2 ժամում հանում էր 118 վեդրօ ջուր, իսկ միւսը 7 ժամում՝ 301 վեդրօ։ Քանի՞ ժամում կը հանի բոլոր ջուրը 2 ջրհանով, եթէ ամեն մի ժամում ջրհորի մէջ 17 վեդրօ ջուր էր աւելանում։

344 Երկու շոգենաւ միաժամանակ դուրս եկան երկու նաւահանգիստներից և բռնեցին միատեսակ ուղղութիւն. երկու նաւահանգիստների միջի տարածութիւնը 180 վերստ էր։ Առաջին շոգենաւը մի ժամում անցնում է 12 վերստ, իսկ երկրորդը՝ 18 վերստ։ Քանի՞ ժամից յետոյ երկրորդ շոգենաւը կը հասնի առաջինին։

345 1504 ոտնաչափ տարածութեան վրայ շունը նապաստակ տեսաւ։ Քանի՞ րոպէից շունը կը հասնի նապաստակին, եթէ մեզ յայտնի է, որ շունը մի րոպէում անցնում է 2205 ոտնաչափ, իսկ նապաստակը 2017 ոտնաչափ։

346 Պետերբուրգ և Պսկով քաղաքներից միաժամանակ դուրս եկան դէպի Վարշավա երկու գնացք. Պետերբուրգից դուրս եկած գնացքը մի ժամում անցնում էր 42 վերստ, իսկ Պսկովից դուրս եկածը՝ 26 վերստ։ Ի՞նչ տարածութեան վրայ Պետերբուրգի գնացքը կը հասնի միւս գնացքին, եթէ Պսկովի և Պետերբուրգի միջի տարածութիւնը 256 վերստ է։

347 Մոսկուայից դուրս եկաւ ապրանքատար գնացք, որը մի ժամում անցնում էր 24 վերստ տարածութիւն. 7 ժամից յետոյ նրա հետից դուրս եկաւ մարդատար գնացքը, որը մի ժամում անցնում էր 38 վերստ։ Ի՞նչ տարածութեան վրայ մարդատար գնացքը կը հասնի ապրանքատարին։

13.

348 Եղբայրը 38 կոպ. գնեց 3 տետրակ և 5 մատիտ, իսկ քոյրը 26 կոպ.՝ 3 տետրակ և 2 մատիտ։ Ի՞նչ արժէր մի տետրակը և մի մատիտը։

349 Մի մարդ 2784 ո. գնեց 56 սաժ. կեչու և 148 սաժ. հաճարի փայտ, իսկ միւս մարդը 3588 ո. գնեց 56 սաժէն կեչու և 215 սաժէն հաճարի։ Որքա՞ն արժէր կեչու սաժէնը և հաճարի սաժէնը։

350 Մէկը 8 դիւժին թէյի և 3 դիւժին սեղանի զգեստներին վճարեց 480 ռուբ., իսկ միւսը 5 դիւժին թէյի և 3 դիւժին սեղանի զգեստներին վճարեց 408 ռուբլի։ Ի՞նչ արժէր թէյի մի զգեստը և սեղանի մի զգեստը։

351 Երկու եղբայր հօրից ստացան 25028 ռուբլի ժառանգութիւն. աւագ եղբայրը 7612 ռուբլի աւելի ստացաւ։ Աւագ եղբայրը այդ փողերով հող գնեց, գնահատիչը 48 ռուբլով, իսկ փոքր եղբայրը գնեց անտառ. գնա-

սեաթինը 311 ռուբլով։ Քանի դեսեատին հող գնեց առազ եղբայրը և քանի դեսեատին անտառ գնեց փոքր եղբայրը։

352 Երկու արկղում կար 1738 ռուբլի։ Եթէ առաջին արկղից վերցնենք 59 ռուբլի և գնենք երկրորդ արկղը այն ժամանակ երկուսումն էլ հաւասար թիւով փող կունենանք։ Ո՞րքան փող կայ իւրաքանչիւր արկղում։

353 Երեք տակառում կար 2352 շիշ գինի. եթէ առաջին տակառից վերցնենք 75 շիշ գինի և խառնենք երկրորդ տակառի գինու հետ, նրանից յետոյ երկրորդ տակառից վերցնենք 98 շիշ գինի և խառնենք երրորդ տակառի գինու հետ, այն ժամանակ բոլոր տակառներում հաւասար քանակութեամբ գինի կունենանք։ Քանի շիշ գինի կար իւրաքանչիւր տակառում։

354 Խառնեցին 76 փութ առաջին տեսակ, փութը 1 ռուբլի 80 կոպէկանոց ալիւրը 38 փութ երկրորդ տեսակ ալիւրի հետ. խառնուրդի փութը 1 ռուբլի 60 կոպէկով ծախելուց 11 ռուբլի 40 կոպէկ վաստակեցին։ Որքան արժէր երկրորդ տեսակ ալիւրի փութը։

355 Գինեվաճառը խառնեց 86 շիշ, շիշը 72 կոպէկանոց գինին մի քանի շիշ, շիշը 48 կոպէկանոց գինու հետ. ամբողջ խառնուրդը 200 ռուբլով ծախելուց նա 48 ռուբլի 80 կոպէկ վաստակեց։ Քանի շիշ երկրորդ տեսակ գինուց վերցրեց նա խառնուրդի համար։

14.

356 Երկու քսակում կար 504 ռուբլի. առաջին քսակի փողը 2 անգամ երկրորդից աւելի էր։ Քանի ռուբլի կար իւրաքանչիւր քսակում։

357 Երկու մառանում կար 1848 շիշ գինի. երկրորդ մառանի գինին 3 անգամ առաջինից աւելի էր։ Քանի շիշ գինի կար ամեն մի մառանում։

358 Ճանապարհորդը ձիով և երկաթուղով անցաւ 6015 վերստ տարածութիւն. ձիով նա 14 անգամ պակաս տարածութիւն անցաւ, քան թէ երկաթուղով։ Քանի վերստ ձիով և քանի վերստ երկաթուղով ճանապարհ նա անցաւ։

359 Հայրը 5 անգամ մեծ է որդուց։ Քանի տարեկան է որդին և քանի տարեկան է հայրը, եթէ մեզ յայտնի է, որ որդին 32 տարով հօրից փոքր է։

360 Դործարանի բանւորները ստացան 2898 ռուբ. տղամարդ բանւորները կինմարդ բանւորներից 6 անգամ աւելի ստացան։ Ընդամենը քանի բանւոր կար գործարանում, եթէ մեզ յայտնի է, որ իւրաքանչիւր տղամարդ ստանում էր 23 ռուբլի, իսկ իւրաքանչիւր կինմարդը՝ 18 ռուբլի։

361 Մի թոփ սև և մի թոփ կարմիր մահուդին վճարեցին 378 ռուբլի. կարմիր մահուդին սև մահուդից 4 անգամ աւելի վճարեցին։ Քանի արշին սև և քանի արշին կարմիր մահուդ կար, եթէ սև մահուդի արշինն արժէր 4 ռուբլի 20 կոպէկ, իսկ կարմիրինը՝ 6 ռուբ. 30 կոպ.

362 Երկու խանութպան 316 ռուբլով միասին գնեցին 8216 տետրակ։ Քանի հատ տետրակ է վերցնելու իւրաքանչիւրը, եթէ մեզ յայտնի է, որ առաջինը վճարեց 48 ռուբլի երկրորդից պակաս։

363 Հովիւը արածացնում էր 737 գլուխ անասուն. կովերը 2 անգամ, իսկ ոչխարները 8 անգամ ձիերից աւելի էին։ Քանի ձի, կով և ոչխար էր հովիւը արածացնում։

364 Երեք քաղաքում կային 108027 բնակիչ. առա-

ջին քաղաքում 5 անգամ, իսկ երկրորդում 3 անգամ ա-
ւելի էին, քան թէ երրորդում: Քանի՞ բնակիչ կար իւրա-
քանչիւր քաղաքում:

365 Ձին, կովը և ոչխարը միասին արժեն 175 ռ.. կովը 3 անգամ և ոչխարը 18 անգամ ձիուց պակաս ար-
ժէին: Ո՞րքան արժէր ձին:

366 Երեք մարդ միասին կալւածք գնեցին դեսեա-
տինը 60 ռուբլով. առաջինը 3 անգամ, իսկ երկրորդը 8 անգամ երրորդից պակաս վճարեց: Քանի՞ դեսեատին հող գնեց իւրաքանչիւրը, եթէ մեզ յայտնի է, որ երրորդը ա-
ռաջինից 9000 ռուբլի պակաս վճարեց:

367 Երեք դեսեատինից ժողովեցին 252 փութ գա-
րի. առաջին դեսեատինից ժողովեցին 2 անգամ երկրոր-
դից աւելի. իսկ երկրորդ դեսեատինից 2 անգամ երրոր-
դից աւելի: Քանի՞ փութ գարի ժողովեցին իւրաքանչիւր դեսեատինից:

368 Ագիւսից երեք տուն շինեցին. առաջին տան վրայ գործածեցին 3 անգամ երրորդից պակաս աղիւս, իսկ երկրորդի վրայ երրորդից 5 անգամ պակաս: Ո՞րքան աղիւս գնաց երկրորդ տան վրայ, եթէ առաջին և երրորդ շինութիւնների համար գործածեցին 200000 աղիւս:

369 Գործարանատէրը բաժանեց բանւորներին մի ամսւայ առճիկ 8352 ռուբլի. կին բանւորները ստացան 7 անգամ պակաս պատանի բանւորներից, իսկ տղամարդիկ 3 անգամ աւելի կանանցից: Ընդամենը քանի՞ բան-
ւոր կար գործարանում, եթէ տղամարդիկ ամսական ըս-
տանում էին 48 ռուբլի, կանայք 28 ռուբ., իսկ պատա-
նիները 12 ռուբլի:

15.

370 Կալւածատէրը ծախեց 48 դեսեատին վարելա-
հող և 104 դեսեատին անտառ. անտառի դեսեատինը ծա-
խեց 264 ռուբլով, իսկ վարելահողի դեսեատինը 109 ռուբլով պակաս: Ստացած գումարից նա 32796 ռուբլին դրեց բանկում, իսկ մնացածով ձիեր գնեց, հատը 75 ռուբլով: Քանի՞ ձի նա գնեց:

371 Երկու վաճառական իրար հետ ապրանք փո-
խանակեցին. առաջինը տւեց 35 փութ շաքար, փութը 5 ռուբլի 60 կոպէկով և 102 ֆունտ թէյ, ֆունտը 2 ռ. 50 կոպէկով, իսկ միւսը տւեց 106 փութ ալիւր, փութը 1 ռուբլի 50 կոպէկով և մի քանի փութ ձաւար, փութը 73 կոպէկով: Քանի՞ փութ ձաւար նա տւեց:

372 Երկու վարպետ մի տուն շինեցին. նրանցից մէկը բանեց 17 օր. օրական 12 ժամ. իսկ միւսը 25 օր, օրական 10 ժամ. երկրորդը առաջինից 6 ռուբ. 90 կոպ. աւելի ստացաւ: Քանի՞ ռուբլի ստացան երկուսը միասին տան շինութեան համար:

16.

373 Մէկը 297 ռուբլով 3 կով և 4 ձի գնեց: Ի՞նչ արժէր մի ձին և մի կովը, եթէ մի ձին 2 անգամ թանգ արժէր:

374 70 ռուբլի 35 կոպէկով գնեցին 37 արշին մա-
հուդ և 25 արշին չիթ: Ո՞րքանով գնեցին մի արշին մա-
հուդը և մի արշին չիթը, եթէ մահուդի արշինը 12 ան-
գամ աւելի արժէ մի արշին չիթից:

375 17 ձի, 36 կով և 9 հորթ կերակրելու համար գործածեցին 246720 փութ խոտ։ Որքան խոտ գործածեցին բոլոր ձիերին կերակրելու համար, եթէ մի ձին 4 անգամ, իսկ մի կովը 5 անգամ հորթից աւել էր կերել։

376 Երկու կազմարար յանձն առան կազմելու 1554 գիրք. առաջին կազմարարը բոլոր գրքերը կարող է կազմել 42 օրում, իսկ երկրորդը՝ 21 օրում։ Քանի՞ օրում կարող են նրանք կազմել բոլոր գրքերը, եթէ միասին աշխատեն։

377 Գինու մառանը հեղեղից 10710 վեդրօ ջուր էր լցել. այդ ջուրը դուրս լծափելու համար 3 ջրհան գրին. առաջին ջրհանով բոլոր ջուրը կը հանւի 90 ժամում, երկրորդով՝ 126 ժամում, իսկ երրորդով՝ 21 ժամում։ Քանի՞ ժամում բոլոր ջուրը կը հանւի 3 ջրհանով միասին։

378 16 միատեսակ գանգեր և 16 միատեսակ թընդանօթներ 8160 փութ ծանրութիւն ունին։ Որքա՞ն է իւրաքանչիւր գանգի և իւրաքանչիւր թնդանօթի քաշը, եթէ մի գանգը 344 փութով թնդանօթից ծանր է։

379 28 միատեսակ կաթսաներ և 28 մեքենայի մոծ անիւներ պատրաստելու համար գործածեցին 21280 փ. չուգուն։ Ի՞նչ ծանրութիւն ունի իւրաքանչիւր կաթսան և իւրաքանչիւր անիւը, եթէ բոլոր կաթսաների համար գործածեցին 3808 փութ աւելի չուգուն, քան թէ բոլոր անիւների համար։

380 Աշակերտը 26 կոպէկով մի տետրակ և 5 մատիտ գնեց։ Որքա՞ն արժէ մի տետրակը և որքա՞ն մի մատիտը, եթէ մեզ յայտնի է, որ իւրաքանչիւր մատիտը տետրակից 2 կոպէկ պակաս արժէ։

381 93 ռուբլով գնեցին 48 փութ գարու ալիւր, 37 փութ ցորենի ալիւր և 14 փութ բրինձ. բրնձի փութը արժէր 90 կոպէկ, ցորենի ալիւրի փութը բրնձից

30 կոպէկով թանկ։ Որքա՞նով գնեցին գարու ալիւրի փութը։

382 Վաճառականը գնեց փութը 6 ռուբլով 28 տակառ շաքար, իւրաքանչիւր տակառում կար 15 փութ։ Ճանապարհածախս նա վճարեց 36 ռուբլի. ծախսած իւրաքանչիւր 9 ռուբլուն նա վաստակեց 1 ռուբ. 50 կ.։ Ընդամենը որքա՞ն փող նա վաստակեց։

383 Վաճառականը կալւածատիրոջից գնեց 245 հակ ոչխարի բուրդ, իւրաքանչիւրը 8 փութից, փութը 22 ռուբլով։ Բոլոր բուրդը լանալուց յետոյ ամեն մի 56 փութից նա ստացաւ 47 փութ մաքուր բուրդ. մաքուր բուրդը ծախեց և ծախսած իւրաքանչիւր 11 ռուբլուց վաստակեց 75 կոպէկ։ Քանի՞սով ծախեց նա բրդի փութը։

384 Առևտրականը 4536 ռուբլով ծախեց 56 ձի. ծախսած իւրաքանչիւր 100 ռուբլուց նա 8 ռուբլի վաստակեց։ Որքա՞նով էր նա գնել իւրաքանչիւր ձին։

385 Մանրավաճառը սուրճի փունտը գնեց 60 կոպէկով. ճանապարհին 40 փունտանոց մի արկղ սուրճը կորաւ, այդ պատճառով սուրճի մի փունտը նստեց նրան ոչ թէ 60 կոպէկ, այլ 64 կոպէկ։ Որքա՞նով գնեց նա բոլոր սուրճը։

386 Մի մարդ խանութին պատւիրեց 15 ֆ. սուրճ և 42 փունտ շաքար։ Այդ ապրանքին վճարելու էր 15 ռուբլի 12 կոպէկ. բայց ուրուհետև նա իր մօտ ունէր միմիայն 12 ռուբլի 88 կոպէկ, դրա համար ստիպւած եղաւ վերցնել պատւիրած սուրճը և շաքարից միայն 28 փունտ։ Որքա՞ն արժէր սուրճի մի փունտը և շաքարի մի փունտը։

387 Երեք գրպիր 55 ռուբլի 36 կոպէկով արտադրեցին մի ձեռագիր։ Որքա՞ն ստացաւ իւրաքանչիւրը, եթէ առաջինը աշխատել էր 8 օր, օրական 7 ժամ, երկրորդը՝

9 օր, օրական 6 ժ., իսկ երրորդը՝ 7 օր, օրական 9 ժ.:

388 Երեք եղբայր միասին մի տուն ժառանգեցին, նրանք այդ տունը 76800 ռուբլով ծախեցին և փողերը բաժանեցին հետևեալ կերպով. աւագ եղբայրը առաջ ամբողջի երեք ութերորդականը, միջնակը մնացածի եօթ քառերորդականը, իսկ ամենափոքրը՝ մնացորդը. վերջին եղբայրն իր փողերով մի կալւածք գնեց, գնահատինը 52 ռուբլով: Քանի գնահատին էր նրա գնած կալւածքը:

389 Երեք վաճառական մահուդ գնեցին արշինը 3 ռուբլի 90 կոպէկով. առաջինը վճարեց 218 ռուբ. 40 կ., երկրորդը՝ առաջինի տաճի եօթ ութերորդականը, իսկ երրորդը՝ 2 անգամ առաջինից պակաս: Առաջին վաճառականը մահուդի արշինը ծախեց 4 ռուբլով, երկրորդը՝ 4 ռուբլի 10 կոպ., իսկ երրորդը՝ 4 ռուբ. 20 կոպէկով: Որքան վաստակեցին նրանք միասին:

390 Խանութպանը մի գնողին 3 ռուբ. 72 կ. ծախեց 15 արշին չիթ և 8 արշին կտաւ, իսկ միւսին 2 ռ. 76 կոպ.՝ 7 արշին չիթ և 8 արշին կտաւ: Ո՞րքանով նա ծախեց չիթի արշինը և կտաւի արշինը:

391 Առևտրականը 186 ռ. 50 կ. գնեց 9 չետվերտ ցորեն և 25 չետվերտ հաճար, վճարելով մի չետվերտ հաճարին և մի չետվերտ ցորենին 12 ռուբ. 90 կոպ. Ո՞րքան վճարեց նա մի չետվերտ ցորենին և մի չետվերտ հաճարին:

392 Դերձակը 154 ռուբլի 10 կոպ. գնեց 13 արշին կապոյտ և 45 արշին սև մահուդ, վճարելով մի արշին կապոյտ և մի արշին սև մահուդին 5 ռուբ. 70 կոպ.: Որքան պէտք է վճարէր նա 45 արշին կապոյտ և 13 արշին սև մահուդին:

393 Կալւածատէրը 1240 ռուբլով ծախեց 76 կով

և ոչխար. ամեն մի կովը նա ծախեց 48 ռուբ., իսկ իւրաքանչիւր ոչխարը 5 ռուբլով: Քանի կով և քանի ոչխար նա ծախեց:

394 Դարձարանում աշխատում էին 40 տղամարդ և կինմարդ բանւորներ. իւրաքանչիւր տղամարդին ամսական տանում էր 28 ռուբլի, իսկ իւրաքանչիւր կինմարդը՝ 18 ռուբլի: Քանի տղամարդ և քանի կինմարդ բանւոր կար դարձարանում, եթէ բոլորն ամսական տանում էին 990 ռուբլի:

395 Վարձեցին մի բանւոր այն պայմանով, որ օրական տանայ 1 ռուբլի 20 կոպէկ, իսկ չբանած օրը նրա վարձից կտրել օրական 40 կոպէկ. 30 օրից յետոյ բանւորին վճարեցին 24 ռ. 80 կ.: Քանի օր նա բանեց:

II. ԲԱՐԴ ԱՆԻԱՆԱԿԱՆ ԹԻԵՐ

1. ՎԵՐԱԾՈՒՄՆ

վերածել՝

396 56 ռուբ.—կոպեկների։
397 317 ռուբ. 50 կոպ.—կոպեկների։
398 518 ռուբ. 7 կոպ.—կոպեկների։

399 56 սաժէնը—վերշոկների։
400 158 սաժ. 2 արշ.—վերշոկների։
401 347 սաժ. 1 արշ.—վերշոկների։
402 52 սաժ. 2 արշ. 3 վերշ.—վերշոկների։
403 436 սաժ. 7 վերշ.—վերշոկների։
404 5 վերստ 115 սաժ.—արշիններով։
405 4 վերստ 203 սաժ. 2 արշ.—արշիններով։
406 1 վերստ 216 սաժ. 4 վերշ.—վերշոկների։
407 3 վերստ 472 սաժ. 2 արշ. 14 վերշ.—վերշոկների։
408 5 մղոնը—արշիններով։
409 7 մղոն 2 վերստ—արշիններով։
410 2 մղոն 3 վերստ 160 սաժ.—արշիններով։
411 12 մղոն 456 սաժ.—արշիններով։
412 7 մղոն 3 վերստ 416 սաժ. 1 արշ.—արշիններով։
413 38 սաժէնը—մատնաչափերի։
414 156 սաժէն 4 ոտնաչափը—մատնաչափերի։
415 48 սաժէն 6 ոտնաչ. 9 մատնաչ.—մատնաչափերի։
416 150 սաժ. 7 մատնաչ.—մատնաչափերի։
417 4 վերստը—ոտնաչափերի։
418 2 մղոն 156 սաժ.—ոտնաչափերի։

419 3 մղոն 2 վերստ 146 սաժ. 2 ոտնաչափ.—ոտնաչափերի։
420 45 սաժ. 4 ոտնաչ.—գծաչափերի։
421 120 սաժ. 3 մատնաչ. 5 գծաչափը—գծաչափերի։
422 156 սաժ. 2 արշ.—մատնաչափերի։
423 488 սաժ. 1 արշ.—մատնաչափերի։

424 17 փութը—լծաների։
425 12 փութ 3 ֆունտը—մխալների։
426 5 լծառը—գոլիաններով։
427 15 լծա 2 մխալը—գոլիաններով։
428 2 ֆունտ 13 լծա 1 մխալը—մխալներով։
429 48 փութ 16 ֆունտ 15 լծառը—լծաներով։
430 47 փութ 28 լծառը—լծաներով։
431 565 փութ 12 ֆունտը—լծաներով։
432 7 ֆունտ 3 լծա 2 մխալը—գոլիաններով։
433 5 փութ 14 ֆունտ 17 լծառը—մխալներով։
434 14 փութ 15 լծա 1 մխալը—մխալներով։
435 148 փութ 26 ֆունտ 23 լծա 2 մխալը—մխալներով։

436 6 չեռվերտը—գարնցներով։
437 7 չեռվերտ 4 չեռվերտիկը—գարնցներով։
438 15 չտ. 3 չկ. 7 գարնցը—գարնցներով։
439 85 չտ. 7 չկ. 5 գարնցը—գարնցներով։

440 35 վեդրօն—շտոֆներով։
441 7 տակառ 6 վեդրօ 8 շտոֆը—շտոֆներով։
442 85 տակառ 36 վեդրօ 4 շտոֆը—շիշերով։

443 7 օզման—թևրթևերով։
444 8 օզմա 4 դաստան—թևրթևերով։
445 124 օզմա 12 դաստա 15 թևրթը—թևրթևերով։
446 46 օզմա 15 թևրթը—թևրթևերով։

447 8 ժամը—րոպէների։
448 7 ժամը—վայրկեաններին։
449 5 չաբաթ 2 օրը—ժամերի։
450 7 չաբաթ 3 օր 17 ժամը—ժամերի։
451 2 օր 3 ժամ 46 րոպէն—վայրկեաններին։
452 8 օր 7 ժամ 15 րոպէ 15 վայրկեանը—վայրկեաններին։
453 8 չաբաթ 5 օր 17 ժամը—վայրկեաններին։
454 1 չաբաթ 8 օր 12 ժամ 4 րոպէ 12 վայրկ.—վայրկեաններին։

---

2. ԱՆԴՐԱԴԱՐՁՈՒՄՆ

Անդրադարձնել՝

455 17000 կոպէկը։
456 18074 կոպէկը։
457 48006 կոպէկը։
458 50008 կոպէկը։
459 3552 վերշօկը։
460 8736 վերշօկը։
461 19265 արշինը։
462 16248 արշինը։
463 164564 արշինը։
464 865976 արշինը։
465 53764 ֆունտը։
466 186517 մատնաչափը։
467 374564 ոտնաչափը։
468 416577 մատնաչափը։
469 1365732 ոտնաչափը։

Անդրադարձնել՝

470 5486316 մատնաչափը։
471 75800 գծաչափը։
472 8516486 գծաչափը։
473 9640212 գծաչափը։
474 87364 վերշօկը։
475 576496 գծաչափը։
476 387465 սաժէնը։
477 863241 գծաչափը։
478 73644 գծաչափը։
479 720 ֆունտը։
480 83712 լօտը։
481 40074 մխալը։
482 4096 լօտը։
483 35648 լօտը։
484 57711 մխալը։

Անդրադարձնել՝

485 84756 մխալը։
486 138417 մխալը։
487 172800 դօլիան։
488 365184 դօլիան։
489 967416 դօլիան։
490 464400 դօլիան։
491 4728 չեավերիկը։
492 7868 գարնցը։
493 57648 գարնցը։
494 375542 գարնցը։
495 871184 գարնցը։
496 391680 գարնցը։
497 391680 գարնցը։
498 5600 շաւոֆը։

Անդրադարձնել՝

499 37800 շաւոֆը։
500 14216 շաւոֆը։
501 43564 շաւոֆը։
502 960 թերթը։
503 18400 թերթը։
504 56476 թերթը։
505 73648 թերթը։
506 8642 րոպէն։
507 35660 վայրկեանը։
508 18972 վայրկեանը։
509 76356 վայրկեանը։
510 89464 վայրկեանը։
511 57600 վայրկեանը։

---

3. ԳՈՒՄԱՐՈՒՄՆ

512 (57 սաժ. 1 արշ. 6 վերշ.)+(138 սաժ. 1 արշ. 8 վերշ.)=
513 (456 սաժ. 2 արշ. 9 վերշ.)+(312 սաժ. 2 արշ. 8 վերշ.)=
514 (176 սաժ. 4 ոտնաչ. 9 մատնաչ.)+(416 սաժ. 6 ոտնաչ. 3 մատնաչ.)=
515 (4 վերստ 56 սաժ. 4 ոտնաչ. 7 մատնաչ.)+(2 վերստ 416 սաժ. 6 ոտնաչ. 5 մատնաչ.)=
516 (5 փութ 36 ֆունտ 18 լօտ)+(7 փ. 24 ֆ. 24 լ.)=
517 (38 փ. 16 ֆ. 13 լ. 2 մխ.)+(56 փ. 27 լ. 1 մխ.)=
518 (217 չո. 4 չկ. 2 գարնց)+(318 չո. 4 չկ. 7 գարնց)=

519 (516 չ. 7 գարնց)+(419 չ. 3 չկ.)=

520 (78 տակ. 23 վեդ. 4 շ.)+(86 տակ. 15 վեդ. 9 շ.)=

521 (415 տակառ 3 շոօֆ)+(213 տակառ 7 շոօֆ)=

522 (56 օդմա 19 դաստա 20 թևրթ)+(46 օդմա 18 դաստա 12 թևրթ)=

523 (840 օդմ. 16 թևր.)+(250 օդմ. 19 դաստ. 14 թևր.)=

524 (5 օր 14 ժամ 46 րոպէ 28 վայրկեան)+(3 օր 15 ժամ 40 րոպէ 14 վայրկեան)=

525 (8 շաբաթ 6 օր 12 ժամ 15 րոպէ)+(19 շաբաթ 4 օր 23 ժամ 45 րոպէ)=

526 (18 չ. 6 չկ. 4 գարնց)+(19 չ. 4 գարնց)+(48 չ. 5 չետվերիկ)=

527 (25 վեդրօ 2 շոօֆ)+(27 տակառ 36 վեդրօ 4 շոօֆ)++(83 տակառ 8 շոօֆ)=

528 (12 փութ 14 լօտ 1 մսխալ 95 դոլիա)+(48 փ. 17 ֆ. 2 մսխալ 13 դոլիա)+(56 փութ 26 լօտ 84 դոլիա)=

529 (5 շաբաթ 4 օր 13 ժամ 4 րոպէ)+(18 շաբաթ 16 ժամ 56 վայրկեան՝)+(48 շաբ. 18 ժամ 55 րոպէ 4 վայրկ.)=

530 (58 փ. 13 ֆ. 32 դոլիա)+(126 փ. 27 ֆունտ 31 լօտ 48 դոլ.)+(15 ֆ. 2 մսխ.)+(48 փ. 36 ֆ. 23 լ. 1 մսխ. 16 դոլ.)=

531 (36 մղոն 4 վերստ 420 սաժէն 3 ոտնաչ. 6 մատնաչափ 7 գծաչափ.)+(48 մղոն 317 սաժ. 6 ոտնաչ. 5 գծաչափ)+(73 մղոն 5 վերստ 4 ոտնաչ. 11 մատնաչ.)+(63 մղոն 176 սաժ. 7 մատնաչափ 8 գծաչափ)=

---

532 *Երեք գիւղացի ջրաղացը ցորեն բերին. առաջին գիւղացին բերեց* 30 *փութ* 16 *ֆունտ, երկրորդը՝* 28 *փութ* 23 *ֆունտ, իսկ երրորդը՝* 36 *փութ* 34 *ֆունտ։ Ընդամենը օրքան ցորեն նրանք բերին ջրաղացը։*

533 *Կալւածատէրն իր ունեցած ցորենը պահել էր* 3 *ամբարում. առաջին ամբարում կար* 75 *չ.* 2 *չկ.* 3 *գարնց, երկրորդում՝* 87 *չ.* 7 *չկ.* 6 *գարնց, իսկ երրորդում* 78 *չ.* 6 *չկ.։ Ընդամենը օրքան ցորեն ունէր կալւածատէրը։*

534 *Ճանապարհորդն առաջին օրն անցաւ* 46 *վերստ* 356 *սաժէն, երկրորդ օրը՝* 40 *վերստ* 72 *սաժէն, իսկ երրորդ օրը՝* 41 *վերստ* 417 *սաժ.։ Ի՞նչ տարածութիւն նա անցաւ* 3 *օրում։*

535 *Դրավաճառը* 3 *գլուք հրատարակեց. առաջին գլքին գնաց* 57 *օդմա* 16 *դաստա* 23 *թևրթ թուղթ, երկրորդ գլքին՝* 89 *օդմա* 18 *դաստա* 20 *թևրթ, իսկ երրորդ գլքին՝* 75 *օդմա* 16 *դաստա* 14 *թևրթ։ Ընդամենը օրքան թուղթ գնաց* 3 *գլքի հրատարակութեան համար։*

536 *Ճանապարհորդը մի շաբաթ* 3 *օր* 15 *ժամ ընթացքում էրզրումից Թիֆլիս հասաւ և* 2 *շաբաթ* 18 *ժամ ընթացքում Թիֆլիզից էրզրում վերադարձաւ։ Օրքան ժամանակ նա ճանապարհորդեց։*

537 *Վաճառականը* 2 *վագոն շաքար ստացաւ. առաջին վագոնում կար* 517 *փութ* 13 *ֆունտ, իսկ երկրորդում՝* 49 *փութ* 28 *ֆունտ աւելի։ Ընդամենը օրքան շաքար նա ստացաւ։*

538 *Ջոզեկառքն առաջին ժամում անցաւ* 25 *վերստ* 126 *սաժէն* 1 *արշ, տարածութիւն, երկրորդ ժամում՝* 7 *վերստ* 315 *սաժէն աւելի, իսկ երրորդ ժամում՝* 9 *վերստ* 17 *սաժէն երկրորդ ժամից աւելի։ Օրքան տարածութիւն անցաւ շոզեկառքը* 3 *ժամում։*

339 *Գինեվաճառն առաջին օրը ծախեց* 73 *տակառ* 5 *վեդրօ* 6 *շոօֆ գինի, երկրորդ օրը՝* 7 *տակառ* 4 *շոօֆ աւելի, իսկ երրորդ օրը՝* 9 *տակառ* 8 *վեդրօ* 1 *շոօֆ ա-*

առաջին օրից աւելի։ Ընդամենը որքան դինի ծախեց նա 3 օրում։

540 Գարնջրատնից մի մարդ գնեց 78 տակառ 16 վեդրօ գարեջուր, երկրորդը՝ 3 տակառ 12 վեդրօ աւելի, իսկ երրորդը՝ այնքան, որքան գնեցին առաջինը և երկրորդը միասին։ Ընդամենը որքան գարեջուր գնեցին նրանք։

541 Շոգենաւն առաջին օրն անցաւ 116 վերստ 310 սաժ. տարածութիւն, երկրորդ օրը՝ 8 վերստ 417 սաժ. աւելի, երրորդ օրը՝ այնքան, որքան առաջին երկու օրում միասին, իսկ չորրորդ օրը՝ 56 վ. 178 սաժ. երկրորդ օրից աւելի։ Որքան տարածութիւն անցաւ շոգենաւը 4 օրում։

---

4. ՀԱՆՈՒՄՆ

542 (320 սաժ. 2 արշ. 15 վերշօկ)—(157 սաժէն 1 արշին 14 վերշօկ)=

543 (256 փ. 17 ֆ. 15 լօտ)—(119 փ. 25 ֆ. 16 լօտ)=

544 (48 չտ. 2 չկ. 3 գարնց)—(15 չտ. 7 չկ. 4 գարնց)=

545 (64 տակ. 35 վեդրօ 4 շտ.)—(17 տակ. 8 շտ.)=

546 (56 օգմա 20 թերթ)—(13 օգմ. 18 դաստ. 23 թերթ)=

547 (3 շար. 4 օր 14 ժամ 18 րոպէ)—(2 շար. 5 օր 56 րոպէ)=

548 216 սաժ.—(158 սաժ. 3 ատնաչ. 7 մատնաչ.)=

549 64 փութ—(52 փութ 16 ֆունտ 3 լօտ 2 մխալ)=

550 512 տակառ—(316 տակառ 28 վեդրօ 4 շտօֆ)=

551 49 օգմա—(12 օգմա 15 դաստա 21 թերթ)=

552 80 շաբաթ—(35 շաբաթ 4 օր 58 րոպէ)=

553 (415 վերստ 4 մատնաչ.)—(167 վերստ 218 սաժ. 4 ատնաչ. 8 մատնաչ.)=

554 (560 չտ. 3 գարնց)—(217 չտ. 7 գարնց)=

555 (381 տակ. 2 շտ.)—(58 տակ. 7 շտ.)=

556 (80 շաբաթ 35 րոպէ)—(14 շաբաթ 5 օր 47 րոպէ)=

557 (56 մղոն 2 արշ.)—(13 մղոն 118 սաժ. 2 արշ. 14 վերշ.)=

558 (475 փ. 2 մխ.)—(313 փ. 16 ֆ. 2 մխ. 25 դօլ.)=

559 (57 շար. 3 օր)—(14 շար. 6 օր 16 ժամ 13 վայրկ.)=

560 (1836 փութ 1 մխալ)—(167 փութ 36 ֆունտ 13 լօտ 1 մխալ 32 դօլիա)=

---

561 Խանութում կար 15 փութ 32 ֆունտ սուրճ, որից 7 փութ 38 ֆունտ 24 լօտը ծախեցին։ Որքան սուրճ մնաց խանութում։

562 Շոգեկառքը մի օրում անցաւ 600 վերստ 300 սաժէն տարածութիւն, իսկ շոգենաւը՝ 246 վերստ 415 սաժէն։ Որքան տարածութիւն շոգեկառքը աւելի անցաւ։

563 Կալւածատէրը մէկի վրայ ծախեց 163 չտ. 2 չկ. 4 գարնց ցորեն, իսկ միւսի վրայ 15 չտ. 7 չկ. 6 գարնց պակաս։ Ընդամենը որքան ցորեն ծախեց կալւածատէրը։

564 Մի մառանում կար 512 տակառ դինի, իսկ միւսում՝ 16 տակառ 5 վեդրօ պակաս։ Առաջին մառանից ծախեցին 170 տակառ 14 վեդրօ 4 շտօֆ, իսկ երկրորդից՝ 147 տակ. 25 վեդ. 9 շտ.։ Ո՞ր մառանում աւելի դինի մնաց և քանիսով աւելի։

565 Մեքենան առաջին օրը բանեց 15 ժամ 26 րոպէ 40 վայրկեան, երկրորդ օրը՝ 4 ժ. 17 ր. 55 վայրկ. պակաս, երրորդ օրը՝ 18 ժ. 40 ր. 26 վ. պակաս, քան թէ առաջին և երկրորդ օրը միասին։ Որքան ժամանակ բանեց մեքենան երրորդ օրը։

566 Մի գրասենեակի համար առաջին տարին գոր-

ծածկին 27 օգմա 14 թերթ թուղթ, երկրորդ տարին՝ 9 օգմա 16 դաստա 20 թերթ պակաս, իսկ երրորդ տարին՝ 1 օգմա 5 դաստա 15 թերթ ակաս, քան թէ երրորդ տարին։ Որքա՞ն թերթ թուղթ գործածեցին 3 տարում։

567 Ճանապարհորդն առաջին օրն անցաւ 46 վերստ 150 սաժ. տարածութիւն, երկրորդ օրը՝ 3 վերստ 57 սաժ. պակաս, իսկ երրորդ օրը՝ 50 վերստ 482 սաժ. պակաս, քան թէ առաջին և երկրորդ օրը միասին։ Որքա՞ն տարածութիւն անցաւ ճանապարհորդը 3 օրում։

568 Հեռագրաթելերը նորոգելու համար հարկաւոր եկաւ 4 թոփ երկաթէ լար. առաջին թոփը 25 սաժէն 6 ֆունտ երկարութիւն ունէր, երկրորդը՝ 3 սաժ. 4 մատնաչափ պակաս, երրորդը՝ 1 սաժ. 2 ոտնաչափ երկրորդից աւելի և չորրորդը՝ 8 սաժ. 6 մատնաչափ երրորդից պակաս։ Ի՞նչ երկարութիւն ունէր չորրորդ թոփը։

569 Երեք խումբ բանուորներ կեռակրելու համար գործածեցին 627 փութ 20 ֆունտ հայ. առաջին խումբը ստացաւ 240 փ., իսկ երկրորդը 17 փութ 13 ֆունտ պակաս։ Որքա՞ն հայ ստացաւ երրորդ խումբը։

570 Երկու ալափ միասին ծախեցին 1876 փութ 30 ֆունտ յորեն. առաջինը ծախեց 946 փութ 36 ֆունտ։ Ո՞ր ալափն աւելի յորեն ծախեց և քանիսո՞վ։

---

5. ԲԱԶՄԱՊԱՏԿՈՒՄՆ

571 (15 սաժ. 2 արշ.)×12=
572 (8 չո. 5 չկ. 3 գրց.)×14=
573 (6 օգմա 14 դաստա 10 թերթ)×18=
574 (186 սաժ. 3 ոտնաչ. 10 մատնաչ.)×16=
575 (12 չո. 4 գարնց)×15=
576 (8 տակ. 7 շտոֆ)×32=

577 (3 վերստ 140 սաժ. 6 ոտնաչ. 7 մատնաչ.)×48=
578 (7 տակ. 36 վեդ. 5 շտ.)×60=
579 (17 չո. 4 չկ. 5 գրց)×40=
580 (86 մղոն 15 սաժ.)×75=
581 (3 փ. 14 ֆ. 12 լ.)×8=
582 (96 տակ. 16 վեդ. 3 շտ.)×15=
583 (4 ժամ 15 րոպէ 25 վայրկեան)×24=
584 (54 սաժ. 4 մատնաչ.)×17=
585 (8 փութ 12 լօտ)×24=
586 (5 օր 24 րոպէ)×150=
587 (7 շաբ. 2 օր 35 րոպէ 20 վայրկ.)×6=
588 (12 օգմա 14 դաստա 15 թերթ)×64=
589 (3 օր 12 ժամ 15 րոպէ)×84=
590 (3 ֆունտ 1 մախ. 12 դոլիա)×72=

---

591 Մեքենան մի րոպէում շինում է 156 սաժ. 3 ոտնաչ. 2 մատնաչ. երկարութեան մետաղէ լար։ Որքա՞ն լար կը շինէ 12 րոպէում նոյն մեքենան։

592 Մի վեդրօ կաթի ծանրութիւնը 30 ֆունտ 24 լօտ 2 մախալէ։ Ի՞նչ ծանրութիւն ունի 25 վեդրօ կաթը։

593 Երկու սայլով հաճար բերին. առաջին սայլում կար 7 չուալ, իւրաքանչիւրում 4 փութ 26 ֆունտ հաճար, իսկ երկրորդ սայլում՝ 6 չուալ, իւրաքանչիւրում 5 փութ 12 ֆունտ։ Ընդամենը որքա՞ն հաճար բերին։

594 Մի օրում պատրաստում են 2 տակառ 32 վեդրօ 6 շտոֆ օղի։ Որքա՞ն օղի կը պատրաստեն 2 շաբաթ և 2 օրւայ ընթացքում, եթէ տօն օրերն էլ աշխատեն։

595 Մի տպարանում մի տարւայ ընթացքում գործածեցին 1076 օգմա 19 թերթ թուղթ, իսկ միւս տպարանում՝ 8 անգամ աւելի։ Ընդամենը որքա՞ն թուղթ գործածեցին երկու գործարանում մի տարւայ ընթացքում։

596 Բանուորը մի օրում բանում է 11 ժամ 56 րոպէ։ Որքան ժամանակ կը բանէ նա 56 օրում։

597 Մի ձի կերակրելու համար մի տարւայ ընթացքում գործածեցին 4 փութ 30 ֆունտ խոտ։ Որքան խոտ է հարկաւոր 15 ձի կերակրելու համար 8 ամսւայ ընթացքում։

598 Գործարանատէրը 8 խանութպանի վրայ մախսուր ծախեց. իւրաքանչիւր խանութպան գնեց 9 թոփ, ամեն մի թոփում կար 48 արշ. 4 վերշ.։ Ո՞րքան մախսուր ծախեց գործարանատէրը։

599 Գիւղացին 12 դեսեատին հող ունէր. իւրաքանչիւրում 1 չո. 3 չկ. 7 գարնց հաճար ցանեց և 1—8բերք ստացաւ։ Ընդամենը որքան հաճար նա ժողովեց։

600 24 բանուր 5 օրում մի շոգենաւ ցօրենով բարձեցին, բանելով օրական 10 ժամ։ Որքան ցորեն նրանք բարձեցին, եթէ իւրաքանչիւրը բանուրը մի ժամում բարձում էր 20 փութ 16 ֆունտ։

---

6. ԲԱԺԱՆՈՒՄՆ

601 (481 սաժէն 2 արշին):5=

602 (56 փութ 14 ֆունտ 16 լօտ):32=

603 (68 օգմա 11 դասատ 21 թերթ):25=

604 (214 չո. 7 չկ. 3 գարնց):15=

605 (245 սակառ 11 վեդրօ 2 շօֆ):64=

606 (230 շաբաթ 6 օր):80=

607 153 չո. : 48=

608 573 սակ. : 25=

609 356 փութ : 96=

610 476 օգմա : 64=

611 137 մղոն : 84=

612 (58 չո. 3 չկ. 2 գարնց):7 գարնցի=

613 (56 փութ 10 ֆունտ):18 լօտի=

614 (39 սակառ. 4 վեդ.):(3 վեդ. 4 շօֆ)=

615 (182 վերստ 487 սաժ. 5 ոտնաչ. 8 մատնաչ.):(14 վերստ 37 սաժ. 3 ոտնաչ. 8 մատնաչ.)=

616 (139 փ. 14 ֆ. 5 լ. 1 մսխ.):(17 փ. 16 ֆ. 24 լ. 2 մսխ.)=

617 (706 օգմա 17 դասատ 16 թերթ):(4 օգմա 16 դասատ 20 թերթ)=

618 (76 վերստ 110 սաժէն 1 աշբին 14 վերշօկ):(5 վերստ 40 սաժ. 2 արշ. 2 վերշ.)=

619 (15 շաբ. 19 ժամ 57 րոպէ):(1 շաբ. 13 ժամ 25 րոպէ 30 վայրկեան)=

620 (17 օր 4 ժամ 36 րոպէ):(3 ժամ 26 րոպէ 18 վայրկ.)=

621 (138 օգմ. 3 դասատ.):(1 օգմ. 18 դասատ. 9 թերթ)=

622 (707 փ. 29 ֆունտ 90 մսխ.):(27 փ. 8 ֆ. 81 մսխ.)=

623 (341 փ. 12 ֆունտ 7 լօտ 2 մսխ.):(68 փութ 10 ֆունտ 14 լօտ 1 մսխալ)=

---

624 Բանուրները կերակրելու համար գնեցին 46 փ. 14 ֆունտ ալիւր, որը 9 շաբաթւայ ընթացքում սպառեցին։ Որքան ալիւր էին գործածում շաբաթական։

625 Ճանապարհորդը 7 օրում անցաւ 533 վերստ 74 սաժ. տարածութիւն։ Ո՞րքան տարածութիւն էր նա անցնում մի օրում։

626 12 գիւղացի հասարակական ամբարից ստացան 210 չո. 4 չկ. 4 գարնց ցորեն։ Ո՞րքան ցորեն ստացաւ իւրաքանչիւր գիւղացին։

627 Ընկուզը 210 սաժ. 5 ոտնաչափ տարածութեան վրայ 250 պտոյտ արաւ։ Որոշել անիւի չրջապատը։

628 Տպարանում 6 օրւայ մէջ գործածեցին 715 օգմա 6 դաստա 18 թերթ թուղթ։ Ո՞րքան թուղթ էին գործածում օրական։

629 Դիւղացին ժողովեց 79 չտ. 6 չկ. 6 գարնց ցորեն։ Ո՞րքան ցորեն էր ցանե նա, եթէ բերքը 1—7 էր։

630 Ձիերի համար գնեցին 184 չտ. 1 չկ. 7 գարնց վարսակ։ Քանի՞ շաբաթ է բաւական բոլոր վարսակը, եթէ օրական բոլոր ձիերն ուտում են 14 չտ 1 չկ. 3 գարնց։

631 Գնեցին 8 ղլուխ շաքար. իւրաքանչիւրի քաշը 21 ֆ. 8 լօտ էր։ Քանի՞ շաբաթ բաւական կանէ բոլոր շաքարը, եթէ օրական գործածեն 3 ֆ. 17 լօտ 1 մսխ.։

632 Դիւղից մինչև քաղաք 72 վերստ 245 սաժէն տարածութիւն է։ Քանի՞ ժամ դիւղացին ճանապարհին կը լինի, եթէ մի ժամում անցնելիս լինի 4 վերստ 416 սաժ. 1 արշ. տարածութիւն և ճանապարհին էլ 6 ժամ հանգստանայ։

633 Շոգենաւն իւրաքանչիւր 4 ժամում անցնում է 49 վերստ 206 սաժ. 2 ոտնաչ. տարածութիւն։ Քանի՞ ժամում կանցնի նա 617 վերստ 328 սաժէն 4 ոտնաչափ տարածութիւնը։

634 Մի ժամում պատրաստում են 17 օգմա 10 դաստա թուղթ։ Քանի՞ օրում կը պատրաստեն 2275 օգմա թուղթը, եթէ բանւորները աշխատեն օրական 13 ժամ։

635 2 խողովակ ունեցող աւազանում մտնում է 183 տակ. 19 վեդ. 5 շտօֆ ջուր, մի խողովակով իւրաքանչիւր 3 ժամում ներս է թափւում 17 տակ. 15 վեդրօ 4 շտօֆ ջուր, իսկ միւս խողովակով իւրաքանչիւր 5 ժամում ներս է թափւում 32 տակառ 7 վեդրօ 5 շտօֆ։ Քանի՞ ժամում կը լցւի դատարկ աւազանը, եթէ երկու խողովակն էլ միաժամանակ բանան։

636 Հացթուխը գնեց 70 փութ 20 ֆունտ ալիւր. մի շաբաթւայ ընթացքում նա գործածեց բոլոր ալիւրի մի վեցերորդ մասը, իսկ մնացած ալիւրը՝ շաբաթական 5 փութ 35 ֆունտ։ Քանի՞ շաբաթում գործածեց բոլոր ալիւրը։

637 47 արշ. 4 վերշ. քաթանը գնեցին 37 ռուբ. 80 կոպ.։ Որքա՞ն արժէր քաթանի մի արշինը։

638 2 փութ 12 լօտ 1 մսխալ թէյին վճարեցին 231 ռ. 51 կ.։ Որքա՞ն արժէր մի ֆունտ թէյը։

639 57 արշ. 3 վերշ. մահուդին վճարեցին 192 ռ. 15 կոպ.։ Որքա՞ն պէտք է վճարել 75 արշին նոյն տեսակ մահուդին։

640 Ալիւրի փութն արժէ 1 ռ. 60 կ.։ Որքա՞ն ալիւր կարելի է դնել 24 ռ. 52 կ.։

641 5 արշին մահուդն արժէ 16 ռուբ.։ Որքա՞ն մահուդ կարելի գնել 58 ռ. 60 կ.։

---

7. ՁՈՐՍ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆ

642 Գնեցին 16 արշին 8 վերշ. մահուդ, արշինը 3 ռուբ. 20 կոպ. և 18 արշին 7 վերշ. մոխմուր, արշինը 9 ռուբլի 60 կոպ.։ Որքա՞նով գնեցին բոլոր մահուդը և մախմուրը։

643 Խանութում կար 2 տակառ սուրճ. առաջին տակառում կար 7 փ. 16 ֆ., իսկ երկրորդում՝ 4 ֆունտ պակաս։ Որքա՞ն արժէր բոլոր սուրճը, եթէ առաջին տակառի սուրճի ֆունտն արժէր 70 կոպ. իսկ երկրորդինը՝ 64 կոպէկ.

644 Դիւղացին 20 դեսեատին վարելահող ունի։ Նա

իւրաքանչիւրում ցանից 1 չո. 3 զարնց ցորեն և ստացաւ 1—7. ստացած բերքի մի հինգերորդականը պահեց, իսկ մնացածը ծախեց չեմվերաը 6 ռուբլի 40 կոպէկով։ Որքա՞նով ծախեց նա մնացած ցորենը։

645 Ջոզենաւը 12 ժամում անցաւ երկու նաւահանգիստների միջի տարածութիւնը առաջին 7 ժամում նա անցաւ 10 վերստ 120 սաժ., իսկ մնացած ամեն մի ժամում՝ 12 վ. 150 սաժ.։ Ո՞րքան էր երկու նաւահանգիստների միջի տարածութիւնը։

646 Հիւանդանոցի համար գնեցին 138 գլուխ շաքար, իւրաքանչիւրը 50 ֆունտ։ Քանի՞ ամսում կը սպառուի բոլոր շաքարը, եթէ շաբաթական գործածեն 34 փութ 20 ֆունտ։

647 Խանութում կար 40 տակառ ձէթ. 15 տակառի իւրաքանչիւրում կար 2 փ 25 ֆ., 12 տակառի իւրաքանչիւրում՝ 3 փ. 17 ֆ., իսկ մնացածի իւրաքանչիւրում՝ 1 փ. 26 ֆ. 16 լօտ։ Ո՞րքան արժէը բոլոր ձէթը, եթէ մի ֆունտն արժէը 32 կոպէկ։

648 Դիւղացին ծախեց 2 սայլ գետնախնձոր. առաջին սայլում կար 8 չո., իսկ երկրորդում՝ 3 չկ. 6 զարնց պակաս։ Ո՞րքանով ծախեց նա բոլոր գետնախնձորը, եթէ մի չեմվերիկը ծախեց 36 կոպէկով։

649 Ձին մի վայրկեանում անցնում է 1 սաժէն 2 ոտնաչ. 8 մատնաչ. տարածութիւն։ Ո՞րքան տարածութիւն կանցնի նա 2 ժամ 36 րոպէ 15 վայրկեանում։

650 Ոսկերիչը շինեց 8 հատ ոսկէ շղթայ և 24 հատ ժամացոյցի բանալի. իւրաքանչիւր շղթային գնաց 4 լօտ 1մսխալ 24 դոլեա ոսկի, իսկ իւրաքանչիւր բանալիին՝ 3 լօտ 1 մսխալ 48 դոլեա պակաս։ Ընդամենը ո՞րքան ոսկի գործածեց նա բոլոր շղթանների և բանալիների համար։

651 Երկու կայարանների միջի տարածութիւնը 2128 վերստ 100 սաժէն է։ Այդ կայարաններից իրար հանդէպ միաժամանակ դուրս եկան երկու գնացք. առաջին գնացքը մի ժամում անցնում էր 45 վ. 157 սաժ., իսկ երկրորդը՝ 5 վ. 250 սաժ. պակաս։ Քանի՞ ժամից յետոյ նրանք իրար կը հանդիպեն։

652 Ջոզենաւը գետի հոսանքով անցաւ երկու քաղաքների միջի տարածութիւնը 25 ժամում, անելով մի ժամում 15 վ. 360 սաժ.։ Քանի՞ ժամում նա կանցնի նոյն ճանապարհը գետի հոսանքի հակառակ ուղղութեամբ, եթէ մի ժամում անցնի 2 վ. 310 սաժ. պակաս։

653 Վաբսկեաը 420 ռուբ. ծախեց 2 դիւժին աքծաթել սեղանի և 3 դիւժին աքծաթէ թէյի դգալներ. իւրաքանչիւր սեղանի դգալի քաշը 7 լօտ 2 մսխալ է, իսկ թէյինը՝ 1 լօտ 2 մսխալ։ Ո՞րքան վաստակեց նա այդ դգալներից, եթէ աքծաթի ֆունտը գնել էր 25 ռուբ. 60 կոպէկով։

654 18 հաւասար թոփ մահուդից կարեցին 160 հատ վերարկու, ամեն մէկը 4 արշ. 8 վերշօկից։ Քանի՞ արշին մահուդ կար իւրաքանչիւր թոփում։

655 Վաճառականը 16 ֆունտ 8 լօտ, ֆունտը 56 կոպէկանոց սուրճը խառնեց 25 ֆունտ 16 լօտ, ֆունտը 48 կոպէկանոց սուրճի հետ. այդ խառնուրդը ծախելուց 5 ռուբ. 38 կոպ. վաստակեց։ Քանիսով ծախեց նա խառնուրդի մի ֆունտը։

656 Կառքի չեմին անիւի շրջապատը 5 արշ. 4 վերշօկ է, իսկ առաջին անիւի շրջապատը՝ 3 արշ. 8 վերշ.։ Քանի՞ պտոյտ կանի չեմին անիւը 11 վերստ 100 սաժէն տարածութեան վրայ։

657 Երկաթուղու գնացքը 8 ժամ 20 րոպէում անցնում է 370 վերստ տարածութիւն։ Քանի՞ վերստ կանցնի նա մի ժամում։

658 1690 ռուբ. 50 կոպէկով գնեցին 7 տակառ 16 վեդրօ 8 շտօֆ օղի։ Ո՞րքանով են ծախելու մի վեդրօ օղին, որպէսզի բոլորից վաստակեն 268 ռուբ. 38 կոպ.

659 Երկու վաճառական իրար հետ ապրանք փոխանակեցին. առաջինը տւեց 45 փութ 15 ֆունտ հաճար, փութը 80 կոպէկով, իսկ երկրորդը՝ 30 փ. 10 ֆ. ցորենի ալիւր։ Ո՞րքան արժէր մի փութ ցորենի ալիւրը։

660 Կառքի յետին անիւի շրջապատը 2 սաժէն 3 մատնաչ. է, իսկ առաջին անիւի շրջապատը՝ 3 ոտնաչ. 9 մատնաչ. պակաս։ Քանի պտոյտ է անելու յետին անիւը այնքան ժամանակում, որքան ժամանակում առաջինը կանի 950 պտոյտը։

661 Վաճառականը գնեց 2290 փութ 20 ֆունտ շաքար. բոլոր շաքարը դարսեց 90 միատեսակ տակառներում. տեղափոխելու ժամանակ 2 տակառ շաքարը անձրևից ղրչւեց և չը ծախւեց. մնացած շաքարի փութը 6 ռ. 80 կ. ծախելուց 360 ռ. 20 կ. վաստակեց։ Ո՞րքանով էր գնել վաճառականը բոլոր շաքարը, եթէ ճանապարհածախս վճարել էր 35 ռուբ. 28 կոպ.։

662 Գինեվաճառն ունէր 7 տակ. 22 վեդ. 4 շտօֆ գինի. այդ գինին նա ածեց փոքր միատեսակ տակառների մէջ, իւրաքանչիւրում 2 վեդ. 7 շտօֆ։ Տակառների մէջ ածելիս թափւեց ամբողջ գինու մի քանուվերորդականը։ Ո՞րքանով ծախեց նա բոլոր գինին, եթէ իւրաքանչիւր փոքր տակառով լի գինին ծախեց 25 ռուբ.։

663 Ոսկերիչն արծաթից շինեց 2 դիւժին սեղանի դգալներ, մի բաժակ և մի մատուցարան. իւրաքանչիւր դգալին գնաց 4 լօտ 1 մսխ. 16 դօլիա արծաթ, բաժակին՝ բոլոր դգալներից 4 անգամ պակաս, իսկ մատուցարանին նրանցից 1 ֆ. 12 լօտ 1 մսխալ պակաս։ Որքան արծաթ ունէր ոսկերիչը։

664 Գիւղացին առաջին շաբաթը կասեց 360 խուրձ ցորեն, երկրորդ շաբաթը՝ 50-ով պակաս, իսկ երրորդ շաբաթը՝ 320-ով առաջին և երկրորդ շաբաթներից պակաս։ Ընդամենը որքան ցորեն նա կասեց, եթէ իւրաքանչիւր 60 խուրձից ստացաւ 6 չ. 3 գարնց ցորեն։

665 Թնդանօթի ձայնը 52 վայրկեանից յետոյ լսւում է 16 վերստ 97 սաժ. 1 ոտնաչ. տարածութեան վրայ։ Որքան ժամանակից յետոյ կը լսւի նրա ձայնը 14 վերստ 474 սաժ. 2 մատնաչ. տարածութեան վրայ։

666 296 ռ. 85 կ. գնեցին 27 չտ. 3 չկ. հաճար և 18 չտ. 4 չկ. վարսակ։ Ո՞րքանով գնեցին վարսակի չետվերինը, եթէ 5 չտ. 2 չկ. հաճարին վճարեցին 39 ռուբ. 90 կոպէկ։

667 Խանութպանը գնեց 72 փ. 23 ֆ. 4 լօտ թէյ. ֆունտը 1 ռ. 60 կ. ծախելուց 963 ռուբ. վաստակեց։ Ո՞րքանով գնեց նա բոլոր թէյը։

668 30 ջալում կար 209 փ. 36 ֆ ալիւր. առաջին 14 ջալի իւրաքանչիւրում կար 7 փ. 18 ֆ.։ Որքան ալիւր կար մնացած իւրաքանչիւր ջալում։

669 506 ռուբլով գնեցին հաւասար քանակութեամբ մահուզ և մախմուր. մահուդի արշինն արժէր 3 ռ. 20 կ., իսկ 9 արշ. մախմուրն այնքան, որքան՝ 16 արշ. 14 վերշ. մահուդը։ Քանի արշին մահուզ և քանի արշին մախմուր գնեցին։

670 Մի ջրհանով 3 ժամ 10 րոպէում հանում են 14 տակ. 10 վեդ. ջուր, իսկ միւսով 5 ժամ 12 րոպէում 15 տակ. 24 վեդ. ջուր։ Որքան ժամանակում երկու ջրհանով միասին կը հանեն աւազանից 77 տակառ ջուր։

671 Մի ֆունտ ալիւրից դուրս է գալիս 1 ֆունտ 36 մսխ. հաց։ Ո՞րքան հաց դուրս կը գայ 9 չտ. ցորենից, եթէ մի չետվերտից ստացւում է 7 փ. 24 ֆ.։

672 Գրնձագործն ունէր 8 կտոր պղինձ, ամեն մի կտորը 5 ֆունտ 6 լօտ 2 մսխալ էր և էլի 10 կտոր, ամեն մէկը՝ 9 ֆ. 1 լօտ 1 մսխալ. այդ բոլոր պղնձից նա շինեց մի բանի թաւա, իւրաքանչիւրը 6 ֆունտ 19 լօտ 1 մսխալից: Քանի՞ թաւա նա շինեց:

673 Երկու ակում կար 7 փ. 16 ֆ. իւղ. երբ որ առաջին ակից վերցրին 13 ֆ. 12 լ., իսկ երկրորդից 1 ֆ. 14 լ. այն ժամանակ երկուսի մէջ մնաց հաւասար քանակութեամբ իւղ: Ո՞րքան իւղ կար իւրաքանչիւր ակում:

674 Քանի օր կը բաւականանայ 774 փութ 12 ֆ. խոտը 15 ձի և 46 կով կերակրելու համար, եթէ իւրաքանչիւր ձիուն օրական տան 8 ֆունտ, իսկ կովին՝ 9 ֆ.:

675 Վաճառականն ունէր 787 փութ 20 ֆունտ շաքար. մէկին նա ծախեց բոլոր շաքարի 2 տասնուհինգերորդականը, իսկ միւսին՝ 7 երեսուներորդականը: Որքա՞ն շաքար մնաց նրա մօտ:

676 Ջիլը կերակրելու համար 3 ամսում գործածեցին 511 չտ. 4 չկ. վարսակ. առաջին ամսում գործածեցին 5 տասնուերկուերորդականը, իսկ երկրորդ ամսում՝ մըւնացորդի 9 տասնուչորորդականը: Որքա՞ն վարսակ գործածեցին երրորդ ամսում:

677 Ճանապարհորդն անցաւ 3156 վերստ 300 սաժէն տարածութիւն. ամբողջ ճանապարհի տասնուհինգերորդականը անցաւ ձիով, վեցերորդ մասը՝ շոգենաւով, իսկ մնացած ճանապարհը՝ երկաթուղիով: Որքա՞ն տարածութիւն անցաւ նա երկաթուղիով:

678 Մեքենան իւրաքանչիւր 9 րոպէ 46 վայրկեանում շինում է 334 սաժ. 6 ոտնաչ. երկարութեան երկաթէ լար: Ի՞նչ երկարութեան լար կը շինէ նոյն մեքենան 1 ժամ 15 րոպէ 13 վայրկեանում:

679 Կալածատէրը կասած ցորենն ածեց 3 ամբարում. առաջին ամբարում ածեց 18 չտ. 7 չկ., երկրորդում՝ 5 անգամ աւելի, իսկ երրորդում՝ 4 անգամ առաջին և երկրորդից աւելի: Ընդամենը որքա՞ն ցորեն նա ածեց 3 ամբարում:

680 Կապալառուն պայմանաւորուեց տեղափոխել 1450 փութ 32 ֆունտ շաքարը գործարանից երկաթուղու կայարան. սկզբից նա ուղարկեց 24 սայլ, իւրաքանչիւրը 35 փութ շաքար բարձած, իսկ մնացած շաքարը բարձեց հաւասար 16 սայլի վրայ: Քանի՞ փութ շաքար բարձեց 16 սայլի իւրաքանչիւրի վրայ:

681 36 արկղում կար 144 փ. 22 ֆ. թէյ. 11 արկղի իւրաքանչիւրում կար 5 փ. 24 ֆ. 16 լ.: Ո՞րքան թէյ կար մնացած արկղների իւրաքանչիւրում, եթէ բոլոր արկղների միջի թէյը հաւասար էր:

682 Երեք հոգի միասին գնեցին 17 ֆունտ 16 լօտ թէյ: Ո՞րքան թէյ է ստանալու իւրաքանչիւրը, եթէ առաջինը վճարել է 8 ռուբ. 80 կոպ. երկրորդը՝ 6 ռ. 80 կ., իսկ երրորդը՝ 12 ռ. 40 կ.:

683 Գործարանում կար 1861 փ. 11 ֆ. պղինձ. սըրանից ձուլեցին 8 հատ զանգ, իւրաքանչիւրը 216 փ. 37 ֆունտից և 38 հատ միատեսակ կաթսաներ: Ո՞րքան պղինձ գնաց իւրաքանչիւր կաթսային:

684 25 ֆունտ 8 լօտ, ֆունտը 2 ռուբլիանոց թէյը խառնեցին 36 ֆունտ 16 լօտ, ֆունտը 1 ռուբ. 40 կոպէկանոց թէյի հետ: Որքա՞նով պէտք է ծախեն խառնուրդի մի ֆունտը, որպէսզի 36 ռուբ. 72 կոպ. վաստակեն:

685 4 ֆ. ալիւրից դուրս է գալիս 5 ֆ. հաց: Որքա՞ն ալիւր է հարկաւոր 500 մարդ կերակրելու համար 2 շաբ. 6 օրում, եթէ ամեն մէկին օրական տան 2 ֆ. 8 լ. հաց:

686 Մի բանւորը 6 օրում կասում է 4 չտ. 2 զարնց գարի, միւս բանւորը 3 օրում կասում է 2 չտ. 2 չկ.

3 գարնց։ Քանի՞ օրում 2 բանուորը միասին կը կատեն 17 չ. 2 չկ. գարին։

687 Պղնձագործն ունէր 18 հատ թաւա, իւրաքանչիւրը 8 ֆ. 8 լ. և 12 հատ կաթսայ, իւրաքանչիւրը 25 ֆ. 15 լ. պղնձից։ Որքա՞նով ծախեց նա բոլոր ամանները, եթէ բոլոր կաթսաներից 100 ռ. 56 կ. աւել ստացաւ։

688 Խանութի բերին 5 չուալ ալիւր. իւրաքանչիւրը 4 փութ 12 ֆունտ և 7 չուալ, իւրաքանչիւրը 3 փութ 16 ֆունտ։ Որքա՞ն վճարեցին բոլոր ալիւրին, եթէ 7 չուալը 2 ռ. 76 կ. աւել արժէր 5 չուալ ալիւրից։

689 Գնեցին 15 փոփ մահուդ, իւրաքանչիւրը 70 արշինից. այդ մահուդից վերարկուներ կարեցին։ Քանի՞ վերարկու դուրս եկաւ բոլոր մահուդից, եթէ իւրաքանչիւրին գնաց 4 արշ. 6 վերշ.։

690 95 տակառ 7 վեդ. պարունակող ջրամբարից հանելու են նրա մէջ գտնուող ջուրը 2 ջրհանով. առաջին ջրհանը ամեն մի 3 ժ. 40 րոպէում դուրս է թափւում 25 տակ. 12 վեդ. ջուր, իսկ երկրորդը ամեն մի 4 ժամ 12 րոպ.՝ 22 տակ. 2 վեդ.։ Որքա՞ն ժամանակում այդ երկու ջրհանը միաժամանակ դուրս կը թափեն բոլոր ջուրը։

691 Երկու կայարանից միաժամանակ իրար հանդէպ դուրս եկան 2 գնացք. առաջին գնացքը ամեն մի 4 ժամ 15 րոպէում անցնում էր 153 վերստ. իսկ երկրորդը՝ ամեն մի 3 ժամ 25 րոպէում անցնում էր 164 վերստ։ Այդ գնացքները 12 ժամ 30 րոպէից իրար հանդիպեցան։ Որո՞շել երկու կայարանների միջի տարածութիւնը։

692 Առաջին բանուորը իր տիրոջ մօտ ծառայէց 5 տարի 3 ամիս, երկրորդը՝ 3 տարի 8 ամիս, իսկ երրորդը՝ 7 տ. 9 ամիս։ Որքա՞ն փող է ստանալու իւրաքանչիւրը, եթէ մի բանուորը տարեկան ստանում էր 81 ռուբլի։

693 65 ամէն երկարութիւն ունեցող պարանից կտրեցին 4 սաժ. 2 ոտնաչ., 3 մատնաչ., իսկ մնացածով կապեցին 3 արկղ։ Որքա՞ն պարան գնաց իւրաքանչիւր արկղին։

694 Երկու կայարանի միջի տարածութիւնը 906 վերստ է. այդ կայարաններից միաժամանակ իրար հանդէպ դուրս եկան երկու գնացք։ Առաջինը մի ժամում անցնում էր 40 վերստ 460 սաժ.։ Քանի՞ վերստ էր անցնում մի ժամում երկրորդ գնացքը, եթէ կայարանից դուրս գալուց յետոյ նրանք իրար հանդիպեցան 12 ժամ 30 րոպէ անցած։

695 Կալաածատէրն ունէր 510 «մէրինոս» ոչխար և 720 հատ հասարակ տեսակից. իւրաքանչիւր «մէրինոս» ոչխարից նա ստացաւ 3 ֆունտ 12 լօտ 2 մսխալ բուրդ, իսկ իւրաքանչիւր հասարակից՝ 18 լօտ 1 մսխալ աւելի։ «Մէրինոս» ոչխարի բրդի ֆունտը ծախեց 64 կոպէկով, իսկ հասարակի ֆունտը՝ 40 կոպէկով։ Որքա՞նով ծախեց նա բոլոր բուրդը։

696 Տպարանում գործածեցին 1365 օգմայ 19 դաստա 14 թերթ թուղթ. առաջին 3 ամսում գործածեցին 112 օգմա 16 դաստա 20 թերթ, իսկ մնացած թուղթը՝ ամսական 146 օգմա 15 դաստա 14 թերթ։ Քանի՞ ամսում գործածեցին մնացած թուղթը։

697 Երկու վարպետ պատրիեցին գործել 131 արշ. 4 վերշ. ժանեակ. առաջինը 12 օրում գործեց 29 արշ. 4 վերշ., իսկ երկրորդը 9 օրում՝ 20 արշ. 4 վերշ.։ Քանի՞ օրում նրանք կը գործեն բոլոր ժանեակը, եթէ միասին աշխատեն։

698 Վաճառականը 756 ռուբ. 96 կոպէկով գնեց ցորենի և գարու ալիւր. ցորենի ալիւրը 3 անգամ աւելի արժէր։ Որքա՞ն ալիւր գնեց նա իւրաքանչիւր տեսակից, եթէ գարու ալիւրի փութն արժէր 60 կոպ., իսկ ցորենինը՝ 1 ռուբլի 60 կոպէկ։

699 164 փութի ձոյլը կազմած է պղնձից, կլայեկից և արճճից. պղինձը 84 փ. 37 ֆ. էր, կլայեկը՝ 12 անգամ պակաս, իսկ մնացածը՝ արճիճ: Որքան կլայեկ կար ձոյլում:

700 Երեք վարպետ միասին ստացան 66 ռ. 25 կ.: Որքան փող է ստանալու իւրաքանչիւրը, եթէ առաջինը բանել է 18 օր, երկրորդ՝ 15 օր, իսկ երրորդը՝ 20 օր:

701 Երեք միատեսակ մեքենան շինեցին 69869 սաժէն լար: Որքան լար շինեց իւրաքանչիւր մեքենան, եթէ առաջինը բանում էր 7 օր, երկրորդը՝ 8 օր, օրական 9 ժամ իսկ երրորդը՝ 9 օր, օրական 10 ժամ:

702 Կալւածատէրը 75 դեսեատին հող էր վարել: 25 դեսեատինի իւրաքանչիւրից նա ժողովեց 9 չտ. 3 չկ. 2 գարնց ցորեն, 36 դեսեատինի իւրաքանչիւրից՝ 7 չտ. 7 չկ. 3 գարնց, իսկ մնացածի իւրաքանչիւրից՝ 8 չտ. 7 գարնց: Ընդամենը որքան ցորեն նա ժողովեց:

703 Երեք տեսակ հաճարից խառնուրդ կազմեցին. առաջին տեսակից վերցրին 70 չտ. 2 չկ., երկրորդ տեսակից՝ 63 չտ. 6 չկ., իսկ երրորդ տեսակից՝ 86 չտ. 5 չկ.: Որքան էր բոլոր հաճարի քաշը, եթէ առաջին տեսակի մի չետվերտը 9 փութ է, երկրորդինը՝ 8 փ. 32 ֆ. և երրորդինը՝ 8 փ. 24 ֆ.:

704 72 բանուոր կերակրելու համար գնեցին 24 տոպրակ ալիւր, իւրաքանչիւրը 2 փ. 36 ֆ.: 2 շաբ. 4 օրւայ ընթացքում ամեն մի բանուորի համար գործածեցին օրական 1 ֆ. 1 լօտ ալիւր: Որքան ալիւր մնաց:

705 215 փ. ձոյլը կազմած է պղնձից, կլայեկից և արճճից. պղնձի իւրաքանչիւր 14 մասի հետ խառնուած է 15 մաս կլայեկ և 35 մաս արճիճ: Որքան պղինձ, կլայեկ և արճիճ կայ այդ ձոյլում:

706 Երկու վաճառականի իրար հետ ապրանք փոխանակեցին. առաջինը տւեց 81 փ. 8 լօտ թէյ, ֆունտը 2 ռ. 20 կ., իսկ երկրորդը՝ 13 փ. 35 ֆ. շաքար, փութը 6 ռ. 40 կ.: Ո՛ր վաճառականը և որքան փող է տալու միւսին իր ապրանքի պակասը լրացնելու համար:

707 1829 ռ. 45 կոպ. գնեցին 9 միատեսակ թոփ մահուդ և 7 արշին 12 վերշօկանոց մահուդի մի կտոր: Քանի՛ արշին մահուդ կար իւրաքանչիւր թոփում, եթէ մահուդի արշինն արժէ 5 ռ. 60 կոպ.:

708 Ոմն մի բոպէում անցնում է 42 սաժ. 6 ոտնաչափ տարածութիւն: Որքան ժամանակում նա կանցնի 3600 քայլ տարածութիւնը, եթէ նրա 15 քայլը հաւասար է 6 սաժ. 3 ոտնաչ.:

709 Երեք խումբ բանուորները, որոնց առաջինում կար 15 հոգի, երկրորդում՝ 17 և երրորդում՝ 23 հոգի, 8 օրում փորեցին 2 վերստ 26 սաժ. 2 արշ. երկարութիւն ունեցող մի արխ: Ի՞նչ երկարութեան արխ կը փորեն 6 օրում 2 խումբ բանուորները, որոնց առաջինը՝ 19 հոգուց, իսկ երկրորդը 27 հոգուց բաղկացած լինի և եթէ երկու խումբն էլ միատեսակ աշխատեն:

710 Վաճառականը արշինը 3 ռուբ. 40 կոպ. մահուդ գնեց: 116 արշ. մահուդը նա ջիչից իր ընկերոջ և նոյն գնով ծախեց, իսկ մնացած մահուդի արշինը ծախեց 4 ռուբ. 12 կոպ. բոլոր մահուդից նա վաստակեց 403 ռ. 20 կ.: Որքանով էր գնել նա բոլոր մահուդը:

711 Խանութպանը 13 փութ 20 ֆ. թէյը փոխեց մահուդի հետ ամեն մի արշին մահուդին նա տւեց 2 ֆ. 26 լօտ թէյ Որքան արժէր բոլոր թէյը, եթէ մահուդի արշինն արժէր 2 ռուբ. 55 կոպ.:

712 Դերձակը 975 ռուբ. 20 կոպ մահուդ գնեց, արշինը 6 ռուբ. 40 կոպ.: Այդ մահուդից նա կարեց 18

վերարկու, իւրաքանչիւրը 5 արշին 1 վերշ. և մի քանի բաճկոն, իւրաքանչիւրը 4 արշ. 6 վերշ.: Քանի բաճկոն նա կարեց:

713 Վաճառականը 297 ռուբ. 50 կոպ. գնեց 4 փ. 15 ֆ. թէյ. սրա մի մասը նա ծախեց առանց վնասի և վաստակի, իսկ մնացածի փունտը 2 ռուբ. ծախելուց 49 ռուբ. 50 կոպ. վաստակեց: Որքա՞ն թէյ նա ծախեց առանց վնասի և վաստակի:

714 Նաւթով լի տակառի ծանրութիւնը 42 փութ 17 ֆունտ էր. այդ նաւթը 46 ռուբ. 95 կոպ. ծախելուց 15 ռուբ 65 կոպ. վաստակեցին: Որքա՞ն արժէր նաւթի փունտը, եթէ դատարկ տակառը 3 փ. 12 ֆունտ էր:

715 Վաճառականը 16 փ. 35 ֆունտ առաջին տեսակ ալիւրը, որի փութը արժէր 2 ռուբ. 40 կոպ. խառնեց 28 փ. 14 ֆունտ երկրորդ տեսակ ալիւրի հետ. այդ խառնուրդից 8 փ. 14 ֆունտ ալիւրը փչացաւ և չծախուեց, իսկ մնացածի փութը 2 ռուբ. ծախելուց վաճառականը 12 ռ. 11 կ. վնաս կրեց: Որքա՞ն արժէր երկրորդ տեսակ ալիւրի փութը:

716 Գիւղից մինչև քաղաք 29 վերստ 180 սաժ. էր. գիւղացին 4 ժամ 25 րոպէում անցաւ 21 վերստ 100 սաժ. տարածութիւն. ճանապարհին 1 ժամ 30 րոպ. հանգստացաւ և նրանից յետոյ ամեն մի ժամում 360 սաժէն պակաս անցաւ: Քանի՞ ժամում գիւղացին քաղաք հասաւ:

717 Դինեվաճառն ունէր 8 վեդ. 4 շտ. մի տեսակ գինի, որի վեդրոն արժէր 6 ռուբ այդ գինու հետ խառնեց 2 վեդ. 3 շտ. ուրիշ տեսակ գինի, որի շօֆին արժէր 1 ռուբ. 80 կոպ.: Որքա՞նով նա ծախելու է խառնուրդի շիշը, որպէսզի 15 ռուբ. 20 կոպ. վաստակի (շօֆը ունի 2 շիշ):

718 15 փ. 30 ֆ. պղնձից վարպետը շինեց ինքնաեռներ և թասեր. իւրաքանչիւր ինքնաեռի համար ծախսեց 12 ֆ. 8 լօտ պղինձ, իսկ իւրաքանչիւր թասի համար՝ 8 ֆ. 24 լօտ պակաս: Քանի՞ ինքնաեռ և քանի՞ թաս նա շինեց, եթէ երկուսն էլ հաւասար թւով դուրս եկան:

719 Ոսկերիչը 1 ֆունտ 13 լօտ 1 մսխալ ոսկուց պատրաստեց 8 հատ միատեսակ շղթայ և 24 բանալի. ամեն մի բանալին 5 անգամ թեթև էր մի շղթայից: Որքա՞ն ոսկի գնաց իւրաքանչիւր շղթային և իւրաքանչիւր բանալիին:

720 Երկու ոսկերիչ միասին գնեցին 6 ֆունտ 3 լօտ 1 մսխ. ոսկի: Որքա՞ն ոսկի է ստանալու իւրաքանչիւրը, եթէ առաջինը վճարեց 739 ռուբ. 80 կոպ., իսկ երկրորդը՝ 2424 ռ. 60 կ.:

721 Երկու տակառում կար միատեսակ սուրճ. առաջինում կար 6 փութ 30 ֆ. 16 լօտ և արժէր 173 ռ. 12 կոպ. երկրորդ տակառի սուրճն արժէր 42 ռ. 22 կ. պակաս: Որքանով են ծախելու սուրճի մի ֆունտը, որպէսզի բոլորից վաստակեն 152 ռ. 1 կոպ.:

722 Երեք մառանում կար 150 տակառ 30 վեդրօ 6 շօֆ գինի. երկրորդ մառանում գինին 4 տակառ 15 վեդրօ 5 շօֆով պակաս էր առաջին մառանի գինուց և 3 տակառ 24 վեդրօ 6 շօֆով աւելի էր երկրորդի գինուց: Որքա՞ն գինի կար իւրաքանչիւր մառանում:

723 Երեք թոփում կար 100 արշ. 8 վերշ. մահուդ: Առաջին թոփում կար 3 անգամ աւելի մահուդ, քան թէ մնացած երկուսի մէջ, իսկ երկրորդում 7 արշ. 10 վերշ. երրորդից պակաս: Որքա՞ն մահուդ կար իւրաքանչիւր թոփում:

724 Բանուորները կերակրելու համար հաց գնեցին, որը 64 օրում կը սպառուէր, եթէ իւրաքանչիւր բանուորին

տային օրական 2 ֆ. 16 լօտ։ Քանի՛ օր կը բաւականանայ այդ հացը նոյն բանուորներին, եթէ իւրաքանչիւրը օրական ստանայ 2 ֆ. 21 լօտ 1 մսխ.։

725 Ալափն իւր ունեցած ցորենը աղաց և ամեն մի փութիկ ստացաւ 28 ֆ. 4 լօտ ալիւր, որի փութը 1 ռ. 80 կ. ծախելուց նա 162 ռուբ. վաստակեց։ Ո՛րքանով էր նա գնել ցորենի փութը, եթէ բոլոր ալիւրից վաստակեց 18 ռուբ. 64 կոպ.։

726 32 բանուորը 6 օրում մի նաւից հանեցին 28492 փութ 32 ֆ. ցորեն։ Ո՛րքան ցորեն կը հանեն 4 օրում 15 բանուորը։

727 Մեքենան 8 օրում, բանելով օրական 10 ժամ 12 րոպէ, մաքրեց 76 փութ 20 ֆունտ ոչխարի բուրդ։ Քանի՛ օրում նոյն մեքենան կը մաքրէ 56 փ. 35 ֆունտ բուրդը, եթէ օրական բանի 12 ժամ 8 րոպէ։

728 Կալւածատէրը ծախեց՝ 76 փ. 10 ֆ. ցորեն, փութը 1 ռ. 20 կոպ., 148 փութ 12 ֆ. հաճար, փութը 80 կոպ. և մի քանի փութ վարսակ, փութը 62 կոպ. բոլորից նա ստացաւ 268 ռ. 73 կ.։ Ո՛րքան վարսակ նա ծախեց։

729 2 փ. 10 ֆ. առաջին տեսակ թէյը խառնեցին 3 փ. 5 ֆ. երկրորդ տեսակ թէյի հետ։ 4 փ. 15 ֆ. առաջին տեսակ թէյն արժէր 420 ռուբ., իսկ 5 ֆունտ երկրորդ տեսակին արժէրը այնքան, որքան՝ 7 ֆունտ առաջին տեսակ թէյը։ Որքա՞ն արժէր ամբողջ խառնուրդը։

730 4 ջալ ալիւրի և 7 ջալ բրնձի քաշը 51 փութ 39 ֆունտ էր, իսկ 9 ջալ նոյն տեսակ ալիւրը և 7 ջալ բրնձի քաշը 79 փութ 4 ֆունտ էր։ Որքա՞ն էր 1 ջալ բրնձի քաշը։

731 Մի գնողին ծախեցին 9 ֆունտ 18 լօտ սուրճ, իսկ միւսին՝ 4 ֆունտ 30 լօտ. երկրորդ գնողը վճարեց

2 ռուբ. 96 կոպ. առաջինից պակաս։ Որքա՞ն վճարեց իւրաքանչիւր գնողը։

732 Երեք ջրամբարում մտնում է 301 տակ. 38 վեդ. ջուր։ Ո՛րքան ջուր է մտնում իւրաքանչիւրում, եթէ երկրորդում տեղաւորւում է 5 անգամ առաջին ջրամբարից աւելի և 6 անգամ երրորդից պակաս։

733 Կապալառուն յանձն առաւ սալայատակել 2 վերստ 107 սաժ. երկարութիւն ունեցող մի փողոց։ Ընկերից նա 35 վարպետ վարձեց, 15 օրից յետոյ մի քանի վարպետ աւելացրեց. ամբողջ փողոցը սալայատակեցին 29 օրում։ Քանի՛ վարպետ նա վերջը աւելացրեց, եթէ իւրաքանչիւր վարպետն օրական սալայատակում էր 1 սաժ. 2 ոտնաչ. տարածութիւն։

734 Գործարանին պատւիրել էին 2050 արշ. չիթ. այդ պատւէրը կատարելու էին 15 ջուլհակ, որոնցից իւրաքանչիւրն օրական 10 արշ. 4 վերշ. չիթ էր գործելու։ 6 օրից յետոյ 7 ջուլհ. աւելացրին, որոնք նոյնչափ էին աշխատում։ Քանի՛ օրում նրանք պատրաստեցին պատւիրած չիթը։

735 Մի քանի տակառում լցրին 63 ֆ. 27 ֆունտ սուրճ, փութը 24 ռուբ.. եթէ իւրաքանչիւր տակառում աւելացնէին 15 ֆունտ 16 լօտ, այն ժամանակ բոլոր տակառներում 68 փութ 13 ֆունտ սուրճ կունենան։ Ո՛րքան արժէր իւրաքանչիւր տակառի սուրճը։

736 Հագուստեղէն ծախողը դերձակին պատւիրեց մի քանի վերարկու. այդ վերարկուները 2240 ռ. ծախելուց հագուստեղէն ծախողը 229 ռուբ. 60 կոպ. վաստակեց։ Քանի՛ վերարկու նա պատւիրեց դերձակին, եթէ մի վերարկւի մահուդն արժէր 26 ռուբ. 20 կոպ., իսկ կարելավարձը՝ 9 ռուբ. 70 կոպ.։

737 Վաճառականը 32 ռուբ. 64 կոպ. ընկոյզ գնեց, ֆունտը 12 կոպ.։ 6 արկղ ընկոյզը, որի իւրաքանչիւրում

կար 25 ֆունտ 8 լօտ, նա ծախեց ֆունտը 18 կոպ., իսկ մնացածի ֆունտը մի քիչ էժան ծախեց։ Ո՞րքանով ծախեց նա մնացած ընկոյզի ֆունտը, եթէ բոլորից վաստակեց 13 ռուբ. 91 կոպ.։

738 Դերձակն ունէր 1864 արշ. 8 վերշ. շալ։ Սրանից նա կարելու էր 308 արխալուխ, իւրաքանչիւրը 3 արշ. 2 վերշօկից, իսկ մնացածից կարելու էր մի քանի չուխայ, իւրաքանչիւրը 5 արշին 8 վերշօկից. ամեն մի արխալուխի կարելավարձ նա ստանալու էր 4 ռուբ. 50 կոպ. իսկ ամեն մի չուխայի՝ 2 անգամ աւելի։ Ընդամենը ո՞րքան կարելավարձ ստացաւ նա։

739 255 ռուբ. 20 կոպ. գնեցին 48 արշ. 8 վերշ. մահուդ և 156 արշ. 4 վերշ. շալ։ Ո՞րքանով գնեցին բոլոր մահուդը, եթէ մահուդի արշինն արժէ 5 անգամ շալից թանգ։

---

8. ԺԱՄԱՆԱԿ ՀԱՇԻՒԼՈՒ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

740 Որքա՞ն ժամանակ է անցել օրւայ սկզբից մինչև՝ ա) առաւօտեան 8 ժամ 11 րոպէն. բ) գիշերւայ 7 ժամը. գ) գիշերւայ 9 ժ. 16 րոպ. դ) գիշերւայ 7 ժ. 48 ր. 35 վայրկ.։

741 Քանի՞երորդ ժամն է մանուկ, եթէ օրւայ ընկզրից անցել է՝ ա) 6 ժամ. բ) 14 ժամ. գ) 18 ժամ 40 րոպէ։

742 Որքա՞ն ժամանակ է անցել մարտի սկզբից մինչև՝ ա) մարտի 13-ը. բ) մարտի 25-ը։

743 Քանի՞ ամիս և օր է անցել տարւայ սկզբից մինչև՝ ա) մարտի 16-ը. բ) սեպտեմբերի 10-ը. գ) դեկտեմբերի 30-ը։

744 Քանի՞ օր է անցել հասարակ տարւայ սկզբից մինչև՝ ա) ապրիլի 11-ը. բ) սեպտեմբերի 28-ը. գ) նոյեմբերի 30-ը։

745 Քանի՞ օր է անցել նահանջ տարւայ սկզբից մինչև՝ ա) ապրիլի 11-ը. բ) մայիսի 13-ը. գ) սեպտեմբերի 25-ը։

746 Քանի՞ տարի, ամիս և օր է անցել Քրիստոսի ծնունդից մինչև՝ ա) 1878 թւի ապրիլի 25-ը. բ) 1854 թւի օգոստոսի 30-ը. գ) 1898 թւի նոյեմբերի 16-ը։

747 Քանի՞ տարի, ամիս և օր է անցել Քրիստոսի ծնունդից մինչև՝ ա) 1895 թւի մարտի 17-ը. բ) 1896 թւի մարտի 17-ը. գ) 1871 թւի ապրիլի 25-ը. դ) 1892 թւի ապրիլի 25-ը։

748 Քանի՞ տարի, ամիս, օր և ժամ է անցել Քրիստոսի ծնունդից մինչև՝ ա) 1875 թւի մարտի 5-ի ցերեկւայ ժամի 5-ը. բ) 1876 թւի սեպտեմբերի 17-ի գիշերւայ ժամի 8-ը։

749 Քանի՞ տարի, օր և ժամ է անցել Քրիստոսի ծնունդից մինչև՝ ա) 1893 թւի մարտի 17-ի առաւօտեան ժամի 5-ը. բ) 1896 թւի մարտի 17-ի երեկոյեան ժամի 9-ը։

750 Ո՞ր օրը, ամիսը և տարին կը լինի, եթէ Քրիստոսի ծնունդից անցել է՝ ա) 1873 տարի, 4 ամիս, 7 օր. բ) 1893 տարի, 10 ամիս, 12 օր. գ) 1896 տարի, 48 օր. դ) 1895 տարի, 248 օր։

751 Ո՞ր ժամը. օրը, ամիսը և տարին կը լինի, եթէ Քրիստոսի ծնունդից անցել է՝ ա) 1873 տարի, 10 ամիս, 15 օր, 4 ժամ. բ) 1896 տարի, 8 ամիս, 17 օր, 14 ժամ. գ) 1893 տարի, 156 օր, 9 ժամ. դ) 1895 տարի 143 օր, 17 ժամ։

---

752 Մեքենան սկսեց բանել առաւօտեան 6 ժամ 46 րոպէին, իսկ կանգնեց երեկոյեան 5 ժամ 49 րոպէին։ Որքա՞ն ժամանակ բանեց մեքենան։

753 Շոգենաւը դուրս եկաւ նաւահանգստից մարտի 3-ին երեկոյեան ժամի 5-ին և վերադարձաւ նոյն տարւայ սեպտեմբերի 30-ին առաւօտեան ժամի 7-ին։ Որքա՞ն ժամանակ շոգենաւը ճանապարհորդեց։

754 Հայոց վերջին թագաւոր Լևոն Զ-ն վախճանուեց Փարիզում 1393 թուի նոյեմբերի 29-ին։ Որքա՞ն ժամանակ է անցել նրա մահուան օրից։

755 Թիֆլիզ քաղաքն աւերուեցաւ Ագա-Մահմէդ-Խանի ձեռքով 1795 թուի սեպտեմբերի 12-ին։ Ո՞րքան ժամանակ է անցել այդ օրից։

756 1801 թ. յունուարի 18-ին Վրաստանը միանում է Ռուսաստանի հետ։ Որքա՞ն ժամանակ է անցել այդ օրից։

757 1878 թ. փետրուարի 19-ին տոորագրուեցաւ Սան-Ստեֆանոյի դաշնագիրը Հայաստանի բարենորոգումների մասին։ Ո՞րքան ժամանակ է անցել այդ օրից։

758 1837 թ. հոկտեմբերի 31-ին Գիւմրի քաղաքն անցաւ ռուսաց ձեռքը և անուանուեցաւ Ալէքսանդրապօլ։ Որքա՞ն ժամանակ է անցել այդ օրից։

759 1478 թ. փետրուարի 14-ին մեռնում է տպագրութեան հնարող Գուտտենբէրգը։ Որքա՞ն ժամանակ է անցել այն օրից։

760 1821 թուին նոյեմբերի 21-ին Թիֆլիզում հիմնուեցաւ Ներսիսեան ազգային դպրոցը։ Որքա՞ն ժամանակ է անցել այդ օրից։

761 Մի մարդ 1875 թուին մարտի 25-ին երեկոյեան 7 ժամ 30 րոպէին ճանապարհ ընկաւ և 1878 թուին նոյեմբերի 28-ին առաւօտեան 3 ժամ 25 րոպէին տուն վերադարձաւ։ Որքա՞ն ժամանակ նա ճանապարհորդեց։

---

762 Գիւղացին տնից դուրս եկաւ առաւօտեան 3 ժամ 25 րոպէին և 13 ժամ 17 րոպէից յետոյ հասաւ քաղաք։ Ե՞րբ նա քաղաք հասաւ։

763 Տան շինութիւնը սկսեցին մարտի 22-ին և 5 ամիս 17 օրում վերջացրին։ Ե՞րբ վերջացրին տան շինութիւնը։

764 Միքայէլ Նալբանդեանը ծնուեց 1829 թ. նոյեմբերի 2-ին և ապրեց 36 տարի 4 ամիս։ Ե՞րբ նա վախճանուեց։

765 Բանաձէը և թատերագիր Պետրոս Դուրեանը ծնուեց 1851 թ. մայիսի 20-ին և ապրեց 20 տարի 8 ամիս 1 օր։ Ե՞րբ նա վախճանուեց։

766 Ներսէս Ե. կաթուղիկոսը ծնուեց 1771 թ. օգոստոսի 13-ին և ապրեց 85 տարի 6 ամիս։ Ե՞րբ նա վախճանուեց։

767 1897 թ. ապրիլի 5-ին մի մարդ բանկից փող վերցրեց 3 տարի 156 օր ժամանակով։ Ե՞րբ նա վերադարձրեց այդ փողերը։

768 Վիլհաան Ֆերենցը (Ցովսէփ Զիշմանեան) ծնուեց 1822 թ. սեպտեմբերի 12-ին և ապրեց 65 տարի, 5 ամիս 5 օր։ Ե՞րբ նա վախճանուեց։

769 Շոգենաւը դուրս եկաւ նաւահանգստից 1886 թ. ապրիլի 25-ին առաւօտեան 7 ժամ 30 րոպէին և 4 տարի 7 ամիս 23 օր 5 ժամ 40 րոպէից հասաւ նշանակած տեղը։ Ե՞րբ նա տեղ հասաւ։

770 Մոսկւայում կէս օրը լինում է Պետերբուրգից 25 րոպէ 4 վայրկեան առաջ։ Ո՞ր ժամն է Մոսկւայում, երբ Պետերբուրգում ճիշտ 11 ժամ 37 րոպէ 16 վայրկեանն է։

---

771 Բանաղը վերջացրեց իր գործը երեկոյեան 6 ժամ։ 35 րոպ.։ Ե՞րբ վերջացրեց գործը, եթէ նա բանեց 9 ժ. 38 ր.

772 Մի մարդ 3 օր 16 ժամ 46 րոպէում Բազէից Երևան հասաւ։ Ե՞րբ նա Բազէից դուրս եկաւ, եթէ մայիսի 30-ին առաւօտեան 7 ժամ 15 րոպէին հասաւ Երևան։

773 Դամառ-Քաթիպան (Ռափայէլ Պատկանեան) ծնուեց 1829 թ. օգոստոսի 22-ին։ Ե՞րբ նա մեռաւ, եթէ 61 տարի 9 ամիս 14 օր ապրեց։

774 Բանաստեղծ և պատմագէտ Հ. Ղևոնդ Ալիշանը ծնուեց 1901 թ. նոյեմբերի 9-ին։ Ե՞րբ նա մեռաւ, եթէ 81 տարի 4 ամիս 3 օր ապրեց։

775 Լեզուագէտ և պատմագէտ Գաբրիէլ արքիեպիսկոպոս Այվազեանը ծնուեց 1880 թ. ապրիլի 8-ին։ Ե՞րբ նա մեռաւ, եթէ 67 տարի 10 ամիս 28 օր ապրեց։

776 Խրիմեան Հայրիկը կաթուղիկոս է օծուել 1893 թ. սեպտեմբերի 26-ին։ Ե՞րբ է նա ծնուել, եթէ նրա ծննդեան օրից մինչև օծուելը 72 տարի 5 ամիս 22 օր է անցել։

777 Մի մարդ մեռաւ 1899 թ. մայիսի 25-ին ցերեկուայ 3 ժամ 43 րոպէին։ Ե՞րբ նա ծնուեց, եթէ 47 տարի 289 օր 19 ժամ 35 րոպէ ապրեց։

778 Օդէսայում յունիսի 11-ին արևը ծագում է առաւօտեան 4 ժամ 7 րոպէին, մայր է մտնում երեկոյեան 7 ժամ 56 րոպէին, իսկ նոյն օրը Արխանգէլսկ քաղաքում արևը ծագում է ցերեկուայ 1 ժամ 18 րոպէին և մայր է մտնում 10 ժամ 46 րոպէին։ Որքա՞ն ժամանակով յունիսի 11-ին ցերեկը Արխանգէլսկում աւելի երկար է, քան թէ Օդէսայում։

779 Դեկտեմբերի 1-ին Թիֆլիսում արևը ծագում է 7 ժամ 18 րոպէին, իսկ մայր է մտնում 4 ժամ 30 րոպէին. Արխանգէլսկում նոյն օրը արևը ծագում է 9 ժամ 50 րոպէին, իսկ մայր է մտնում 1 ժամ 58 րոպէին։ Ո՞րքանով ցերեկը դեկտեմբերի 1-ին Թիֆլիսում երկար է, քան թէ Արխանգէլսկում։

9. ՏՈԿՈՍ ՀԱՇԻՒԵԼՈՒ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

780 100 ռուբլին տարեկան բերում է 5 ռուբ. շահ։ Որքա՞ն շահ կը բերէ մի տարում՝ 700 ռուբ., 1900 ռ., 32500 ռ., 750 ռ., 3512 ռ., 4648 ռ.։

781 100 ռուբլին տարեկան բերում է 7 ռուբ. շահ։ Որքա՞ն շահ կը բերէ՝ 600 ռուբլին 3 տարում, 950 ռուբ. 50 տարում, 547 ռուբլին 8 տարում։

782 100 ռուբլին տարեկան բերում է 6 ռուբ. շահ։ Որքա՞ն շահ կը բերէ՝ 600 ռուբ. 3 ամսում, 1500 ռուբ. 7 ամսում, 1564 ռուբ. 2 տարի 5 ամսում։

783 Որքա՞ն շահ կը բերէ 8 տարում 7500 ռուբլի դրամագլուխը, եթէ որ $6^0/_0$-ով է տրուած։

784 Որքա՞ն կը դառնայ 7300 ռուբ. դրամագլուխը 2 տարի 6 ամսում, եթէ որ տրուած է $6^0/_0$ով։

785 Որքա՞ն շահ կը ստանան 5700 ռուբլուց, եթէ որ $4^0/_0$ով 3 ամիս ժամանակով է տրուած։

786 Որքա՞ն կը դառնայ 1700 ռուբ. դրամագլուխը, եթէ որ $6^0/_0$-ով 8 ամիս ժամանակով է տրուած։

787 Վաճառականը գնեց 1280 ռուբլու թէյ. բոլոր թէյը ծախելուց նա $20^0/_0$ վաստակեց։ Որքա՞նով ծախեց այդ թէյը։

788 Պատերազմի դաշտում զինուորներից $15^0/_0$-ը սպանուեց։ Քանի՞ զինուոր կենդանի մնաց, եթէ ամբողջ բանակում կար 8400 մարդ։

789 400 ռուբլուց տարեկան 20 ռուբ. շահ են ստանում։ Քանի՞ տոկոսով է տուած այդ դրամագլուխը։

790 11560 ռուբլուց տարեկան 578 ռուբ. շահ են ստանում։ Քանի տոկոսով է տրւած այդ դրամագլուխը։

791 800 ռուբլին 5 տարում 240 ռ. շահ է բերում։ Քանի տոկոսով է տրւած այդ դրամագլուխը։

792 5200 ռուբլին 8 ամսում 208 ռուբ. շահ է բերում Քանի տոկոսով է տրւած այդ դրամագլուխը։

793 345 ռուբլին տարեկան 13 ռուբ. 80 կոպ. շահ է բերում։ Քանի տոկոսով է տրւած այդ դրամագլուխը։

794 520 ռուբլին 4 տարում 145 ռուբ. 60 կ. շահ է բերում։ Քանի տոկոսով է տրւած այդ դրամագլուխը։

795 Ի՞նչ դրամագլուխ տարեկան 24 ռ. շահ կը բերէ, եթէ $8^0/_0$ տան։

796 Ինչ դրամագլուխ տարեկան 60 ռ. 80 կ. շահ կը տայ, եթէ որ տրւած է $4^0/_0$-ով։

797 Ի՞նչ դրամագլուխ 3 տարում 135 ռ. շահ կը տայ, եթէ որ տրւած է $9^0/_0$-ով։

798 Ի՞նչ դրամագլուխ 4 տարում կը բերի 300 ռ. 24 կ. շահ, եթէ տրւած է $6^0/_0$-ով։

799 Ոմն բանկին պահ տւեց 12860 ռուբլի։ Որքա՞ն շահ կը ստանայ նա այդ դրամագլխից, եթէ բանկը վճարէ նրան $5^0/_0$։

800 Գիւղացին խնայողական դրամարկղին պահ տւեց 900 ռուբլի։ Որքա՞ն շահ է ստանալու նա, եթէ խնայողական դրամարկղը նրան վճարէ $4^0/_0$։

801 Վաճառականը փոխարինաբար բանկից վերցրեց 7200 ռուբ. $6^0/_0$-ով 4 ամիս ժամանակով։ Ի՞նչ գումար է վերադարձնելու նա բանկին։

802 Կալւածատէրը բանկից փոխադարձաբար վերցրեց 23000 ռուբ. $7^0/_0$-ով։ Տարեկան որքա՞ն շահ է ներկայացնելու նա բանկին։

---

10. ՕՐԻՆԱԿՆԵՐ ՈՒ ԽՆԴԻՐՆԵՐ ՔԱՒԱՔԱԿԻՒԱՅԻ ԵՒ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻ ՁԱՓԵՐՈՎ.

Վերածել՝

803 506 քառակուսի սաժ. 4 քառ. արշ.—քառակուսի արշիններին։

804 618 քառ. սաժ. 8 քառ. արշ.—քառ. վերշոկներին։

805 98 քառ. սաժ. 17 քառ. ոտնաչ.—քառ. մատնաչափերին։

806 13 քառ. վերստ 40000 քառ. սաժ.—քառ. սաժէններին։

807 150 դեսեատին 2000 քառ. սաժ.—քառ. սաժէններին։

808 215 դես. 1800 քառ. սաժ.—քառ. սաժէններին։

809 5 խորանարդ սաժ. 7 խոր. արշ.—խորանարդ արշիններին։

810 12 խոր. սաժ. 40 խոր. ոտնաչ. 1150 խոր. մատնաչ.—խոր. մատնաչափերին։

811 3 խոր. վերստ 20050 խոր. սաժ.—խոր. սաժէններին։

812 2 խոր. մղոն 170 խոր. վերստը—խոր. սաժէններին։

Ներդրադարձեալ՝

813 54600 քառ. վերշոկը։ **815** 7260000 ք. արշինը։
814 1750000 ք. սաժէնը։ **816** 3760000 ք. դծաչափը

817 48700 քառ. մատնաչափը։

818 87600 խոր. վերշօկը։

819 380720 խոր. մատնաչափը։

820 540000 խ. արշինը։

821 6250000 խոր. սաժէնը։

822 8000000 խոր. գծաչափը։

---

823 Սենեակի երկարութիւնը 12 արշին է, իսկ լայնութիւնը 8 արշ.։ Քանի՞ քառակուսի սաժէն և քառակ. արշին է սենեակի յատակը։

824 Պարտիզի երկարութիւնը 140 սաժէն է, իսկ լայնութիւնը 38 սաժէն։ Որքա՞ն է պարտիզի մակերեսոյթը։

825 Ուղղանկիւնի ձև ունեցող դաշտի երկարութիւնը 250 սաժէն է, իսկ լայնութիւնը 40 սաժէն։ Քանի՞ դեսեատին է այդ դաշտը։

826 Տան երկարութիւնը 12 սաժ. 5 ոտնաչափ է, իսկ լայնութիւնը 6 սաժ. 3 ոտնաչ.։ Ո՞րքան տեղ է բռնում այդ տունը։

827 Մի թերթ թիթեղի երկարութիւնը 4 ոտնաչ. 5 մատնաչ. է, իսկ լայնութիւնը 3 ոտնաչ. 2 մատնաչ.։ Որքա՞ն տեղ է բռնում մի թերթը յատակի վրայ։

828 Սենեակի յատակը 84 քառակուսի արշին է։ Որոշել այդ սենեակի երկարութիւնը և լայնութիւնը։

829 Հրապարակի ուղղանկիւն ձև ունեցող մակերեսոյթը 120 քառ. սաժ. 8 քառ. արշին է, իսկ երկարութիւնը 22 սաժ. 2 արշին։ Որոշել այդ հրապարակի լայնութիւնը։

830 Ուղղանկիւնի ձև ունեցող դաշտի մակերեսոյթը 7 դեսեատին 1200 քառ. սաժէն է, իսկ երկարութիւնը 300 սաժէն։ Որքա՞ն լայնութիւն ունի այդ դաշտը։

831 Դիւղացին գնեց վարելահող, որի երկարութիւնը 420 սաժէն էր, իսկ լայնութիւնը 120 սաժէն։ Որքա-

նո՞վ գնեց նա այդ վարելահողը, եթէ իւրաքանչիւր դեսեատինին վճարեց 80 ռուբլի։

832 Կալւածատէրը մի վարելահող ունէր, որի երկարութիւնը 1 վերստ 40 սաժէն էր, իսկ լայնութիւնը 240 սաժէն. իւրաքանչիւր դեսեատինում նա 7 չկ. 6 գարնեց ցորեն ցանեց և ստացաւ 1—8։ Ընդամենը ո՞րքան ցորեն նա ստացաւ։

833 Սենեակի երկարութիւնը 5 սաժ. 1 ոտնաչափ է, իսկ լայնութիւնը 3 սաժ. 3 ոտնաչ.։ Քանի՞ հատ տախտակ կը հարկաւորւի այդ սենեակի յատակի համար, եթէ իւրաքանչիւրի երկարութիւնը 1 սաժ. 5 ոտնաչափ լինի, իսկ լայնութիւնը 6 մատնաչափ։

834 Քաղաքի մէջ կար ուղղանկիւնի ձև ունեցող մի դեաին, որի երկարութիւնը 30 սաժ. 2 ոտնաչ. էր, իսկ լայնութիւնը 28 սաժ. 5 ոտնաչ.։ Որքա՞ն արժէր այդ դեաինը, եթէ նրա մի սաժէնը գնեցին 24 ռուբ. 50 կոպ.։

835 Ուղղանկիւնի ձև ունեցող դաշտի մակերեսոյթը 57 դեսեատին 1722 քառ. սաժ. 2 քառ. արշին է, իսկ երկարութիւնը 456 սաժ. 2 արշ.։ Որքա՞ն ժամանակում կարելի է մի պտոյտ անել դաշտի շուրջը, եթէ մի րոպէում անցնեն 3 սաժ. 2 արշ. տարածութիւն։

836 Ուղղանկիւնի ձև ունեցող դաշտի շուրջը մի պտոյտ անելու համար հարկաւոր է 40 րոպէ ժամանակ, եթէ մի րոպէում անցնեն 38 սաժ. 1 արշ. տարածութիւն։ Որոշել այդ դաշտի մակերեսոյթը, եթէ մեզ յայտնի է, որ նրա երկարութիւնը 436 սաժ. 2 արշին է։

837 Ուղղանկիւնի ձև ունեցող դաշտում գիւղացին դարի էր հնձում. օրական 12 ժամ բանելով, 1 ժամ 30 րոպէում հնձում էր 40 քառ. սաժէն տեղ։ Քա՞նի օրում կը վերջացնի նա հունձը, եթէ դաշտն ունի 240 սաժէն երկարութիւն և 12 անգամ պակաս լայնութիւն։

838 Վաճառականը քաղաքի մէջ գետին գնեց, որի երկարութիւնը 50 սաժ. 2 արշին էր, իսկ լայնութիւնը 34 սաժ. 2 արշին. այդտեղ նա մի տուն կառուցեց 12 սաժ. 2 արշ. երկարութեամբ և 5 սաժ. 2 արշ. լայնութեամբ, իսկ գետնի մնացած տեղը նա թողեց բակի և պարտէզի համար։ Պարտէզը բակից 5 անգամ մեծ դուրս եկաւ։ Որոշել պարտիզի մակերեսոյթը։

839 Պահարանի երեսի կողմը և երկու կողքերը պէտք է ներկէին. պահարանի երկարութիւնը 2 արշ. 4 վերշոկ էր, իսկ լայնութիւնը 12 վերշ. և բարձրութիւնը 3 արշ.։ Որքան կարժենայ պահարանի ներկելը, եթէ վարպետը ամեն մի քառ. արշին ներկելուն պահանջէր 24 կոպէկ։

840 Մի արկղ էին ոսկեզօծելու, որի երկարութիւնը 1 ռտնաչ. 5 մատնաչափ էր, լայնութիւնը 8 մատնաչափ և բարձրութիւնը 4 մատնաչափ։ Որքան կարժենայ այդ աշխատանքը, եթէ ամեն մի քառ. մատնաչ. տեղը ոսկեզօծելու համար վարպետը պահանջէր 5 կոպէկ։

841 Վարպետների երկու խումբը սալայատակեց մի քաղաքի հրապարակ, որի ձևը քառակուսի էր, իսկ նրա ամեն մի կողմը 77 սաժ. 1 արշին։ 16 հոգուց բաղկացած վարպետների առաջին խումբը բանեց 58 օր, իսկ երկրորդը՝ 29 հոգուց բաղկացած, բանեց 26 օր։ Քանի՞ քառ. սաժէն և քառ. արշին տեղ սալայատակեց իւրաքանչիւր խումբը։

842 Դահլիճի երկարութիւնը 5 սաժ. 2 արշ. 1 վերշոկ է, լայնութիւնը 3 սաժ. 1 արշ. և բարձրութիւնը 5 արշին։ Այդ դահլիճն ունի 4 պատուհան և 2 դուռ. իւրաքանչիւր պատուհանն ունի 2 արշ. 2 վերշ. բարձրութիւն և 1 արշ. 4 վերշ. լայնութիւն, իսկ իւրաքանչիւր դուռը՝ 3 արշ 2 վերշ. բարձրութիւն և 2 արշ. լայնութիւն։ Որքա՞ն ծախս կերթայ, եթէ մենք այդ դահլիճի

պատերին կպցնել տանք թուղթ, որի 15 արշ. երկարութիւն և 12 վերշ. լայնութիւն ունեցող ամեն մի կտորն արժէ 15 կ. և կպցնելու համար էլ վարպետին վճարենք 5 ռուբ. 70 կոպ.։

---

843 Սենեակի երկարութիւնը 13 արշին է, լայնութիւնը 10 արշ. և բարձրութիւնը 4 արշ.։ Որքա՞ն ծաւալ ունի այդ սենեակը։

844 Արկղի երկարութիւնը 3 ռտնաչ. 4 մատնաչափ է, լայնութիւնը 2 ռտնաչ. 2 մատնաչ. և բարձրութիւնը 2 ռտնաչ. 4 մատնաչ. Որոշել արկղի ծաւալը։

845 Ջրհորի ծաւալը 10 խորանարդ սաժ. 154 խոր. ռտնաչափ է։ Որոշել նրա խորութիւնը, եթէ մեզ յայտնի է, որ երկարութիւնը 1 սաժ. 1 ռտնաչափ է, իսկ լայնութիւնը 1 սաժէն։

846 Մարագի ծաւալը 154 խոր. սաժ. 2 խոր. արշին է։ Որոշել նրա երկարութիւնը, եթէ լայնութիւնը 8 սաժ. 2 արշին է, իսկ բարձրութիւնը 1 սաժ. 2 արշին։

847 Դերանի ծաւալը 12 խոր. ռտնաչափ է։ Որոշել նրա հաստութիւնը եթէ երկարութիւնը 5 սաժ. 1 մատնաչափ է, իսկ լայնութիւնը 8 մատնաչափ.

848 Դասարանի երկարութիւնը 5 սաժ. 1 ռտնաչ. է, լայնութիւնը 3 սաժ. 1 ռտնաչ., իսկ բարձրութիւնը 5 արշին. այդ դասարանում տեղաւորւում է 42 աշակերտ։ Որքա՞ն օդ է հասնում իւրաքանչիւր աշակերտին։

849 Որքա՞ն ծանրութիւն ունի պղնձէ միաձոյլ խորանարդը, որի մի կողը 1 ռտնաչափ 3 մատնաչափ է և եթէ մեզ յայտնի է, որ 25 խոր. մատնաչ. ջրի քաշը 1 ֆունտ է, իսկ նոյնքան պղինձը 9 անգամ ջրից ծանր։

850 Մառանը, որի երկարութիւնը 4 սաժ. 2 ոտնաչափ է, իսկ լայնութիւնը 2 սաժ. 6 ոտնաչ., անձրեւներից ջրով լցնել էր 5 ոտնաչափ բարձրութեամբ: Այդ ջուրը դուրս թափելու համար դրին 2 ջրհան. առաջին ջրհանը մի րոպէում դուրս է թափում 7 վեդրօ, իսկ երկրորդը՝ 5 վեդրօ: Ուրքան ժամանակում երկու ջրհանը միասին կարող են հանել բոլոր ջուրը, եթէ վեդրօ 750 խորանարդ մատնաչափ ծաւալ ունենայ:

851 Ցորենի ամբարը բաժանւած է 2 ուղղանկիւնի ձև ունեցող մասերի. առաջին մասի երկարութիւնը 1 սաժ. 3 ոտնաչափ է, լայնութիւնը 5 ոտնաչ. և բարձրութիւնը 1 սաժ. 1 ոտնաչ., իսկ երկրորդի երկարութիւնը 1 սաժ. 5 ոտնաչ. է, լայնութիւնը 5 ոտնաչ. և բարձրութիւնը 1 սաժ. 3 ոտնաչ.: Ուրքան ցորեն կը տեղաւորւի ամբարի իւրաքանչիւր մասում, եթէ մէկ չետվերիկի ծաւալը հաւասար լինի 1600 խոր. մատնաչափին:

852 35 մշակը 10 օրում փորեցին ջրի արխ, որի լայնութիւնը 2 սաժ. 1 արշին էր և խորութիւնը 4 ոտնաչ. 8 մատնաչ.: Ի՞նչ երկարութիւն ունէր ջրի արխը, եթէ իւրաքանչիւր բանւորը մի օրում փորում էր 8 խորանարդ արշին:

853 8 սաժ. 4 ոտնաչ. երկարութեան և 2 ոտնաչ. 1 մատնաչ. հաստութեան պատ շարելու համար հարկաւոր եկաւ 34560 աղիւս. ամեն մի աղիւսի երկարութիւնը 10 մատնաչափ էր, իսկ հաստութիւնը 2 մատնաչ. 5 գծաչափ: Որոշել պատի բարձրութիւնը:

854 1 սաժ. 6 ոտն. 4 մատն. երկարութիւն և 6 ոտն. 3 մատնաչ. լայնութիւն ունեցող մի աւազան լիքն էր ջրով 2 ոտնաչ. 1 մատնաչ. բարձրութեամբ: Այդ ջուրը դատարկելու համար դրին մի ջրհան, որը մի րոպէում դուրս էր թափում 25 վեդրօ ջուր: Ուրքան ժամանակում

դուրս կը թափւի բոլոր ջուրը, եթէ վեդրօն 750 խորանարդ մատնաչափ ծաւալ ունենայ:

855 Դպրոցի համար վառելափայտ գնեցին. իւրաքանչիւր 3 խորանարդ սաժէնին վճարեցին 25 ռուբլի: Բոլոր փայտը տեղաւորեցին մի քառանկիւնի ձև ունեցող բակում, որի երկարութիւնը 8 սաժէն էր, իսկ լայնութիւնը 5 սաժէն: Ուրքան վճարեցին բոլոր փայտին, եթէ փայտը 3 սաժէն բարձրութեամբ էր դարսած:

ՅԱԽԵԼԻԱԾ

ՀԱՄԱՐԱԿ ԿՈՏՈՐԱԿՆԵՐ

1. ԿՈՏՈՐԱԿ

1 Մայրը մի խնձորը երկու հաւասար մասերի բաժանեց. մի մասը տւեց տղին, իսկ միւս մասը՝ աղջկան: Խնձորի ո՛ր մասը ստացաւ տղան և ո՛ր մասը՝ աղջիկը:

2 Մայրը մի գաթան չորս հաւասար մասերի բաժանեց և տւեց իր զաւակներին: Գաթայի ո՛ր մասը ստացաւ նրանցից ամեն մէկը:

3 Ուսուցիչը մի թերթի թուղթը 8 աշակերտի հաւասար բաժանեց: Թերթի ո՛ր մասը ստացաւ նրանցից ամեն մէկը:

4 Անահիտը մի խնձորը 8 հաւասար մասերի բաժանեց. 5 մասը ինքը վերցրեց, իսկ երեք մասը տւեց իր եղբօրը: Որքա՞ն խնձոր ստացաւ Անահիտը և որքա՞ն՝ եղբայրը:

5 Մի ֆունտ ալիւրից թխեցին 6 հատ միատեսակ հաց: Որքա՞ն ալիւրից թխւեց՝ 1 հացը. 3 հացը. 5 հացը:

5 10 միատեսակ բլիթները մի ֆունտ ծանրութիւն ունեն: Որքա՞ն ծանրութիւն ունեն՝ 1 բլիթը, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 բլիթները:

7 Մի սաժէնը 3 արշին է: Սաժէնի ո՛ր մասն է կազմում՝ 1 արշ., 2 արշինը:

8 Մի արշինն ունի 16 վերշոկ: Արշինի ո՛ր մասն է կազմում՝ 3 վերշ., 5 վերշ., 9 վերշոկը:

9 Մի սաժէնն ունի 7 ոտնաչափ: Սաժէնի ո՛ր մասն է կազմում՝ 2 ոտնաչ., 4 ոտնաչ., 6 ոտնաչափը:

10 Մի ոտնաչափն ունի 12 մատնաչափ: Ոտնաչափի ո՛ր մասն է կազմում՝ 5 մատնաչ., 7 մատն., 10 մատնաչափը:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ: *Եթէ մի ամբողջը բաժանենք հաւասար մասերի, այդ մասերը կը կոչւեն կոտորակ: Կոտորակներ նշանակելու համար դրած են ածում երկու թիւ՝ մէկը ցոյց է տալիս, թէ ամբողջը քանի՞ հաւասար մասերի է բաժանւած. այդ թիւը կոչւում է կոտորակի յայտարար: Միւս թիւը ցոյց է տալիս, թէ այդ մասերից քանի՞սն է վերցրած. այդ թիւը կոչւում է հաւարիչ: Կոտորակի հաւարիչը գրում են գծից վերեւ, իսկ յայտարարը՝ գծից ներքեւ. օրինակ. «հինգ ութերորդական» կոտորակը այսպէս են գրում՝*

$$\frac{5}{8} \quad \text{կամ} \quad 5_{\,8}$$

11 Գրել կոտորակները՝ մի երրորդական. մի քառորդ. մի իններորդական. մի տասնուհինգերորդական. մի քսան և վեցերորդական:

12 Գրել կոտորակները՝ երկու երրորդական, երեք քառորդ, եօթ ութերորդական. հինգ իններորդական. ութ երեսուն և վեցերորդական:

---

2. ԿՈՏՐԱԿՆԵՐԻ ԾԱԳՈՒՄԸ ԹԻԵՐԻ ԲԱԺԱՆՈՒՄԻՑ

13 4 մարդ միասին մի ֆունտ թէյ գնեցին և իրար մէջ հաւասար բաժանեցին: Ֆունտի ո՛ր մասը հասաւ իւրաքանչիւրին:

14 8 հոգի միասին 3 ֆունտ իւղ գնեցին և իրար մէջ հաւասար բաժանեցին։ Ֆունտի ո՞ր մասը հասաւ իւրաքանչիւրին։

15 Երկու միատեսակ գաթան 5 ֆունտ ծանրութիւն ունի։ Ո՞րքան ծանրութիւն ունի ամեն մէկը։

16 7 արշին չիթից 3 միատեսակ շապիկներ կարեցին։ Որքա՞ն չիթ գնաց ամեն մի շապիկին։

17 9 օրում մի ձին 19 գարնից գարի կերաւ։ Որքա՞ն գարի կերաւ մի օրում։

18 Ջոզեկառքը 6 ժամում անցաւ 175 վերստ տարածութիւն։ Քանի՞ վերստ տարածութիւն էր անցնում նա մի ժամում։

19 Տանտիկինը մի շաբաթում գործածեց 17 ֆունտ շաքար։ Որքա՞ն շաքար էր գործածում նա օրական։

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ։ 1. Փոքր թիւը մեծ թվի վրայ բաժանելիս պէտք է բաժանելին գրել համարիչ, իսկ բաժանարարը՝ յայտարար։ Օրինակ՝ $7:12=\frac{7}{12}$. $5:8=\frac{5}{8}$։

2. Եթէ բաժանելուց յետոյ մնացորդ սաացւի, այն ժամանակ քանորդի մօտ կատարակ են գրում, որի համարիչը պիտի լինի մնացորդ, իսկ յայտարարը՝ բաժանարար. օրինակ. $35:8=4\frac{3}{8}$, $27:4=6\frac{3}{4}$։

20

3:4=	6:8=	5:6=	7:16=	5:11=
5:8=	3:20=	9:29=	8:11=	3:40=
7:9=	7:14=	4.14=	9:12=	17:20=
4:9=	6:11=	3:15=	7:40=	15:29=

21

11:4=	47:6=	83:10=	154:3=	617:25=
17:5=	59:3=	79:12=	247:8=	511:40=
27:8=	61:4=	84:17=	375:7=	713:20=
39:10=	75:8=	76:15=	458:8=	817:100=

3. ԱՆԿԱՆՈՆ ԿՈՏՈՐԱԿՆԵՐ ԵՒ ՆՐԱՆՑԻՑ ԱՄԲՈՂՋ ԹԻԵՐ ՀԱՆԵԼԸ

22 Քանի՞ կէս ունի ամբողջ խնձորը։

23 Քանի՞ վեցերորդական մաս ունի 1 արշինը։

24 Քանի՞ եօթերորդական մաս ունի մի միաւորը։

25 Քանի՞ հինգերորդական մաս ունեն 2, 3, 4 միաւորները։

26 Քանի՞ ութերորդական մաս ունեն 2, 3, 4, 5, 12 միաւորները։

27 Քանի՞ միաւոր ունեն երկու կէսերը։

28 Մայրն իր 8 զաւակներին կէս-կէս խնձոր բաժանեց։ Ընդամենը քա՞նի խնձոր նա բաժանեց։

29 Մի ութերորդական ֆունտ ալիւրից թխեցին մի բլիթակ։ Քա՞նի ֆունտ ալիւրից կը թխեն 48 հատ նոյն տեսակ բլիթակները։

30 Հիւանդանոցում իւրաքանչիւր հիւանդին կերակրի հետ տալիս էին օրական մի քառորդ ֆունտ միս։ Օրական քա՞նի ֆունտ միս էին տալիս 36 հիւանդին։

31 Մի զինուոր օրական ստանում է կէս ֆունտ միս։ Քանի՞ ֆունտ միս կը ստանան 15 զինուորը։

32 Խանութպանը ամեն մի գնողին ծախեց մի ութերորդական ֆունտ ծխախոտ։ Քա՞նի ֆունտ ծխախոտ ծախեց նա 45 գնողին։

33 Իւրաքանչիւր թաշկինակը դուրս է գալիս մի երրորդական արշին քաթանից։ Քանի՞ արշին քաթան կերթայ 37 նոյն տեսակ թաշկինակներին։

34 Մի ձին օրական ուտում է մի հինգերորդական չեփերիկ գարի։ Քանի՞ չեփերիկ գարի կուտեն օրական 28 ձին։

35 Քանի ամբողջ միաւոր կան՝ $^{6}/_{3}$-ում, $^{12}/_{4}$-ում, $^{15}/_{3}$-ում, $^{48}/_{8}$-ում, $^{52}/_{4}$-ում, $^{60}/_{10}$-ում։

36 Քանի ամբողջ միաւոր և միաւորների մասեր կան՝ $^{7}/_{2}$-ում. $^{15}/_{4}$-ում. $^{16}/_{5}$-ում. $^{22}/_{6}$-ում. $^{84}/_{8}$-ում։

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. 1. Կատարակները լինում են *կանոնաւոր և անկանոն*։ Կանոնաւոր կոտորակների համարիչը *յայտարարից պակաս է*, օրինակ՝ $^{3}/_{5}$, $^{7}/_{8}$ և այլն։ Անկանոն կոտորակների համարիչն *աւելի է յայտարարից*, կամ հաւասար են. օրինակ՝ $^{5}/_{3}$, $^{15}/_{12}$, $^{8}/_{8}$ և այլն։

2. Անկանոն կոտորակից ամբողջ թիւը հանելու համար պէտք է համարիչը բաժանել յայտարարի վրայ, օրինակ՝ $^{11}/_{4}=11:4=2^{3}{}_{4}$։

37 Հետևեալ անկանոն կոտորակներից հանել ամբողջ թիւը՝ $^{7}/_{3}$. $^{9}/_{4}$. $^{15}/_{6}$. $^{12}/_{7}$. $^{43}/_{8}$. $^{14}/_{2}$. $^{75}/_{4}$. $^{86}/_{5}$. $^{49}/_{5}$. $^{23}/_{6}$. $^{75}/_{4}$. $^{69}/_{2}$. $^{56}/_{8}$. $^{64}/_{4}$. $^{37}/_{9}$. $^{73}/_{10}$. $^{84}/_{10}$.

38 Հետևեալ խառն կոտորակները դարձնել անկանոն կոտորակների՝ $2^{1}/_{2}$. $3^{2}/_{5}$. $4^{7}/_{8}$. $5^{3}/_{10}$. $6^{7}/_{12}$. $8^{2}/_{7}$. $9^{4}/_{5}$. $54^{2}/_{3}$. $36^{1}/_{5}$. $72^{5}/_{8}$։

---

4. ԳՈՒՄԱՐՈՒՄՆ

39

$^{1}/_{3}+^{1}/_{3}=$	$4^{1}/_{4}+3^{2}/_{4}=$	$^{1}/_{8}+^{2}/_{8}+^{3}/_{8}=$	$2^{3}/_{4}+3^{1}/_{4}+4^{2}/_{4}=$
$^{1}/_{4}+^{3}/_{4}=$	$7^{3}/_{8}+8^{2}{}_{8}=$	$^{4}/_{9}+^{6}/_{9}+^{1}/_{9}=$	$5^{6}/_{8}+7^{3}/_{8}+8^{4}/_{8}=$
$^{2}/_{8}+^{3}/_{8}=$	$5^{5}/_{6}+7^{2}/_{6}=$	$^{8}/_{12}+^{9}/_{12}+^{4}/_{12}=$	$9^{2}/_{5}+10^{3}/_{5}+11^{4}/_{5}=$
$^{4}/_{9}+^{7}/_{9}=$	$9^{7}/_{8}+6^{6}/_{8}=$	$^{7}/_{10}+^{8}/_{10}+^{9}/_{10}=$	$8^{2}/_{9}+9^{3}/_{9}+10^{4}/_{9}=$
$^{7}/_{8}+^{5}/_{8}=$	$4^{3}/_{8}+7=$	$^{3}/_{15}+^{8}/_{15}+^{7}/_{15}=$	$6^{2}/_{8}+8^{5}/_{8}+10^{1}/_{8}=$
$^{3}/_{5}+^{4}/_{5}=$	$9+5^{4}/_{9}=$	$^{7}/_{18}+^{9}/_{18}+^{12}/_{18}=$	$4^{3}/_{7}+4^{2}/_{7}+8^{6}/_{7}=$

40 *Խանութպանը ծախեց մէկին $^{5}/_{8}$ փունտ թէյ, իսկ միւսին՝ $^{6}/_{8}$ փունտ։ Ընդամենը քանի փունտ թէյ նա ծախեց։*

41 *Ճանապարհորդը առաջին օրն անցաւ $47^{1}/_{8}$ վերստ տարածութիւն, իսկ երկրորդ օրը՝ $12^{3}/_{8}$ վերստ աւելի։ Ընդամենը քանի վերստ տարածութիւն անցաւ նա 2 օրում։*

42 *Արհաւրուք կարելու համար հարկաւոր է $3^{1}{}_{10}$ արշին մահուդ, իսկ վերարկուի համար՝ $1^{7}{}_{10}$ արշին աւելի։ Ընդամենը որքան մահուդ է հարկաւոր մի արհաւրուքի և մի վերարկուի համար։*

43 *Աշակերտը ճաշից առաջ $3^{3}/_{8}$ ժամ պարապեց, իսկ ճաշից յետոյ՝ $2^{7}/_{8}$ ժամ աւելի։ Ընդամենը քանի ժամ նա պարապեց։*

44 *Գիւղացին ծախեց՝ $3^{5}/_{8}$ չեփերիկ ցորեն, $7^{4}/_{8}$ չեփերիկ աւելի հաճար և $2^{3}/_{8}$ չեփերիկ ցորենից աւելի վաճառակ։ Ընդամենը քանի չեփերիկ հացահատիկ նա ծախեց։*

45 *Գործարանում ձուլեցին երեք հատ զանգ. առաջինը $37^{5}/_{6}$ փութ էր, երկրորդը $45^{2}/_{6}$ փութ, իսկ երրորդը $7^{1}/_{6}$ փութ երկրորդից աւելի։ Որքան ծանրութիւն ունէին երեք զանգը միասին։*

46 *Կալւածատէրն ունի 3 կալւածք. առաջինը $186^{3}/_{4}$ դեսեատին էր, երկրորդը $7^{1}/_{4}$ դեսեատին աւելի, իսկ երրորդը $25^{3}/_{4}$ դեսեատին երկրորդից աւելի։ Ընդամենը քանի դեսեատին հող ունի կալւածատէրը։*

47 *Պարանը 3 մաս արին, որոնցից առաջինը $3^{1}/_{6}$ սաժէն երկարութեան, իսկ ամեն մի հետեւեալ կտորը նախընթացից $18^{5}/_{6}$ արշին աւելի։ Քանի արշին երկարութիւն ունէր ամբողջ պարանը։*

48 *Ութ օր ճանապարհորդեց. առաջին օրն անցաւ $41^{5}/_{8}$ վերստ, իսկ ամեն մի հետեւեալ օրը նախընթաց օրից $15^{1}/_{8}$ վերստ աւելի։ Քանի վերստ տարածութիւն անցաւ նա 4 օրում։*

Հ Ա Ն Ո Ւ Մ Ն

49

$^5/_6 - {}^2/_6 =$	$1 - {}^3/_8 =$	$5 - 2^1/_3 =$	$8^4/_5 - 3^2/_5 =$
$^7/_8 - {}^4/_8 =$	$1 - {}^2/_5 =$	$7 - 3^3/_5 =$	$16^3/_8 - 11^2/_8 =$
$^5/_9 - {}^3/_9 =$	$1 - {}^4/_{10} =$	$9 - 2^1/_2 =$	$24^7/_{10} - 13^3/_{10} =$
$^7/_{10} - {}^4/_{10} =$	$1 - {}^3/_8 =$	$15 - 4^3/_8 =$	$15^2/_5 - 10^4/_5 =$
$^{15}/_{20} - {}^4/_{20} =$	$1 - {}^6/_{11} =$	$12 - 2^7/_{12} =$	$27^3/_8 - 20^5/_8 =$

50 *Խանութում կար* $^5|_8$ *փութ աղ. այդ աղից* $^2/_8$ *փունտը ծախեցին: Որքա՞ն աղ մնաց խանութում:*

51 $48^3|_{10}$ *ռուբլով ապրանք գնեցին, իսկ* $60^7|_{10}$ *ռուբլով ծախեցին: Որքա՞ն վաստակեցին:*

52 *Խանութում կար* $25^3|_8$ *փունտ թէյ. այդ թէյից խանութպանը ծախեց մէկին* $7^3|_8$ *փունտ, իսկ միւսին՝* $4^3|_8$ *փունտ: Որքա՞ն թէյ մնաց խանութում:*

53 *Մի մարդ մի ժամում անցաւ 5 վերստ տարածութիւն, իսկ երկրորդ ժամում* $^3|_4$ *վերստ պակաս: Ընդամենը քանի վերստ տարածութիւն նա անցաւ:*

54 *Հացթուխն ունէր 3 տոպրակ ալիւր. առաջին տոպրակում կար* $6^5|_8$ *փութ, երկրորդում՝* $^7|_8$ *փութ պակաս, իսկ երրորդում՝* $1^2|_8$ *փութ առաջինից պակաս: Ընդամենը որքա՞ն ալիւր ունէր հացթուխը:*

55 *Ոմն իր ունեցած փողերի* $^3|_{10}$*-ը ծախսեց մի ամսում, իսկ* $^6|_{10}$*-ը՝ միւս ամսում: Ունեցած փողերի որ մասը մնաց նրա մօտ:*

56 *Վարպետը գնեց 3 կապոց երկաթէ լար. առաջին կապոցում կար* $50^7|_{12}$ *արշ., երկրորդում՝* $4^7|_{12}$ *արշ. պակաս, իսկ երրորդում՝* $10^1|_{12}$ *արշ. երկրորդից պակաս: Ընդամենը քանի արշին երկաթէ լար գնեց վարպետը:*

57 *3 շաբաթւայ ընթացքում մի փողոց սալայատակեցին. առաջին շաբաթը սալայատակեցին* $47^3|_{10}$

մաժէն, երկրորդ շաբաթը՝ $5^7|_{10}$ *մաժէն պակաս իսկ երրորդ շաբաթը՝* $17^2|_{10}$ *մաժէն առաջին և երկրորդ շաբաթներից պակաս: Ի՞նչ երկարութիւն ունէր սալայատակած փողոցը:*

58 *Խանութում կար 2 արկղ ծխախոտ. առաջին արկղում կար* $25^3|_8$ *փունտ, իսկ երկրորդում՝* $5^7|_8$ *փունտ աւելի: Մի շաբաթւայ ընթացքում առաջին արկղից ծախեցին* $12^4|_8$ *փունտ, իսկ երկրորդից՝* $15^5|_8$ *փունտ: Որ արկղում աւելի ծխախոտ մնաց և քանիսո՞վ աւելի:*

Բ Ա Զ Մ Ա Պ Ա Տ Կ Ո Ւ Մ Ն

59

$^3/_8 \times 2 =$	$^5/_{17} \times 4 =$	$1^3/_4 \times 4 =$	$3^4/_9 \times 2 =$
$^4/_5 \times 6 =$	$^3/_4 \times 6 =$	$2^4/_5 \times 6 =$	$8^2/_5 \times 5 =$
$^7/_{12} \times 8 =$	$^3/_8 \times 4 =$	$7^3/_7 \times 8 =$	$8^5/_6 \times 4 =$
$^4/_9 \times 4 =$	$^2/_7 \times 14 =$	$9^2/_5 \times 6 =$	$9^2/_9 \times 7 =$

60 *Մի ռուբլով կարելի է գնել* $^3|_5$ *արշին քաթան: Քանի՞ արշին քաթան կարելի է գնել 4 ռուբլով:*

61 *Տանտիկինը մի ամսում գործածեց* $^3/_8$ *փունտ թէյ: Որքա՞ն թէյ կը գործածէ նա տարեկան:*

62 *Մի սաւան կարելու համար գործածեցին* $3^1|_2$ *արշին քաթան: Քանի՞ արշին քաթան է հարկաւոր 4 սաւան կարելու համար:*

63 *Ոմն ամեն մի 3 ժամում անցնում էր 10 վերստ տարածութիւն: Քանի՞ վերստ կանցնի նա 5 ժամում:*

64 *4 ձին օրական ուտում են 7 փարչ վարսակ: Որքա՞ն վարսակ կուտեն օրական 5 ձին:*

65 *3 փունտ հացը գնեցին 8 կոպէկով: Որքա՞նով կը գնեն 10 փունտ հացը:*

66 Գնեցին 5 փութ շաքար, փութը $6\frac{2}{5}$ ռուբլով և 4 ֆունտ թէյ, ֆունտը $1\frac{3}{4}$ ռուբլով։ Քանի՞սով գնեցին բոլոր շաքարը և թէյը։

67 Ջրաղացը րնկերն մի անգամ 7 չուալ ցորեն, որի ամեն մէկում կար $5\frac{3}{4}$ փութ, իսկ միւս անգամ՝ 5 չուալ, իւրաքանչիւրում $4\frac{1}{4}$ փութ։ Ընդամենը որքան ցորեն բերին ջրաղացը։

68 Խանութպանը գնեց 45 արշ. չիթ, արշինը $\frac{3}{25}$ ռուբլով, իսկ ծախեց արշինը $\frac{4}{25}$ ռուբլով Ո՞րքան նա վաստակեց։

69 Գերձակն ունէր 25 արշին մահուդ. այդ մահուդից նա կարեց 5 սիւրտուկ, իւրաքանչիւրը $3\frac{1}{8}$ արշինից և 3 ժիլէտ, իւրաքանչիւրը $\frac{5}{8}$ արշինից։ Ո՞րքան մահուդ մնաց նրա մօտ։

70 Գիւղացին 125 փութ հաճար ցանեց և ստացաւ 1—7. ստացած հաճարից նա ծախեց երկու գնողի իւրաքանչիւրին $25\frac{3}{8}$ փութ, իսկ երեք գնողի իւրաքանչիւրին $134\frac{1}{8}$ փութ։ Որքա՞ն հաճար մնաց գիւղացու մօտ։

71 Ա. քաղաքից մինչև Բ. քաղաքը 84 վերստ է. Ա. քաղաքից դուրս եկող ճանապարհորդը 7 ժամում, ժամը $3\frac{5}{8}$ վերստ ատրածութիւն անցաւ և 5 ժամում, ժամը՝ $3\frac{1}{8}$ վերստ։ Քանի՞ վերստ ատրածութիւն մնաց նրան անցնելու մինչև Բ. քաղաքը։

Բ Ա Ժ Ա Ն Ո Ւ Մ Ն

72

$\frac{2}{3}:2=$	$\frac{6}{7}:3=$	$2\frac{1}{4}:3=$	$5\frac{5}{8}:9=$	$4\frac{2}{3}:2=$
$\frac{6}{8}:3=$	$\frac{9}{10}:3=$	$2\frac{1}{7}:5=$	$6\frac{1}{9}:11=$	$12\frac{6}{9}:3=$
$\frac{4}{5}:2=$	$\frac{12}{9}:6=$	$2\frac{2}{8}:6=$	$4\frac{4}{9}:10=$	$15\frac{1}{3}:2=$
$\frac{8}{10}:4=$	$\frac{18}{5}:7=$	$4\frac{1}{5}:3=$	$7\frac{3}{5}:19=$	$19\frac{1}{5}:4=$

73 Տանտիկինը 3 հատին օրական տալիս է $\frac{9}{10}$ ֆունտ պաըի։ Որքա՞ն պաըի է տալիս նա օրական մի հատին։

74 5 հատի ծանրոլմիւնը $\frac{15}{16}$ ֆունտ է։ Որքա՞ն ծանրոլմիւն ունի մի հատը։

75 Խանութպանը 4 գնողին ծախեց $\frac{12}{16}$ ֆունտ սուրճ։ Որքա՞ն սուրճ ստացաւ իւրաքանչիւր գնողը։

76 Լապտերում 5 ժամուայ ընթացքում այրուեց $1\frac{1}{4}$ ֆունտ նաւթ։ Որքա՞ն նաւթ այրուեց մի ժամում։

77 4 մշակն օրական ստանում են $10\frac{2}{3}$ ֆունտ հաց։ Որքա՞ն հաց է ստանում իւրաքանչիւրը։

78 5 կովին տալիս են օրական $62\frac{1}{2}$ ֆունտ խոտ։ Որքա՞ն խոտ են տալիս օրական 3 կովին։

79 Ձոկենաւը 9 ժամում անցաւ $87\frac{3}{4}$ վերստ։ Ո՞րքան տարածութիւն կանցնի նա 5 ժամում։

80 Գիւղացին կովը կերակրելու համար գործածեց $7\frac{1}{8}$ փութ խոտ, ձիերը կերակրելու համար՝ 3 անգամ պակաս, իսկ ոչխարները՝ 2 անգամ ձիերից աւելի։ Ընդամենը որքա՞ն խոտ գործածեց գիւղացին։

81 4 հոգի միասին 19 ֆունտ ալիւր գնեցին. առաջինը վերցրեց ալիւրի $\frac{1}{8}$ մասը, երկրորդը՝ 7 ֆունտ աւելի, իսկ երրորդը՝ 3 անգամ երկրորդից պակաս։ Որքա՞ն ալիւր ստացաւ չորրորդը։

---

5. ԴՏՆԵԼ ԱՄԲՈՂՋԻ ՄԱՍԵՐԸ ԵՒ ԱՄԲՈՂՋԸ, ԵՐԲ ՅԱՅՏՆԻ Է ՆՐԱ ՄԱՍԵՐԸ

82

6-ի $\frac{1}{2}$-ը	18-ի $\frac{1}{6}$-ը	8-ի $\frac{3}{4}$-ը	36-ի $\frac{4}{9}$-ը	45-ի $\frac{2}{5}$-ը
9-ի $\frac{1}{3}$-ը	24-ի $\frac{1}{4}$-ը	15-ի $\frac{2}{5}$-ը	40-ի $\frac{7}{10}$-ը	20-ի $\frac{9}{10}$-ը
16-ի $\frac{1}{8}$-ը	30-ի $\frac{1}{6}$-ը	24-ի $\frac{5}{8}$-ը	60-ի $\frac{5}{12}$-ը	45-ի $\frac{4}{5}$-ը
15-ի $\frac{1}{5}$-ը	28-ի $\frac{1}{7}$-ը	63-ի $\frac{7}{9}$-ը	16-ի $\frac{7}{8}$-ը	60-ի $\frac{7}{16}$-ը

83

5-ի $^1/_2$-ը	2-ի $^1/_3$-ը	7-ի $^3/_4$-ը	17-ի $^7/_8$-ը	$^3/_4$-ի $^2/_3$-ը
8-ի $^1/_3$-ը	5-ի $^1/_9$-ը	9-ի $^5/_6$-ը	40 ի $^8/_9$-ը	$^8/_{10}$-ի $^3/_4$-ը
7-ի $^1/_6$-ը	7-ի $^1/_{10}$-ը	15-ի $^7/_9$-ը	16-ի $^7/_{15}$-ը	$17^7/_9$-ի $^3/_8$-ը
17-ի $^1/_8$-ը	3-ի $^1/_3$-ը	23-ի $^9/_{10}$-ը	13-ի $^3/_8$-ը	$12^1/_7$-ի $^2/_5$-ը

84 Մահուդի արշինն արժէ 8 ռուբլի։ Որքա՞ն կարժենայ մահուդի $^3|_4$ արշինը։

85 Ումն 24 ռուբլի ունէր. $^3|_8$-ը նա ծախսեց։ Որքա՞ն փող մնաց նրա մօտ։

86 Դալւածատէրը 280 ռուբլով գնեց մի ձի, մի կով և մի կառք. ձին գնեց նա իր ունեցած փողերի $^2|_7$-ով, իսկ կառքը՝ մնացորդի $^3|_4$-ով։ Ո՞րքանով գնեց նա կովը։

87 Աշակերտը կարդաց գրքի $^3|_4$-ը։ Քանի՞ երես նա կարդաց, եթէ ամբողջ գիրքն ունէր 148 երես։

88 Ալափն ունէր 182 չկ. հացահատիկ. $^2|_7$-ը հաճար էր, $^5|_{14}$-ը ցորեն, $^3|_{14}$-ը գարի, իսկ մնացածը՝ վարսակ։ Ո՞րքան վարսակ ունէր ալափը։

89 Աշակերտն ունէր 4 ռուբլի. $^2|_5$-ով նա գիրք գնեց։ Քանի՞ ռուբլի վճարեց նա գրքին։

90 Տանտիկինը 7 ֆունտ ալիւր ունէր $^5|_8$-ով նա նազուկ թխեց։ Որքա՞ն ալիւր մնաց նրա մօտ։

91 Աշակերտուհին պարապեց 3 ժամ. այդ ժամանակի $^5|_7$-ը նա անցկացրեց կարդալով, իսկ մնացած ժամանակը՝ գրելով։ Որքա՞ն ժամանակ նա գրեց։

92 Դիրքն ունի 71 երես. աշակերտը կարդաց այդ գրքի $^3|_5$ մասը։ Քանի՞ երես մնաց նրան կարդալու։

93 Մի գիւղից մինչև միւսը $6^2|_5$ վերստ է. գիւղացին անցաւ այդ ճանապարհի $^3/_8$ մասը։ Որքա՞ն ճանապարհ նա անցաւ և որքա՞ն ճանապարհ մնաց անցնելու։

94 Տանտիկինը գործածեց $18^3|_4$ փութ ալիւր. ալիւրի $^3|_5$ մասից նազուկ թխեց, իսկ մնացածից՝ գաթայ։ Ո՞րքան ալիւրից նազուկ և որքանից գաթայ նա թխեց։

95 Գտնել այն թիւը, որի $^1|_4$-ը հաւասար է 7-ին։

96 Գտնել այն թիւը, որի $^1|_8$-ը հաւասար է $3^1|_3$-ին։

97 Գտնել այն թիւը, որի $^1|_6$-ը հաւասար է $4^1|_2$-ին։

98 Գտնել այն թիւը, որի $^2|_3$-ը հաւասար է 8-ին։

99 Գտնել այն թիւը, որի $^5|_9$-ը հաւասար է 15-ին։

100 Գտնել այն թիւը, որի $^7|_{12}$-ը հաւասար է 21-ին։

101 Գտնել այն թիւը, որի $^5|_8$-ը հաւասար է $^{10}|_{11}$-ին։

102 Գտնել այն թիւը, որի $^3/_8$-ը հաւասար է $4^1|_3$-ին։

103 Մահուդի $^3|_4$ արշինն արժէ 6 ռուբլի։ Ի՞նչ արժէ մահուդի մի արշինը։

104 Ալիւրի $^5|_8$ փութն արժէ 45 կոպէկ։ Ո՞րքան կարժենայ մի փութը։

105 Իմ ունեցած փողերի $^2|_5$-ը հաւասար է 146 ռուբլուն։ Ո՞րքան փող ես ունեմ։

106 Աշակերտը կարդաց գրքի $^3/_8$ մասը, 65 երես էլ մնաց կարդալու։ Քանի՞ երեսից էր այդ գիրքը։

107 Ումն իր ունեցած փողերի $^5|_9$ մասը ծախսեց. որից յետոյ մնաց 44 ռուբլի։ Որքա՞ն փող ունէր նա։

108 Կառապանը իր ունեցած վարսակի $^3|_7$ մասով ձիերը կերակրեց, իսկ մնացած 15 չետվերիկը պահեց։ Որքա՞ն վարսակ ունէր նա։

109 Ումն անցաւ ամբողջ ճանապարհի $^5|_8$ մասը և էլի մնաց անցնելու 2 վերստ տարածութիւն։ Ընդամենը քանի՞ վերստ էր նա անցնելու։

ՉԱՓԵՐԻ ԱՂԻՒՍԱԿ

1. ԵՐԿԱՐՈՒԹԵԱՆ ՉԱՓԵՐ

Մղոնը=7 վերստին
Վերստը=500 սաժէնին
Սաժէնը=3 արշինին
Արշինը=16 վերշօկին
Արշինը=28 մատնաչափին (դիւյմ)
Սաժէնը=7 ոտնաչափին (ֆուտ)
Ոտնաչ.=12 ոտնաչափին (դիւյմ)
Մատնաչ.=10 գծաչափին (լինիա)

2. ՄԱԿԵՐԵՒՈՅԹԻ ՉԱՓԵՐ

Քառակուսի մղոնը=7×7=49 քառակուսի վերստին
Քառ. վերստը=500×500=250000 քառ. սաժէնին
Քառ. սաժէնը=3×3=9 քառ. արշինին
Քառ. արշինը=16×16=256 քառ. վերշօկին:
Քառ. սաժէնը=7×7=49 քառ. ոտնաչափին
Քառ. ոտնաչափը=12×12=144 քառ. մատնաչափին
Քառ. մատնաչափը=10×10=100 քառ. գծաչափին:

60 արշին երկարութիւն և 40 արշին լայնութիւն ունեցող ուղղանկիւնին կամ թէ չէ 80 արշին երկարութիւն և 30 արշին լայնութիւն ունեցող ուղղանկիւնին կոչւում է դեսեատին:

ԾԱՆՕԹ. Գոյութիւն ունի նաև տնտեսական դեսեատին, որ հաւասար է 3200 քառակուսի սաժէնին:

4. ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԵԱՆ ՉԱՓԵՐ

Խորանարդ մղոնը=7×7×7=343 խորանարդ վերստին
Խոր. վերստը=500×500×500=125000000 խոր. սաժէնին
Խոր. սաժէնը=3×3×3=27 խոր. արշինին

Խոր. արշինը=16×16×16=4096 խոր. վերշօկին
Խոր. սաժէնը=7×7×7×343 խոր. ոտնաչափին
Խոր. ոտնաչափը=12×12×12=1728 խոր. մատնաչափին
Խոր. մատնաչափը=10×10×10=1000 խոր. գծաչափին:

4. ԾԱՆՐՈՒԹԵԱՆ ՉԱՓԵՐ

Փութը=40 ֆունտին
Ֆունտը=32 լոտին
Ֆունտը=96 մխալին
Լոտը=3 մխալին
Մխալը = 96 դոլեային:

5. ԸՆԴԵՂԷՆՆԵՐԻ ՉԱՓԵՐ

Չեավերտը=8 չեավերիկին:
Չեավերիկը=8 գարնցին:

6. ՀԵՂՈՒԿՆԵՐԻ ՉԱՓԵՐ

Տակառը=40 վեդրոյին
Վեդրօն=10 շօֆին
Շօֆը=2 կիսաշօֆին
կամ շիշին

7. ԹՂԹԻ ՉԱՓԵՐ

Օգման=20 դաստային
Դաստան=24 թերթին

8. ԴՐԱՄ

Ռուբլին = 100 կոպէկին:

Դրամները լինում են մետաղէ և թղթէ. մետաղէ դրամները կտրում են ոսկուց, արծաթից և պղնձից:

Ոսկէ դրամներ լինում են՝ 5 ռուբլիանոց, 7 ռուբլի 50 կոպէկանոց, 10 ռուբլիանոց և 15 ռուբլիանոց:

Արծաթէ դրամներ լինում են՝ 5 կոպէկանոց, 10 կոպէկանոց, 15 կոպէկանոց, 20 կոպէկանոց, 25 կոպէկանոց, 50 կոպէկանոց, և 1 ռուբլիանոց (100 կոպէկ):

Պղնձե դրամները լինում են՝ $^1/_4$ կոպէկանոց, $^1/_2$ կոպէկանոց, 1 կոպէկանոց, 2 կոպէկանոց, 3 կոպէկանոց և 5 կոպէկանոց։

Թղթե դրամները լինում են՝ 1 ռուբլիանոց, 3 ռուբլիանոց, 5 ռուբլիանոց, 10 ռուբլիանոց, 25 ռուբլիանոց, 50 ռուբլիանոց, 100 ռուբլիանոց և 500 ռուբլիանոց։

9. ԺԱՄԱՆԱԿԻ ՉԱՓԵՐ

Երկրագունդը արևի շուրջը պատում է 365 օր 5 ժամ 48 րոպէ 46 վայրկեանում։ Երկրագնդի պտտելու այդ ժամանակամիջոցը կոչւում է աստղաբաշխական տարի։ Եթէ տարեհաշւի համար մի տարին 365 օր ընդունենք, այն ժամանակ 4 տարում կը գոյանայ մի սխալ, որ հաւասար կը լինի չորս անգամ 5 ժամ 48 րոպէ 46 վայրկեանին, այսինքն գրեթէ մէկ օրի, հետևաբար չորս տարուց յետոյ նոր տարւայ սկիզբը մէկ օրով առաջ կըլինի, քան թէ նախընթաց չորս տարիներից իւրաքանչիւրում։ Այս անյարմարութիւնը հեռացնելու համար 365 օր պարունակող երեք տարիներից յետոյ հետեւեալ չորրորդ տարին ընդունում են 366 օր։ Այդ տարեհաշիւը ներմուծել է Յուլիոս Կեսարը Քրիստոսի ծնունդից 46 տարի առաջ, դորա համար էլ նա կոչւում է Յուլեան տարեհաշիւ։ Յուլեան տարեհաշւով 365 օր պարունակող տարին կոչւում է հասարակ, իսկ 366 օր պարունակողը նահանջ տարի. նահանջ տարիները ընդունւած է համարել այն տարիները, որոնցից իւրաքանչիւր թիւհամարը բաժանւում է 4-ով. օրինակ, 1868, 1872, 1876 տարիները նահանջ տարիներ էին։

Դարը = 100 տարուն Օրը = 24 ժամին

Տարին = 365 օրին Ժամը = 60 րոպէին

Րոպէն = 60 վայրկեանին։

Տարին ունի 12 ամիս։ Յունւարը 31 օրէ. հասարակ տարւայ Փետրւարը 28 օր է, իսկ նահանջ տարւանը 29 օր. Մարտը 31 օր է. Ապրիլը 30 օր. Մայիսը 31 օր է. Յունիսը 30 օր. Յուլիսը 31 օր է. Օգոստոսը 31 օր. Սեպտեմբերը 30 օր է. Հոկտեմբերը 31 օր. Նոյեմբերը 30 օր է. Դեկտեմբերը 31 օր։

ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐ

1. 7479. 6778. 5528.
   7839. 9561. 7278.
   8278. 6867. 9514.
2. 9601. 9278. 13241.
   6574. 15469. 12460.
   5738. 7165. 18105.
3. 64382. 115004. 1236263.
   97432. 100844. 1263731.
   159826. 108720. 1118115.
4. 183474. 200048.
   207865. 137095.
   203191. 213309.
5. 252771.
6. 188978.
7. 217970.
8. 38163.
9. 268291.
10. 2142984.
11. 16367932.
12. 6567031.
13. 220256.
14. 135387.
16. 26054.
17. 19032.
18. 12610 բնակիչ
19. 29256 գինւոր
20. 124576 աղիւս
21. 4268 վերստ
22. 37781 ռուբլի
23. 18976 փութ
24. 454398 ռուբլի
25. 9327 ռուբլի
26. 7781 փութ
27. 28935 սաժէն
28. 30408 բնակիչ
29. 132820 ռուբլի
30. 80382 ռուբլի
31. 6933 ռուբլի
32. 9342 ռուբլի
33. 40922 ռուբլի
34. 553 վերստ
35. 278765 փութ
36. 42810 ռուբլի
37. 1350 վերստ
38. 1712. 7668. 4931.
    3227. 1625. 1831.
    3038. 2948. 1086.
39. 12858. 2788. 25846.
    13094. 15125. 35696.
    6445. 71269. 43772.
40. 5584. 35136. 38484.
    2298. 54359. 24238.
    54. 14353. 35897.

41. 115088. 365129. 1943930.
9192. 143761. 1892364.
350495. 373793. 3992709.

42. 59857. 106747.
187226. 2028085.
82224. 1641440.

45. 5192.
46. 3380.
47. 21380.
48. 14624.
49. 31620.
50. 12236.

51. 3182 ֆունտ
52. 6276 փութ
53. 42859 մարդ
54. 67713 փութ
55. 33944 ռուբլի պակաս
56. 7282 ռուբ. պակաս
57. 4057 փութ աւելի էր
58. 8812 վերստ
59. 3107 փութ
60. 466 ռուբ. աւելի
61. 1936 հատ
62. 118110 բնակիչ
63. 19930 ռուբլի

64. 864. 992. 5341. 3672.
639. 1716. 5929. 8775.
408. 2616. 7704. 7896.

65. 11148. 26075. 59619.
31648. 29808. 36484.
38576. 58434. 66456.
63896.
57384.
84303.

66. 17326. 47644.
39149. 218144.
11849. 118068.

67. 3948 շիշ
68. 15120 գինեւոր
69. 14720 ապիւս
70. 5166 փութ
71. 3930 վերստ
72. 1407 ռուբլի
73. 3075 ռուբլի
74. 1984 փութ
75. 21156 փութ
78. 720 ռուբլի
79. 329840 բնակիչ
80. 6760 փութ
81. 6038 ռուբլի
82. 654 ռուբլի
83. 168 սաժէն
84. 48680 ապիւս
85. 3240 չեավկրիկ

86. 1513. 4608. 6873. 4200.
1674. 6460. 6174. 9216.
1995. 3888. 4930. 5696.

87. 20868. 77832. 48484.
32544. 21147. 69616.
39072. 29484. 50976.
21125.
21432.
30000.

88. 175800. 357938. 221544.
133524. 221792. 551040.
392220. 456652. 719264.
388530.
282600.
39000.

89. 12567. 57023.
108396. 30260.
22193. 642678.

90. 14310 սաժէն
91. 3648 տող
92. 8256 փութ
93. 7488 ռուբլի
94. 28080 մեխ
95. 1548 ռուբլի
96. 803 վերստ
97. 384 ռուբլի
98. 24 ռուբլի
99. 105 ռուբլի
100. 25299 դեսեատին
101. 5984 ռուբլի

102. 290496. 229534. 469504.
166348. 37936. 368712.
199404. 417792. 169664.
359840.
207100.
354618.

103. 3446352. 2454188.
4690224. 5320980.
5218380. 8086800.
6485596. 8146572.
4333273. 15618756.
3667272. 36098320.

104. 1368. 5400. 8645. 26506.
3456. 1890. 77748. 31752.
6444. 3472. 22016. 40066.

105. 141336. 156263. 1219968.
427401. 458035. 1047926.
434720. 124335. 4961664.
24162210.
12131234.
48114063.

106. 4140. 59500. 925000.
26320. 112700. 3008000.
37240. 490200. 1645000.
13072000.
44022000.
2675000.

107. 14300. 31096. 93024.
47656. 184320. 2453400.
257792. 104784. 6501040.
30750. 399330. 18664480.

111. 124 ռուբ. 41 կոպ.
112. II-ը 834 ռուբ.
113. 808 ռուբ.
114. 496 ռուբ.
115. 3392 փութ
116. 85950 ռուբ.
117. 2758 ռուբ.

118. 3421. 2749. 1353. 907
3212. 1793. 622. 504.
2122. 2454. 932. 1402

119. 36726. 16945. 13323.
26821. 8793. 3527.
18379. 4585. 8874.
2507.
5652.
4082.

120. 27451. 13616.
9196. 195.
3663. 13904.

121. 318 ռուբլի
122. 9880 ռուբ.
123. 13932 ռուբ.
124. 1210 ռուբ.

125. 4797 փութ
126. 1248 վեբսա
127. 2758 ֆունտ
128. 846 փութ
129. 2093 փութ
130. 516 արշին
131. 354 պատյտ աւելի
132. 182. 123. 472. 1552
196. 157. 1343. 315.
147. 92. 928. 630.
133. 452. 354. 357. 359.
432. 435. 453. 465.
592. 595. 596. 599.
134. 597. 635. 644. 469.
632. 767. 747. 635.
764. 851. 815. 763.
135. 156. 437. 456. 476.
248. 564. 864. 647.
114. 738. 385. 875.
136. 517. 846. 456. 976.
613. 753. 527. 536.
327. 556. 449. 784.
137. 662. 710. 706. 707.
754. 514. 740. 603.
798. 526. 840. 480.
138. 326. 862. 545. 256.
541. 696 864. 876.
736. 657. 736. 762.
139. 647. 779. 747. 706.
514. 742. 609. 760.
586. 855. 560. 606.
140. 617. 651. 667. 720.
651. 706. 779. 804.
712. 640. 847. 903.
141. 576. 5731. 6532. 8147
6312. 3156. 4786. 7874
4973. 7876. 9356. 6987
142. 108. 18003.
1532. 138.
198. 16.
143. 192. 11. 196.
1138. 1054.
6. 248.
144. 63 փութ
145. 56 արշին
146. 725 փութ
147. 60 ժամ.
148. 2212 փութ
149. 6960 արշին
150. 16 ռուբ. 64 կոպ.
151. 6368 վեբսա
152. 9253 ռուբլի
153. 8 ռուբ. 40 կոպ.
154. 73 արշին
155. 67 ժամ.
156. 18103 ռուբլի
157. 72 խուրձ
158. 21328 հատ
159. 3517 փութ գարի
160. 94. 164. 1081.
96. 48. 1810.
115. 67. 1060.
161. 46. 83. 79. 58.
35. 86. 49. 69.
79. 39. 38. 65.
162. 45. 52. 65. 85.
56. 58. 96. 65.
62. 37. 86. 89.

163. 53. 45. 67.
78. 28. 346.
91. 79. 564.
164. 298. 491. 29
333. 599. 64.
511. 25. 63.
165. 106. 307. 7008. 307.
209. 803. 8009. 509.
307. 706. 9094. 907.
166. 3900. 9700. 5. 90.
4700. 9700. 26. 40.
2500. 3600. 21. 90.
167. 12. 131.
119. 9.
19. 126.
168. 115. 2124.
8. 1715.
18. 47.
169. 86 փութ
170. 37 դեսեատին
171. 98 ֆունտ
172. 53 վագոն
173. 16 անգամ
174. 19 անգամ
175. 1247 արշին
176. 24 ժամում
177. 516 արշին
178. 12 արշին
179. 27 արշին
180. 1175 ռուբլի
181. 1810 ռուբ.
182. 20178
183. 6642
184. 18967
185. 2677
186. 1426
187. 47
188. 128
189. 33627
190. 2196
191. 554
192. 613
193. 431
194. 56892
195. 75704
196. 114336
197. 81689
198. 129247
199. 950
200. 34
201. 58
202. 39
203. 11
204. 26656
205. 27
206. 4
207. 790
208. 19
209. 45
210. 32
211. 278
212. 7000
213. 9135
214. 32
215. 4393
216. 30
217. 1795
218. 36832
219. 16
220. 41314

221. 91776
222. 1144
223. 407273
224. 4100
225. 2213706
226. 6261
227. 52
228. 136
229. 1527
230. 1158 փութի
231. 13702 ռուբլի
232. 42965 ռուբ.
233. 37 տակառ
234. 42 կով
235. 104 ռուբ.
236. 68 փութի
237. 6 ռուբ.
238. 15 ֆունտ
239. 10 օրում
240. 147 վերստ
241. 9 ռ. 60 կոպ.
242. 78 ռ. 60 կ.
243. 56 ռ. 25 կ.
244. 5184 դրխ
245. 17 ժամում
246. 85 ֆունտ
247. 180 օր
248. 104 օր
249. 20 հեքտարալ
250. 624 երես
251. 40 օր
252. 369 հոգի
253. 9 ռուբլի
254. 1988 աղիւս
255. 1269 վերստ
256. 720 փութի
257. 7738 ֆունտ
258. 2025 տակառներ
259. 80 վերստ պակաս
260. 346 ռուբ. 50 կոպ.
261. 14 ռուբ. 30 կոպ.
262. 16 ընկույզ
263. 5236 սաժէն աւելի
264. 277 ռուբ. 76 կոպ.
265. 400 ռուբ.
266. 2 ռուբ. 50 կոպ.
267. երկըորդը 59 ռ. 20 կ.
268. 7 ռուբ.
269. 61 ժամում
270. 48 երես
271. 344 հատ
272. 1545 գլուք
273. 5200 ռուբլի
274. 26 ռուբ. 25 կոպ.
275. 344 ռուբ.
276. 68 ռուբ. 85 կոպ.
277. 7960 գինուոր
278. 39 հատ
279. 14100 բնակիչ
280. 3716 ռուբլի
281. 5 կոպէկ
282. 45 կոպ.
283. 2 ռուբ. 30 կոպ.
284. 23 ռուբ. 34 կոպ.
285. 2 ռուբ. 25 կոպ.
286. 1 ռուբ. 90 կոպ.
287. 1 ռուբ. 15 կոպ.
288. 6 օրում
289. 570 դեսեատին
290. 61 կարգ
291. 56 արշ., 176 ռ. 40 կ.
292. 7098 ռուբ.

293. 440 ռուբ. 70 կոպ.
294. 549 ռուբ.
295. 3570 ռուբ.
296. 972 անգամ
297. 136 պատանի
298. 25 կ. 55 կ.
299. 9 ռ. 60 կ., 14 ռ. 40 կ., 21 ռ. 60 կ.
300. 2223 ռ. 4108 ռ. 3782 ռ.
301. 186 դես. 352 դես.
302. 347 դես. 256 դես. 260 դես.
303. 3840 խուրձ, 5120 խուրձ.
304. 108 ռ. 80 կ. 95 ռ. 20 կ. 158 ռ. 10 կ.
305. 576 հատ. 489 հատ
306. 268 հատ. 249 հատ
307. 2932 ապր. վ. 787 մարդ. վ.
308. 157 արշ. 273 արշին
309. 3876 հատ. 4218 հատ. 3712 հատ
310. 1410 ռ. 1360 ռ. 1630 ռ.
311. 1516 ս. 764 ս. 256 ս.
312. 60 դես. 2748 ռուբ.
313. 19200 ռուբ. 16700 ռուբ. 14200 ռուբ.
314. 328 հատ. 348 հատ.
315. 5316 ռ. 3419 ռ.
316. 27 ռուբ.
317. 11 արշին
318. 56 բոպէում
319. 15 ժամում
320. 17 օրում
321. 18 ժամից յետոյ
322. 24 ժամից
323. 390 վերստի վրայ
324. 880 վերստ
325. 2805 գինուոր
326. 128 հատ
327. 5 ռուբ. 60 կոպ.
328. 2352 արշին
329. 4500 ռուբ.
330. 36 մարդ
331. 15 հնձուոր
332. 24 մեքենայ
333. 5616 վերստ
334. 48888 փութի
335. 36 ձի
336. 48 արշ.
337. 56 հատ
338. 1576 ռուբ.
339. իւրաքանչիւրից 7 հատ
340. իւրաքանչիւրից 17 հատ
341. իւրաքանչիւրից 47 արշ.
342. 18 ժամ.
343. 14 ժամում
344. 30 ժամից
345. 8 բոպէում
346. 672 վերստի վրայ
347. 456 վերստի վրայ
348. 5 կ. 4 կ.
349. 18 ռ. 12 ռ.
350. 2 ռ. 8 ռ.
351. 340 պ. 28 պ.
352. 928 ռ. 810 ռ.
353. 859 շիշ. 807 շ. 686 շ.
354. 90 կ.
355. 186 շիշ
356. 336 ռ. 168 ռ.
357. 462 շիշ. 1386 շիշ
358. 401 վ. 5614 վ.
359. 8 տ. 40 տաբնկան
360. 131 բանուոր

361. 18 արշ. 48 արշ.
362. 3483 հատ. 4732 հատ
363. 67 ձի. 134 կով. 536 ոչխ.
364. 60015 բնակիչ. 36009 բն. 12003 բն.
365. 126 ռուբլի
366. 225 դես. 600 դես. 75 դես.
367. 144 փ. 72 փ. 36 փ.
368. 37500 ագիւս
369. 222 բանուոր
370. 28 ձի
371. 400 փութ
372. 68 ռ. 10 կ.
373. 27 ռ. 54 ռ.
374. 15 կ. 1 ռուբ. 80 կ.
375. 65280 ֆունտ
376. 14 օրում
377. 15 ժամուայ
378. 427 փութ. 83 փ.
379. 448 փ. 312 փ.
380. 6 կ. 4 կ.
381. 75 կ.
382. 426 ռ.
383. 28 ռ.
384. 75 ռ.
385. 384 ռ.
386. 16 կ. 56 կ.
387. 17 ռ. 92 կ., 17 ռ. 28 կ., 20 ռ. 16 կ.
388. 600 դեսեատին
389. 23 ռ. 80 կ.
390. 12 կ. 24 կ.
391. 8 ռ. 50 կ., 4 ռ. 40 կ.
392. 176 ռ. 50 կ.
393. 20 հատ. 56 հատ
394. 27 տղ. 13 կին.
395. 23 օր
512. 195 ռ. 2 ար. 14 վերշ.
513. 1 վ. 269 ռ. 2 ար. 1 վերշ.
514. 1 վ. 93 սաժ. 4 սանաչ.
515. 6 վ. 473 ռ. 4 սանաչ.
516. 13 փ. 21 ֆ. 10 լօտ
517. 94 փ. 17 ֆ. 9 լօտ
518. 536 չա. 1 չկ. 1 պ.
519. 935 չա. 3 չկ. 7 պ.
520. 164 տակառ 39 վեդրօ 3 չաօֆ
521. 628 տակ. 1 վեդրօ
522. 103 օգմա 18 պ. 8 թ.
523. 1091 օգմա 6 թեռլթ
524. 9 օր 6 ժամ 26 րոպէ 42 վայրկեան
525. 28 շաբ. 4 օր 12 ժամ
526. 86 չա. 4 չկ.
527. 111 տակառ 22 վեդրօ 4 չաօֆ
528. 116 փութ 18 ֆ. 9 լօտ 2 մսխ.
529. 107 շաբ. 6 օր.
530. 234 փ. 12 ֆ. 23 լ. 1 մս.
531. 221 մղոն 3 վ. 415 սաժ. 1 սանաչ. 2 մատնաչ.
532. 95 փ. 33 ֆ.
533. 242 չա. 1 պ.
534. 128 վ. 345 սաժ.
535. 223 օգմա 12 պ. 9 թ.
586. 3 շաբ. 4 օր 9 ժամ
537. 1084 փ. 14 ֆ.
538. 100 վ. 26 սաժ.
539. 235 տակառ 25 վեդրօ 3 չաօֆ
540. 320 տակ. 8 վեդրօ

541. 665 վ. 479 սաժ.
542. 163 սաժ. 1 ար. 1 բեռշ.
543. 136 փ. 31 ֆ. 31 լ.
544. 32 չա, 2 չկ. 7 պ.
545. 47 տակ. 34 վեդ. 6 չաօֆ
546. 42 օգմա 1 պաս. 21 թ.
547. 6 օր 13 ժամ 22 րոպէ
548. 57 սաժ. 3 սան. 5 մատն.
549. 11 փ. 23 ֆ. 28 լ. 1 մս.
550. 195 տակ. 11 վեդ. 6 չաօֆ
551. 36 օգմա 4 պաս. 3 թեռլթ
552. 44 շաբ. 2 օր 23 ժ. 2 ր.
553. 247 վ. 281 սաժ. 2 սանաչ. 8 մատնաչ.
554. 342 չա. 7 չկ. 4 պ.
555. 322 տակ. 39 վ. 5 չաօֆ
556. 65 շաբ. 1 օր 23 ժամ 48 ր.
557. 42 մղոն 6 վ. 381 սաժ. 2 արշ 2 վերշ.
558. 161 փ. 23 ֆ. 31 լ. 2 մսխ. 71 զոլնա
559. 42 շաբ. 3 օր 7 ժամ 59 ր. 47 վայրկ.
560. 1668 փ. 3 ֆ. 18 լ. 2 մսխ. 64 զոլնա
561. 7 փ. 33 ֆ. 8 լ.
562. 353 վ. 385 սաժ.
563. 310 չա. 5 չկ. 2 պ.
564 II-ը 6 տակառ 23 վեդրօ 5 չաօֆ աւելի
565. 7 ժ. 54 ր. 59 վայրկեան
566. 60 օգմա 2 պատառ 11 թ.
567. 128 վ. 4 սաժ.
568. 16 սաժ. 2 մատնաչ.
569. 164 փ. 33 ֆ
570. I-ը 17 փ. 2 ֆ. աւելի
571. 188 սաժ.
572. 121 չա. 3 չկ. 2 պ.
573. 120 օգմ. 19 պաս. 12 թ.
574. 5 վ. 484 սաժ. 5 սան. 4 մատնաչ.
575. 180 չա. 7 չկ. 4 պ.
576. 256 տակառ 22 վեդրօ 4 չաօֆ
577. 22 մղոն 3 վ. 265 սաժ. 1 սանաչ.
578. 474 տակ. 30 վեդրօ
579. 703 չա. 1 չկ.
580. 6450 մղ. 2 վ. 125 սաժ.
581. 26 փ. 35 ֆ.
582. 1446 տակ. 4 վեդ. 5 չա.
583. 4 օր 6 ժ. 10 ր.
584. 1 վ. 418 սաժ. 5 սանչ. 8 մատնաչ.
585. 192 փ. 9 ֆ.
586 752 օր 12 ժամ
587. 43 շաբ. 5 օր 3 ժ. 32 ր.
588. 814 օգմա 16 պատառ
589. 42 շաբ. 21 ժամ.
590. 5 փ. 16 ֆ. 27 լօտ
591. 1877 սաժ. 3 սանաչ.
592. 19 փ. 9 ֆ. 8 լ. 2 մսխ.
593. 64 փ. 14 ֆ.
594. 50 տ. 26 վեդ. 8 չաօֆ
595. 9692 օգմ. 18 պ. 12 թ.
596 668 ժամ 16 րոպէ
597. 570 փ.
598. 3474 արշ.
599. 142 չա. 4 չկ.
600. 24480 փ.
601. 96 սաժ. 1 արշ.
602. 1 փ. 30 ֆ. 14 լ. 1 մ. 48 պ.

603. 2 օգմա 14 գ. 21 թևքթ
604. 14 չա. 2 չկ. 5 գարնց
605. 3 տակ. 33 վ. 3 շա.
606. 2 շաբ. 6 օր 4 ժ. 48 ր.
607. 3 չա. 1 չկ. 4 գարնց
608. 3 փ. 28 ֆ. 10 լ. 2 մսխ.
609. 22 տակ. 36 վ. 8 շաօֆ
610. 7 օգմա 8 գ. 18 թ.
611. 1 մղ. 4 վ. 208 ս. 1 ապշ.
612. 534
613. 4000
614. 460
615. 13
616. 8
617. 146
618. 15
619. 14
620. 120
621. 72
622. 26
623. 5
624. 5 փ. 6 ֆ.
625. 76 վ. 82 ս.
626. 17 չա. 4 չկ. 3 գ.
627. 5 ոսն. 10 մասն 8 գծայ.
628. 119 օգմա 4 գ. 11 թ.
629. 11 չա. 3 չկ. 2 գ.
630. 13
631. 48
632. 21
633. 50
634. 10
635. 15
636. 11
637. 80
638. 2 ռ. 88 կ.
639. 252 ռ.
640. 15 փ. 13 ֆ.
641. 18 ապշ. 5 վկապշ.
642. 229 ռ 80 կ.
643. 394 ռ. 8 կ.
644. 750 ռ. 40 կ.
645. 133 վ. 90 սաժ.
646. 5
647. 1306 ռ. 72 կ.
648. 44 ռ. 73 կ.
649. 25 վ. 446 ս. 3 ոսնաչ.
650. 1 փ. 25 լօա 1 մսխ.
651. 25
652. 30
653. 44 ռ. 80 կ.
654. 40
655. 64 կ.
656. 1600
657. 44 վ. 200 ս.
658. 6 ռ. 60 կ.
659. 1 ռ. 20 կ.
660. 700
661. 14833 ռ. 80 կ.
662. 2700
663. 28 ֆ. 7 լ. 2 մսխ.
664. 13 չա. 4 չկ. 3 գ.
665. 48 ս.
666. 4 ռ. 80 կ.
667. 3682 ռ.
668. 6 փ. 24 ֆ.
669. 55
670. 10 ժամ 16 րոպէ
671. 94 փ. 2 ֆ.
672. 20
673. 3 փ. 33 ֆ. 31 լ., 3 փ. 22 ֆ. 1 լ.
674. 58

675. 498 փ. 30 ֆ.
676. 106 չա. 4 չկ. 4 գ.
677. 2420 վ. 30 ս.
678. 2578 սաժ. 6 ոսնաչ.
679. 141 չա. 4 չկ. 4 գ.
680. 38 փ. 7 ֆ.
681. 3 փ. 12 ֆ. 16 լ.
682. 5 ֆ. 16 լօա, 4 ֆ. 8 լօա, 7 ֆ. 24 լօա
683. 3 փ. 12 ֆ. 16 լ.
684. 2 ռ. 24 կ.
685. 450 փ.
686. 12
687. 290 ռ. 64 կ.
688. 54 ռ. 36 կ.
689. 240
690. 7 ժամ 50 ր.
691. 1050 վ.
692. I-ը 4258 ռ. 25 կ,
693. 20 սաժ. 1 ոսն. 7 մասն.
694. 31 վկապա 280 սաժ.
695. 2251 ռ. 40 կ.
696. 7
697. 28
698. 315 փ. 16 ֆ., 354 փ. 33 ֆ.
699. 71 փ. 39 ֆ. 29 լ. 1 մսխ.
700. 22 ռ. 50 կ., 18 ռ. 75 կ., 25 ռուբ.
701. 17948, 23076, 28845
702. 633 չա. 7 չկ.
703. 1938 փ. 9 ֆ.
704. 36 փ. 7 ֆ. 16 լ.
705. 47 փ. 1 ֆ. 8 լ. պղինձ
706. II-ը 89 ռ. 95 կ.
707. 35 ապշ. 7 վկապշ.
708. 36 րոպէ
709. 1 վ. 144 սաժ.
710. 2298 ռ. 40 կ.
711. 489 ռ. 60 կ.
712. 14
713. 10 ֆ.
714. 2 կոպ.
715. 1 ռ. 60 կ.
716. 7 ժ. 55 ր.
717. 50 կոպ.
718. 40
719. 3 լ. 1 մսխ. 60 դօլեա 2 մսխ. 12 գ.
720. 1 ֆ. 13 լ. 2 մսխ., 4 ֆ. 21 լ. 2 մսխ.
721. 96 կոպ.
722. I-ը 54 տակ. 15 վեդրօ 4 շաօֆ
723. III-ուսմ 16 ար. 6 վկապշ.
724. 60
725. 1 ռ. 12 կ.
726. 8904 փ.
727. 5
728. 94 փ. 20 ֆ.
729. 636
730. 4 փ. 13 ֆ.
731. 6 ռ. 12 կ., 3 ռ. 16 կ.
732. I-ուսմ 8 տակ. 15 վեդրօ 5 շաօֆ
733. 13
734. 11
735. 127 ռ. 35 կ.
736. 56
737. 16 կոպ.
738. 2862
739. 155 ռ. 20 կ.
752. 11 ժամ 3 րոպէ

753. 6 ժամ, 26 օր, 14 ժամ
761. 3 տարի, 247 օր, 7 ժամ 55 րոպե
762. 4 ժամ 42 րոպե
763. սեպտեմբերի 9-ին
764. 1866 թ. մարտի 13-ին
765. 1872 թ. յունվարի 21-ին
766. 1857 թ. փետրվարի 13-ին
767. 1900 թ. սեպտեմբերի 8-ին
768. 1888 թ. փետրվարի 17-ին
769. 1890 թ. դեկտեմբերի 18-ին ցերեկվա 1 ժամ 10 րոպեին
770. Կիշներից 12 ժամ 2 րոպե 20 վարկեանին
771. Աստղտան 8 ժամ 57 րոպեին
772. 26 մայիսի ցերեկվա 2 ժամ 29 րոպեին
773. 1850 թ. դեկտեմբերի 8-ին
774. 1820 թ. յունվարի 6-ին
775. 1812 թ. մայիսի 10-ին
776. 1820 թ. ապրիլի 4-ին
777. 1851 թ. օգոստոսի 8-ին
778. 5 ժամ 39 րոպե
779. 5 ժամ 4 րոպե
783. 3600 ռուբլի
784. 8395 ռուբ.
785. 57 ռուբ.
786. 1768 ռուբ.
787. 1536 ռուբ.
788. 7140 փութ
789. 5 տարի
790. 5%
791. 6%
792. 6%
793. 4%
794. 7%
795. 300 ռուբ.
796. 1520 ռուբ.
797. 500 ռուբ
798. 1251 ռուբ.
799. 643 ռուբ.
800. 36 ռուբ.
801. 7344 ռուբ.
802. 1610 ռուբ.
823. 10 քառ. սաժ. 6 ք. արշ.
824. 2 պետատ. 520 ք. սաժ.
825. 4 պես, 400 քառ. սաժ.
826. 81 քառ. սաժ. 36 քառ. տանաչ.
827. 13 քառ. տանաչ. 142 ք. մատնաչ.
828. 14 արշ.
829. 5 սաժ. 1 արշ.
830. 60 սաժ.
831. 1680 ռուբ.
832. 434 չա.
833. 144
834. 21306 ռուբ.
835. 48
836. 60 պես. 100 քառ. սաժ.
837. 15
838. 1403 ք. սաժ. 8 ք. արշ.
839. 2 ա. 70 կ.
840. 16 ա. 70 կ.
841. 3299 քառ. սաժ. 5 քառ. արշ., 2680 քառ. սաժ. 8 ք. արշ.
842. 20 ռուբ.
843. 19 խորանարդ սաժ. 7 խոր. արշ

844. 16 խոր. տանաչ. 1472 խոր. մատնաչ.
845. 9 սաժ. 1 տանաչ.
846. 10 սաժ. 2 արշ.
847 6 մատնաչ.
848. 220 խոր. տանաչ.
849. 30 փ. 15 ֆ.
850. 9 ժամ 36 րոպե
851. 135 չա
852. 66 սաժ. 2 արշ.
853. 2 սաժ. 6 տանաչ.
854. 16 րոպեում
855. 1000 ռուբլի

Հ.Ս.Խ.Հ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
C.C.P.A. Публичная Библиотека
7/II-1922
ԱԽՈՒԱ, ՄՅՍՆԻԿՅԱՆԻ
Ա. ՄՅԱՍՆԻԿՅԱՆԻ ԱՆՎ.

ՅԱՆԿ

	Երես
I. Օրինակներ եւ խնդիրներ կամաւոր մեծութեան թերով	3—51
1. Գումարում	3—6
2. Հանում	7—9
3. Բազմապատկում	9—16
4. Բաժանում	16—23
5. Հորս գործողութիւն	24—51
II. Բարդ անուանական թիւեր	52—93
1. Վերածում	52—54
2. Անդրադարձում	54—55
3. Գումարում	55—58
4. Հանում	58—60
5. Բազմապատկում	60—62
6. Բաժանում	62—65
7. Հորս գործողութիւն	65—80
8. Ժամանակ հաշուելու խնդիրները	80—85
9. Տոկոս հաշուելու խնդիրներ	85—86
10. Օրինակներ և խնդիրներ քառակուսի և խորանարդ չափերով	87—93
Հորս գործողութիւն	88—93
Յաւելած—հասարակ կոտորակներ	94—105
Չափերի աղիւսակ	106—108
Պատասխաններ	109—121

ՍԽԱԼՆԵՐ

Երես.	№ խնդրի.	Տող.	Տպած է.	Կարդալ.
12	88	4-րդ	8124×58	8125×48
17	126	2-րդ	սրանից	սրա
19	144	1-ն	բանուրներին	բանուրները
20	146	1-ն	442 ռուբլու	442 ռուբ. 25 կ.
20	154	2-րդ	9 ռ. 69 կ.	9 ռ. 62 կ.
23	175	2-րդ	մախմուր	մահուդ
23	175	3-րդ	մախմուրին	մահուդին
26	236	1-ն	բանուրներին	բանուրները
27	248	2-րդ	բանուրը	վարպետը
27	249	1-ն	3 օրում	8 օրում
42	342	2-րդ	383048 մեխ	384048 մեխ
54			ԱՆԴՐՁՈՄՆ	ԱՆԴՐԱԴԱՐՁՈՒՄՆ
60	368	3-րդ	Փուտ	ոտնաչափ
61	595	5-րդ	գործարանում	տպարանում
68	661	4-րդ	դրչել	թրջել
69	665	4-րդ	մատնաչ.	ոտնաչ.
72	690	3-րդ	թափուում	թափում
78	731	2-րդ	միասին	միւսին
79	733	5-րդ	29 օրում	22 օրում
84	771	2-րդ	վերջացրեց	սկսեց
84	773	2-րդ	1829 թ.	1892 թ.
89	835	5-րդ	3 սաժ.	31 սաժ.
91	842	3-րդ	15 կոպ.	65 կոպ.

№ 828-ի վերջը բաց է թողած: «Եթէ լայնութիւնը 6 արշին է»:

Լույս են տեսել՝

1. Թւաբանական օրինակներ եւ խնդիրներ Ա. տարի . . 15 կոպ.
2. Թւաբանական օրինակներ եւ խնդիրներ Բ. տարի . . 25 կոպ.
3. Թւաբանական օրինակներ եւ խնդիրներ Գ. տարի . . 25 կոպ.

ՄԱՄՈՒԼԻ ՏԱԿ Է

1. Համառօտ երկրաչափութիւն I մաս.

Դիմել Թիֆլիսի գրախանութներին կամ

Тифлисъ, Учителю М. Самуэляну.

ՀՀ Ազգային գրադարան
NL0250054